

12.198

BISERICA ORTHODOXĂ ROMÂNĂ

Revistă Periodică Ecclesiastică.

A

SÂNTULUI SINOD AL S-TEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE
ROMÂNE.

ANUL AL XXII-lea, No. 10.

IANUARIE.

TABELA MATERIILOR

	Pag.
1 Morală liberă	961
2 Dionisiu Areopagitul	977
3 Indreptarea saŭ mântuirea omului după învătătura lui Origen.	985
4 Andreiŭ Şaguna	995
5 Istoria M-rei Cernica	1008
6 Massillon	1049
7 Bisericesci	1054
8 Bibliografie.	1059
9 Cuvînt pronunţat de Icon. I. Teodorescu.	1062
10 Varietate bisericească	1066
11 Donaţiuni	1069

BUCUREŞTI

TIPOGRAFIA CĂRŢILOR BISERICEŞTI

1899

MORALĂ LIBERĂ.

Morală liberă, morală independentă, este strigătul unanimității al celor trei mari școli, panteistă, pozitivistă și materialistă, care reprezintă astăzi ateismul și necredința.

De la ideile lor teoretice toate aceste școli vor să treacă la practică. Nu se mulțămesc numai cu emanciparea cugetării umane, ci vor și *voință absolută și cu desăvârșire liberă, libertate absolută în toate*. În idei, în convingeri, dar mai ales în materie de credință, cugetarea omului, ȳic ei, nu trebuie să aibă nici o pȳedică, încătușare, sau mărginare și nici un criteriū sau principiū normativ. Și precum acestea nu trebuie să mărginescă libera cugetare, ele trebuie să lipsescă și din viața omului. *Libertatea absolută în cugetare, și libertate absolută în făptuire*, este ținta și scopul suprem al învățaturii tuturor adepților școlilor de mai sus.

Nimeni nu trebuie să cugete și să voiască de cât așa cum îi convine, că așa este bine. Să nu credă de cât aceea ce vrea și îi convine. Să nu respecte și să nu admită nici o probă ce i s'ar aduce pentru convingeri sau credințe, care nu îi convin și pe care n'ar voi să le primescă. Fiecare să fie liber a face ce îi place și ce îi convine; iată sumaric vorbind totă teoria și totă practica acestor școle care au pretențiunea *d'a inaugura și oferi omului cer nou și pământ nou aci pre pământ*.

Ca toții, ca să ajungă mai cu înlesnire la țelul lor, atacă în deosebi credința în existența lui Dumnezeu. *Nu este Dumnezeu*, spun și afirmă către toți cu cea mai mare îndrăznală. Mai pre sus de toate, este și trebuie să fie cugețarea liberă a omului, și de ea trebuie să asculte și să se conducă fie-care. În cugetare și în fapte, ea și numai ea trebuie să inspire pe fie-care om. Morala și principiile de care trebuie să asculte și să se conducă fie-care om în viața sa, trebuie să fie libere și *să n'aibă nici un amestec cu nici un fel de idee, dogmă sau învățătură religioasă*. Mai mult chiar, direcțiunea morală a societăților, nu trebuie să aparțină nici unei biserici.

Limbajul acesta îl țin cu atâta îndrăsnală și fanatism în scrierile, ziarele și conferințele lor, toți adepții acestor școle, în cât proseliții lor, cresc pe fie-care ță, mai ales că ast-fel de idei măgulesc natura cea slabă a omului și mulți, fără să'și dea seamă de pericolul social, ce'l aduc primirea și inaugurarea lor, le primesc de bune și le propagă pretutindine. Unii își fac chiar o plăcere inspirându-le și copiilor; iar alții, în naivitatea lor, le sădesc în inimile tineretului cu credința că ele sunt noua cerință a timpului, și direcțiunea în care trebuie să'și educe și să'și crească fie-care copiii săi.

Astă-ță mai mult de cât ori când se face mare caz de morală liberă, independentă și emancipată de religione. Pentru aceea și mai ales fiind-că puținii cunosc că emanciparea acăsta a moralei stă în strânsă legătură cu ideile și doctrinele subversive contra religiunei ale Panteismului, Positivismului și Materialismului, cu alte cuvinte că ele merg mână în mână cu ateismul de la care se inspiră, este bine să vedem: Ce este acăsta morală independentă și pentru ce acești reprezentanți ai ateismului modern, patronatori ai ei, o separă de religione. Ca în urmă să putem vedea și să ne convingem că morală independentă nu este alt-ceva

de cât ateismul tradus din teorie în practică, că morala independentă este ridicarea, desființarea și distrugerea moralei, și că o astfel de morală duce la sguduirea baselor societății, introducând pretutindeni desordinea, coruperea bunelor moravuri și anarhia.

Dar ce este și din ce constă morala liberă și pentru ce ateștii vor morală independentă și fără religione?

Au trecut 19 secole împlinite de la aparițiunea luminei evanghelice, și astăzi ca și la început și în totă vremea, trebuie să prea mărim pe Dumnezeu și să bine-cuvintăm pe apostolii săi, căci prin predica Evangheliei, au pus bazele adevăratei civilizațiuni pe pământ, dându-ne o învățătură și o morală atât de traică și sănătoasă. Căci, cu totă lupta ce s'a dat acestei dumnezești învățături în decursul vécurilor și mai ales în secolul trecut și în zilele noastre; morala evanghelică este norma și sufletul de viață al societăților cari stau în fruntea civilizațiunei întregi omeniri.

Or cari au fost vederile și chiar rătăcirile lumii vechi idololatre față de morală, fie în partea ei teoretică, dacă ne-am referi de exemplu la Platon, cu tot geniul și înțelepciunea de care era înzestrat, fie în partea practică, dacă avem în vedere pe aceea ale căror moravuri apostolul Paul le desaprobă și combate din toate puterile sale, Dumnezeu nu a voit să nu ne dea probe, și încă evidente, despre nemurirea legei morale ce a sădit-o în inima omului d'odată cu creațiunea sa și pe care l-a luminat-o cu lumina evangheliului iubitului său fiu, Domnul nostru Iisus Christos.

El a însădit în inima omului chiar și limită până unde poate să meargă și să ajungă greșala și erorea și peste care omenirea cu totă rătăcirea, viclenia și răutatea ei nu a putut și nu poate trece. Așa în cât omenii, cu totă răutatea lor n'au cutezat nici odată ca să dea vițiului numele de virtute, și tot-d'auna au simțit nevoia d'a apropia pe cel bun, sincer, modești, făcători de bine, ca să se bucure de

ei, de contactul și de bine-facerile lor, și din contră, tot-d'auna aū evitat și evită pe cei răi, perversi și făcători de rele, căci apropierea și contactul cu aceștia, simt și știu că nu numai nu le e de folos, dar din contră îi vatămă și moralminte și materialminte.

Dacă vre odată ar fi posibil ca limita acésta naturală să se pótă depăși, cine póte prevedea unde ar ajunge omenirea și cum ar fi cu puțință ca să mai fie vre un echilibru moral? Cine ar mai putea atunci deosebi binele de rău, virtutea de viciu și ceea ce e folositor de ceea ce este vătămător? Singură legea morală înscrisă în conștiința fie-cărui om este care nu lasă a se depăși acésta limită, și singură ea, luminată de legea morală a Evangeliului lui Iisus Christos, duce pe fie-care cu pași siguri la practicarea binelui și a virtuței preservându-l de ceea ce este rău și vătămător.

Ast-fel chiar și ateii cei mai pronunțați, materialiştili, pan-teiştili, pozitiviştili și fataliştili; toți cei ce tăgăduesc și négă existența lui Dumnezeu și a sufletului, toți cei ce négă libertatea morală și responsabilitatea omului, chiar și cei ce négă dreptatea dumnezească și viața viitoare, cu toții fără voia și contra conștiinței și convingerilor lor, sunt nevoiți să vorbescă și ei de morală, căci d'altmintrelea n'ar mai avea nici un loc și nici un rost în nici un colț al societății umane.

Dar toți aceștia fiind nevoiți a recunoște necesitatea moralei, vor să aibă un refugiu pentru ași putea introduce și aci ideile lor subversive și periculoase. Spre acest sfirșit ei vor ca morala să fie liberă și independentă, de or ce sistem filosofic și de or-ice idei, dogme și învățături religioase.

Sub acésta formulă cu toții se unesc și se împacă frățește, căci cu toții devin ateii și propag una și aceeași învățătură pe care o urmăresc pe toate căile și prin toate mijlocele. Chiar și acela cari n'aū în cugetul lor d'a nega pe Dumnezeu, încă se unesc; căci li se pare că ved realizată

o mare ispravă, sfărîmarea și nimicirea orî cărei legături între morală și religione, inaugurând ast-fel libera cugetare cu care le place a se uni chîiar și majoritatea, ca să nu ȳicem mai toȳi teiștii.

Intenȳiunea dar vȳdită a tuturor celor ce vor și susȳin a avea o morală liberă și independentă de religione este alungarea lui Dumneȳeu și din morală, precum, în teorie, 'l alungă din consciinȳă și cugetare. *La sciinȳa lor fără Dumneȳeu, vor și morală fără Dumneȳeu.*

Sistemul lor constă cam din următorele: «Dumneȳeu nu «se amestecă și n'are ce căuta în morală. Ea pȳte să existe «și fără ca să existe Dumneȳeu».

Morală liberă dar este aceea care susȳine că nu este nevoie a pleca de la Dumneȳe spre a'l avea normă și principiu al faptelor, al mișcărilor și al vieȳei nȳstre. Că nu este nevoie de existenȳa lui, de credinȳa în el, de dogme și învȳțaturî religioase, nici chîiar de ideile unei religii, orî cȳt de pozitivă ar fi ea, fie chîiar teistă sau naturală. Și pentru acȳsta adeptii acestei morale, n'aũ și nu admit nici un fel de religione, nici chîiar pe cea naturală. Nu vor și nu primesc nici o altă religione de cȳt pe aceea a moralei libere și independente.

Principiile acestei morale sunt cam următorele:

«Regulele și principiile morale nu pot nu și trebuie să de-
«pindă de cestiuni teologice și metafisice». «Și aceea morală
«care nu atȳrnă de nici un fel de credinȳă religioasă sau
«idee filosofică, etc.,... este morală liberă, morală adevȳrată».

«Morală care depinde de teologie sau filosofie, dupȳ ideile
«lor, *este nu numai falsă, dar chîiar periculȳsă!*».

«Tineretul nu trebuie să mai înveȳe a se conduce de mo-
«rala religioasă; iar dascălu pentru ca să pȳtă da educaȳiu-
«nea timpului, nu trebuie să se mai refere la dogme și în-
«vȳțaturî înalte, sublime și abstracte. Dumneȳeu, lucru sfînt,
«înaintea căruia omul trebuie cu inima și cu sufletul să se
«prostȳrnă, sunt nimicuri și trebuiesc ridiculizate».

«Morala trebuie să fie liberă, independentă de orî ce religiiune și de orî-ce sistem social chiar. Ea nu trebuie să «și aibă existența și bazele sale de cât în om și în libera «cugetare».

«Pentru om este și trebuie să fie sfînt aceea ce vrea el «să creadă ca atare, bun și frumos aceea ce ține, iubește «și îi convine».

«Complecta libertate și emancipare a cugetărei și a voinței omului nu numai de religiiune, filosofie, sociologie «etc., dar de or ce i-ar fi omului pîdică spre a'și putea «exercita libera sa cugetare și voință spre a judeca așa cum «îi convine și a făptui așa cum îi place, lată morala liberă «și independentă a ateîștilor din țilele năstre.

«Morala însăși și regulele de viața a moravurilor năstre, «după ei, nu trebuie să aibă de normă, imagine vie și exem- «ple de imitat la care trebuie să aspirăm pe Dumneđeű, bu- «nul suprem și absolut».

«Omul nu trebuie să recunăscă și să creadă că există mař «presus de el o ființă supremă care să 'i prescrie legi sfinte «și eterne și să 'i impue datorii».

Dar atunci suntem în drept a întreba de unde trebuie să plece, pe ce trebuie să se întemeeze și unde trebuie să ajungă morala?

Răspunsul lor este: de la om, și numai de la om și pen- «tru om; iar după materialisți, din creerul omului, din ner- «vii săi, din sistemul său organic. Aci își are sediul și d'aci «trebuie să plece tôte impulsurile, regulele și principiile mo- «ralei libere și independente de orî ce idee religioasă și de «Dumneđeű de la care să se inspire și la care să aspire re- «cunoscîndu-l ca autorul, puterea și autoritatea supremă a «moralei și a legilor ei.

Dar adoratorii și admiratorii moralei libere mař adaogă: «Puterea obligatōre a moralei și legea voinței omenești este- «a face bine. La acēsta este îndestul voința și judecata.

liberă a omului; iar Dumnezeu n'are și nu poate avea nici un amestec, nici d'a judeca cum s'a făcut, nici prin ce mijloce, nici spre ce scop.

Totă aprobarea și valoarea nu este și nu depinde de altceva de cât de respectul omului către el însuși. Acesta și nimic mai mult.

Nu este nevoie nici de aprobare, nici de desaprobară, nici de recompensă, nici de pedepsă; căci, după ei, nu există Dumnezeu legțuitor și judecător, care supraveghază asupra faptelor omului pentru a le răsplăti sau pedepsi, nici în viața acesta, nici în cea viitoare....

Ast-fel înțeleg morala liberă și independentă pozitivistii, panteiștii, materialiiștii și toți ateii; și cam tot ast-fel o înțeleg și majoritatea teiștilor, cu singura deosebire că ei nu negă existența lui Dumnezeu. Dar Dumnezeul creștut(?) și profesat de ei fiind o simplă idee abstractă pasivă, fără nici un raport cu lumea și cu sörta și viața omului, iar morala lor liberă neavându-și începutul ei de la Dumnezeu și de bază legile sale eterne, și morala lor este tot ca și a ateiiștilor, morală fără Dumnezeu, și fără nici un amestec cu ideile și credințele religioase, baza adevăratei morale.

Dar este deja timpul a ne pune întrebarea pentru ce toți aceștia voesc o morală liberă și fără nici un amestec cu religiunea?

Töte motivele lor nu sunt de cât pretexte. Ei vor morală liberă pentru că nu vor să aibă nici o religiune. Ființa și necesitatea religiunei se invederază și se simte, mai ales când e vorba de morală; iar ei nevoind să audă de religie, vor morală liberă.

Religiunea, țic ei, *desbină pe ömeni(?)*; pe când morala trebuie să îi apropie și să fie departe de oră ce desbinare. Principiile moralei religioase, mai adaogă ei, n'au putut reuși a face să înceteze deosebirile între ömeni și să pună capăt scepticismului. Și ca culme a celor de mai sus

se rostesc cu multă emfază: «*Când nu va mai crede-nimeni în nici o religione, atunci nu vor mai fi sceptici*».

Organele de publicitate ateiste se ridic cu furie și contra cultului. Fiind-că cultul este diferit în diferitele religii, acésta, ȃic ei, desbină mai mult de cât ori-ce pe ómeni. Trebuie să renunțăm la ori-ce cult și atunci când acest luat de vrajbă (cultul) va lipsi și cu el or ce credință religioasă, atunci toți vor fi una. Cu alte cuvinte pretențiunea lor este că unirea spirituală a tuturor ómenilor nu se póte face prin credință, ci prin necredință.

Un alt pretext al lor pentru care vor morală liberă, este, că religiunea și filosofia, insuflând omului credința în nemurirea sufletului și viața viitoare, corump morala, definind'o în mod greșit și întemeind'o pe principii false.

Și care credeți că este principiul și temeliea cea falsă pe care o impune moralei religiunea și filosofia? — *Dumnezeu*. — Religiunea și filosofia cea adevărată socotesc pe Dumnezeu ca izvorul și principiul cel neschimbat al bineului, ca legiutorul suprem al conștiinței omului. Iar acésta după ateisti și adoratorii moralei libere, periclitéză, strică și corupe morala, de sigur, căci ei vor să se pună pre ei însuși mai presus de toți, iar morala lor să nu atbă alt principiu normativ de cât bunul lor plac.

Dar ei vor să justifice emanciparea moralei de Dumnezeu, și ȃic: «Intemeind morala pe un principiu supra-natural, dependența ei d'acest principiu, adică de credința în Dumnezeu și mai ales ca legiutor suprem și judecător este periclitarea și chiar distrugerea moralei? !».

«Ascetismul creștin, mai ȃic ei, a conceput și a definit «binele sub forma sa cea mai josnică. L'a pus în realizare voinței unei ființe mai presus de om, ceea ce face pe om să se supună acestei ființe, lucru care este o înjosire și umilință a omului, mai ales pentru demnitatea lui de «ființă liberă și rațională!».

Ei atacă și socotesc de falsă chiar și autoritatea pe care teologia și filosofia întemează morala, anume *crediința în existența unei vieți viitoare dincolo de mormint*. «Credinița acésta pe care s'ar întemeea morala cu atâta autoritate, este falsă, căci ea, ȃic ei, provine din interes, și binele aci nu este urmărit pentru că e bine, ca în morala liberă, ci pentru recompensele și pedepsele care le prescrie în viața viitoare. Aceste principii normative ale moralei după credința lor alteréză și strică bazele moralei».

«Credinița în viața viitoare, strică bunul mers al moralei, «căci dă speranțe și inspiră frică și ast-fel, ȃic ei, morala «nu mai are de bază desinteresarea».

«Pentru creștin, continuă ei mai departe, virtutea este «virtute fiind-că aduce un folos în lumea acésta saŭ în cea «viitoare. Ea nu are în vedere de cât interesul și nu se practică, ȃic, ei din iubirea către bine, nici din ura către rău; «ci singurul mobil care îndémnă pe creștin la virtute este «numai folosul. Așa în cât faptele sale nu provin dintr'o «morală curată și sublimă, ci mai mult din legalitate, *răs-plata și pedepsele*».

«Conclușiunea lor este că credințele precise asupra sôrtei «și destinului omului, înjosește morala și îi ridică adevărata ei valóre. Iar cestiunile despre origina și sfirșitul omului trebuie să fie streine de morală, așa precum sunt streine «de geometrie și mecanică».

La aceste pretexte unii mai adaogă și următoarele: «Morală creștină trebuie respinsă și pentru următoarele două «motiive: a) Că acéastă morală este operă arbitrară a lui «Dumnezeŭ și b) Că ea nu a fost aprobată de om în de-plina sa libertate, ceea ce ar fi făcut'o necesară și obligatorie pentru el, și în acelaș timp responsabil înaintea «lui Dumnezeu. Dumnezeu nu are dreptul și nu este cu «putință ca să judece și să pedepsescă o creatură *care nu «a aprobat nici într'un chip legea arbitrară (?!!) pe «care Dumnezeu i-a impus'o!!*»

Acestea sunt trîmbişatele motive şi *argumente puternice şi convingătoare*(?) pentru care ateii şi toţi codaşii lor vor morală liberă, independentă, fără principii religioase sau filosofice şi fără Dumnezeu.

Aceste  ise generic despre morala liberă şi motivele ce fac pe patronatorii ei a o separa de religiune şi de orî-ce principii filosofic, care ar duce la admiterea şi recun sterea lui Dumnezeu, să o examinăm în sine după scopul ce urmăreşte pentru a vedea că:

a) Morala liberă nu este alt ceva de c t ateismul pus în practică.

b) Că morala liberă este corumperea moralei.

c) Că morala liberă este abolirea şi desfiinţarea moralei.

d) Că morala liberă este sguduirea bazelor societ tei, introducerea desordinei şi a anarhiei în moravuri şi în societate.

a) Morala liberă este ateismul practic.

Ce trebuie să cugete cine-va despre principiile inaugurate d'ac st  morală, şi despre motivele pretextate spre a o separa de religiune şi de orî-ce idee sau principii filosofic ce ar presupune existenţa lui Dumnezeu? De sigur, răspunsul logic şi natural nu p te fi altul de c t că ac st  morală, de  re-ce neg  şi nu primeşte pre Dumnezeu, este ateismul practic.

Dr pta judecat  a omului recunosc nd existenţa lui Dumnezeu,  l recunóşte Creator al tuturilor celor v dute şi nev dute. Creator fiind, Dumnezeu este legiuitorul şi judecătorul suprem al tuturilor făpturilor. Dacă dar Dumnezeu există, orî-ce minte sănătósă nu p te să nu'l recun sc  de c t ast-fel.

Dar propagatorii moralei libere u t  un singur lucru. Ei u t  noţiunea, ideea şi înţelesul cuv ntului Dumnezeu. *Dumnezeu este dreptatea absolută şi eternă, izvorul drept tei şi al bun t tei.*

Care este creştinul, dar ce  ic, care este omul, orî care

ar fi credința lui, fie chiar necredincios, carele să nu recunoască de adevărată și reală însemnarea acestui mare cuvânt? Dacă există, atunci, a pretinde morală liberă și fără Dumnezeu, este a o separa de principiul etern și absolut al dreptății și al bunătății.

Trebue să fie cine-va ateu, ca să nu recunoască că morala trebue să fie nedeslipită de principiul dreptății și al bunătății:—*de Dumnezeu*.

Dar dacă morala trebue să depindă de religione, și anume de principiile învățaturii evangelice, este această dependență arbitrară, o supunere orbă la învățăturile evangelice așa în cât morala să-și piardă caracterul ei de sciință? Nicî de cum. Acesta nu o pretinde sfintă noastră religione nici chiar pentru învățăturile ei dogmatice. Eternele legi dumnezeesti, ca și cele umane positive, făcute de legiuitorii înțelepți, nu se opun legilor naturale; din contră, scopul lor este întărirea și lesnicioasa lor aplicare. În acest sens depinde și morala de religione. Anume în sensul: «*că plăcă de la El, pe El îl are în vedere și tinde să ajungă la El*».

Autorii și propăgatorii moralei libere însă voesc, ca Dumnezeu să fie strein de morală, indiferent la practicarea binelui sau a răului; să nu aibă nici o grijă despre sufletul omului, despre viața și conștiința lui, despre ceea ce ar face pe om moral, despre ceea ce ne ar face cu adevărat omeni cu demnitate și umani, despre tot ce ar face onoarea, meritul și chiar gloria noastră; într'un cuvânt, despre nimic care ne ar face virtuoși sau vițioși, liberi pentru a face binele și voia lui Dumnezeu sau sclavi păcatului, după cuvîntul Scripturii.

Dar emancipând morala de Dumnezeu, adică de providența sa și grija ce el o are și trebue să aibă pentru om, făptura sa, nu este cea mai mare contra-țicere a moralei către ea însăși? Atunci ce trebue să urmărească ea? De

unde să se inspire? Unde să ajungă și care să'î fie țelul, când bunul suprem și absolut și dreptatea eternă, *Dumnezeu*, lipsește?

La toate acestea ei însă dau un răspuns indirect, mai mult un pretext cu desăvârșire nefondat. Morala trebuie să fie știință, ȳic ei. Dar bine, pentru ca să se inspire de la principiul și izvorul absolut al binelui și al adevărului, nu p te să fi știință? Ca să fi știință se cere numai de c t ca ea, care se pretinde că urmărește binele, adev rul și dreptatea, să se separe de însuși acela, care este izvorul binelui, al adev rului și al dreptăței, — de Dumnezeu? Dar atunci o ast-fel de morală, fără Dumnezeu, de sigur nu p te fi de c t morală atee, ateismul pus în practică. Ea este, în acelaș timp, un corp fără cap, un arbore fără rădăcină, o clădire fără temelie, o șandrama supusă la toate fluctuațiunile.

Independența moralei de religiune și deci de Dumnezeu, are în acelaș timp ca consecință natural  degradarea morală a omului, căci, care  i va fi atunci norma și principiul de viață? Voința sa liberă și bunul său plac, nu pot să'l ridice mai pre sus de patimile și pornirile sale trupești.

Dar c ta ateilor și toți necredincioșii trimbitez  prin toate revistele și jurnalele lor că omul ateu, acel care nu crede nimic și n'are nici o religiune *este singurul om moral*(?!), *pe c nd credinciosul și chiar creștinul, nu p te fi moral* (!!).

Se p te mai mare sfruntare a adev rului? Cel ce are lege și Dumnezeu, ba încă lege revelată, acela n'are lege, *acela nu e moral*; și cel ce nu are și nu vrea să știe de nici o lege, *acela are lege, acela e moral* (!!) A-c sta este întocmai ca cum cine-va ar susține, că sunt legi, dar legiuitorii nu, sunt case și clădiri, dar ziditorii nu există și nu pot exista; există artă, dar nu există artist. Nu trebuie însă să ne mire aceste paralogisme ale lor, c nd ei

sunt capabili și de altele și mai absurde. Pare că nu recunosc ei că lumea există, că lumea este creată, și tăgăduesc pe Creator, ținând că Dumnezeu, nu există?

«Dar este conștiința, țin ei, care obligă pe om a face binele. Ea este legea cea mare, ea este totul și afară de ea omul n'are nevoie de nimic».

Da, dar conștiința călăuzesc pe om și-i este lege sfântă numai atunci când el crede că există Dumnezeu Creator și legiuitor al ei; când ea este în om vócea cea sfântă a lui Dumnezeu; altminterlea, ea nu póte fi omului dreptarul credinței și al vieții sale morale.

Dar parcă noi creștinii nu recunóscem existența conștiinței și rolul ei în viața și faptele ómenilor. Cine póte uita memorabilele cuvinte ale Sfintului Apostol Paul care țin: «Păgânii neavând lege, din fire fac ale legii. Ei neavând lege sunt lor singurii lege; arătând prin acesta că cererile legii sunt scrise în inimile lor» ¹⁾. Apostolul însă n'a separat legea de legiuitor, de Dumnezeu; căci imediat se referă la el și afirmă, că El va da fie-căruia după faptele lui.

De cuvintele și învățătura Apostolului Paul ținându-se părinții Bisericii și toți cei ce predic cuvântul lui Dumnezeu, propoveduesc tuturor legea naturală nedeslipită de legea cea eternă și legiuitorul ei, așa precum filosofia cea adevărată socotește rațiunea și inteligența umană nedeslipită și părtașă rațiunii divine.

Cu toții învață că legea naturală există, însă ea este dependentă și nedespărțită de izvorul ei, de Dumnezeu. Că această lege este în natura omului, dar cel care a pus-o este Dumnezeu. Așa în cât ea nu aparține omului ci lui Dumnezeu. Ea este lege naturală, dar își are începutul de la Dumnezeu, Creatorul naturei, făcătorul și legiuitorul tuturor, în cât tóată puterea ei este și se rapórtă la supremul judecător, Dumnezeu, de la care își ia tóată autoritatea ei.

¹⁾ Epist. ap. Paul către Romani II, 14.

De sigur, pentru propagarea adevărurilor dreptei judecări eterne a lui Dumnezeu, nu este numai de cât nevoie de geniul și sfințenia Apostolului Paul și a tuturilor acelor sfinți bărbați, cari au pus bazele eterne ale eternei morale evanghelice; dar se cere înainte de toate pietatea, care să călăuzescă întru toate pe om și ea să se vadă în toate faptele și acțiunile vieții sale. Acesta înțeleg toți susținătorii moralei religioase, când dic, că morala fără dogmă, adică fără Dumnezeu, este dreptate fără judecător. Iar prin acestea voesc a dice că nu poate să existe morală fără religie, precum nu există nici religie fără morală. Că religie este totalitatea datoriilor și a tuturilor credințelor și convingerilor, din care neapărat fac parte și cele morale. Așa în cât ateismul în zadar se silește a separa aceea ce este inseparabil.

Dar ei nu vor ca legea, bine înțeles morală, regulile și principiile ei, să se impună de o voință supremă, care este începutul și cauza a toate. Voesc morală emancipată de Dumnezeu și acesta au curajul a o declara tuturilor ca *un fapt deja împlinit*, Și atâta îi turmentă expresiunea *fapt împlinit* ¹⁾, în cât le pune în vedere tuturilor, cu vreme și fără vreme, și în toate discuțiunile și se referă la ele ca la argumentul cel mai tare și mai convingător, *că să probeze tuturilor, că morala liberă este astăzi recunoscută de toți* (?). Și tot cu acelaș ton îngâmfiator ei mai adaogă, că și dogmele și învățăturile bisericii despre existența lui Dumnezeu și a sufletului, despre nemurirea sufletului, viața viitoare și altele *au devenit idei morțe și numai crede nimeni în ele* (?).

Și ce argument credeți că aduc spre a proba că Dumnezeu, suflet, viața viitoare, etc. nu există? Nimic alt de

¹⁾ De sigur fiind că se știu că acest pretins *fapt împlinit* este numai în imaginațiunea lor, pe când în realitate au deplina convingere că nu este așa.

cât stereotipele: «*Numai sunt idei ale timpului, ni-meni nu mai crede astă-zi în ele*».

Sunt însă și adepți ai moralei libere, cari nu exclud existența lui Dumnezeu. Aceștia sunt așa numiții teiști; despre care s'a vorbit în precedentele.

«Noi nu respingem credința în Dumnezeu, ȃic aceștia; ȃdin contră, pomenim numele lui. Dar nu vrem să știm nimic de cea ne spun credințele religioase despre Dumnezeu. ȃNoi ne mărginim a admite ideea vagă despre o cauză uni-versală, fără ca să'î precisăm proprietățile ei caracteristice ȃmai ales *personalitatea și viața*. Pentru acesta voim, ȃca morala să fie liberă și să nu se ocupe întru nimic de ȃcestiunile și învățăturile religioase. Mai ales ea trebuie să ȃfie indiferentă asupra credinței dacă sufletul trăește după ȃdespărțirea lui de trup».

Dar ce este acel Dumnezeu al căruia nume le place a'î pomeni, fără să voiască și să doriască a ști ce însemnă și ce ar fi? Nu vor să se ocupe de proprietățile sale caracteristice, mai ales dacă este persoană și are viață; dacă este ființă existentă și de sine stătătoare. Cer însă morală liberă, care să nu vorbiască nimic nici despre Dumnezeu, nici de cestiunile religioase. Să nu se ocupe a cerceta dacă sufletul există și este nemuritor.

Susținătorii acestor idei însă ȃic: «*Nu suntem ateii*». Fôrte bine, admitem de bună și sinceră (?) mărturisirea. Cum se face însă că și ateii cerând și voind morală liberă și fără Dumnezeu pretind acelaș lucru și convin întru tôte perfect aprôpe punct cu punct și aũ și ei tot aceleași vederi?

Ast-fel orî câtă bună voință ar avea cine-va ca să judece și să aprecieze cu tôte blândețea și bună voința favorabilă cuvintele și formulele așa prețișilor teiști, fatalminte a-unge la convingerea: «*că ele nu sunt alt ceva de cât un ateism deghizat*». Căci ce însemnă acea prefacere: «Pomenim numele lui Dumnezeu și îl recunôscem că există

«dar vorbim despre el ast-tel în cât nu primim nimic din cele ce spune religiunea? D'asemenea ce însemnă a nu primi să se vorbiască despre suflet și a nu admite nici o idee religiósă? Nu sunt acestea și pretențiunile ateismului?»?

Ast-fel stând lucrurile și cu așa numiții teiști, cari pretind morală liberă, și morala lor este ca și a ateilor, și nu se deosebesce întru nimic de a acestora. Și una și alta din momentul ce sub o formă saú alta resping pe Dumneđeú, și nu voesc să audă despre suflet și nemurirea lui, precum și despre nici o idee religiósă, și nu vor să albă nici un amestec cu acea morală care plécă de la Dumneđeú, se întemeéză pre el și îl recunósce de izvorul absolut al bunătăței și al adevěrului, legiuitorul și judecătorul suprem al omului, căruia el este dator supunere și ascultare, inspirându-se de la el întru tóte mișcările vieței sale, nu sunt alt ceva de cât ateismul practic. Principiile lor fiind diametral opuse principiilor moralei religióse ce are Dumneđeú, nu pot și nu este cu putință să fie alt-ceva de cât tendința d'a subtrage faptele și viața omului de la controlul suprem al dreptăței și al bunătăței divine și eterne, inaugurând ast-fel pentru el (omul) viață fără Dumneđeú, liberă și independentă de orî-ce idee religiósă, decî ateismu teoretic tradus în practică și aplicat la viața omului.

D.

DIONISIU AREOPAGITUL ¹⁾.

Numele lui Dionisiu Areopagitul este strîns legat de primele începuturi ale misticeî, de și persóna sa alt-fel de multî e considerată ca o poveste. În Faptele Apostolilor se spune că Apostolul Pavel fiind în Atena a convertit la creștinism pe un óre-care Dionisiu Areopagitul. Despre dînsul se mai spune că a fost primul episcop al Bisericeî din Atena. În ce privesce scrierile, cari sunt atribuite lui Areopagitul, despre ele nimenî n'a avut cunoscința pînă la începutul secolului VI, de aceea mulți sunt de părere că ele aũ fost scrise în acel secol și, pentru ca conținutul lor să aibă mai multă valóre, aũ fost atribuite lui Dionisiu Areopagitul. Alții pretind că aceste scrieri sunt în adevěr opera lui Areopagitul și în timp de cincî secole aũ stat unde-va necunoscute și numai în urmă aũ fost scóse la ivelă. O altă părere mai este că arienii ar fi ascuns aceste scrieri pentru că conțineau probele cele mai puternice contra învătăturei lor. Din tóte a-

¹⁾ Veđi: Görres, die Christliche Mystik; Neander, Kirchengeschichte; Tholuck, die speculative Trinitätslehre des späteren Orients; Engelhardt die schriften des Areopagiten Dionysius; Ritter, Geschichte der christlichen Philosophie; Baumgarten-Crusius, De Dionisio Areopagita; Helfferich, die christliche Myistik; Hipler, Denys l'Areopagite.

cestea rezultă că părerile acelor care s'a ocupat cu aceste scrieri sunt diferite, atât asupra autorului cât și asupra timpului când au fost compuse.

Pentru prima oară s'a servit Monofisiții de conținutul acestor scrieri, în anul 532, și cu toate că chiar de pe atunci s'a manifestat oarecare îndoielă asupra autenticității lor, totuși în curând au câștigat aprobarea generală. Ele au fost considerate ca adevăratele scrieri ale vre unui discipol al Apostolului Pavel, dar care era influențat de școala neoplatonică, și care avusese tendința de a uni ideile lui Platon cu acele din Sf. Scriptură, și acesta cu scop de a da învățăturilor creștine o mai mare strălucire filosofică. De la aparițiunea lor aceste scrieri au fost citite și conținutul lor folosit în orice împrejurare favorabilă, și a servit mai cu seamă ca un izvor principal al învățăturilor mistice.

Baumgarten-Crusius crede că scopul autorului acestor scrieri a fost de a introduce în total misterele grecești în creștinism. Numele de Dionisiu era un nume pe care autorul l'a adoptat mai târziu, căci era obiceiul ca acela care era consacrat în misterile dionisiace să-și schimbe numele. Afară de acesta autorul a căutat ca pe lângă numele de Dionisiu să-și alipescă și pe un altul luat din sf. Scriptură și astfel și-a ales pe acela de Areopagitul. Baumgarten crede că autorul acestor scrieri este din Alexandria, de oarece acolo erau în acel timp misterele în florie.

Un alt scriitor german Engelhardt crede că autorul scrierilor atribuite lui Dionisiu Areopagitul, a fost un creștin cunosător al filosofiei platonice, care a căutat ca ideile înalte ale acestei filosofii, sau acelea care lui i s'a părut ca înalte, să le transporte în creștinism; acesta s'ar putea dice cel puțin asupra formei scrierilor, cum au ajuns până la noi. Scriitorul Helfferich combate această părere, arătând că ar fi ceva unic în felul său și cutezător ca un creștin să încerce a platonisa conținutul credinței sale. O astfel de

încercare fără vre o legătură istorică ar fi de sigur fără exemplu în istorie, și cu atât mai mult ar fi greu de înțeles cum acesta ar fi putut să câștige o așa de mare însemnătate în dezvoltarea dogmei creștine, când sistemul său nu era nimic alt-ceva de cât o contopire a ideilor platonice cu creștinismul. Dacă forma ar fi fost primită din afară și n'ar fi eșit nemijlocit din spiritul creștinismului, de sigur că această aparițiune ar fi putut să se menție în Biserică tot așa de puțin ca și gnosticismul ¹⁾.

În ce privește conținutul scrierilor lui Dionisiu Areopagitul, cari în mare parte s'aũ pierdut, ele și-aũ luat începutul de la puterea care «servă ca cauză a tot ce există și tocmai pentru aceea este providența deplină, care întinându-se asupra totului, este în totul, coprinde totul și ia-răși nimic în nimic, nu ea parte la nimic, ci în totul superiőră, ea însăși în sine însăși fiind eternă în același mod, persistând, menținându-se în tot-d'auna în mod egal, neeșind nici odată din sine, nerenunțând la pozițiunea sa, la persistența sa imposibilă; etern stând și mișcându-se și nici stând, nici mișcându-se, arată precauțiune în persistență, persistență în precauțiune, natural și supranatural, Dumnezeuirea însăși».

Omul ajunge la cunoștința lui Dumnezeu numai prin cunoșcerea Sf. Scripturii și prin tradițiune. Tradițiunea este izvorul cunoștinței în lucrurile divine, însă nu tradițiunea pe care o procură opiniunile și părerile omenești, ci aceea care culege totul din sf. Scriptură, și care e luminată de

¹⁾ Scrierile lui Dionisiu aũ fost introduse în Occident pe vremea lui Pepin și a lui Ludovic Piosul. Ele aũ dobândit și aici un mare reșnet, însă aũ fost și combătute de o mulțime de scriitori celebri ai evului mediu. În latinesce aũ fost traduse de Scotus Erigena, care 'și îmbrățișază părerile lui Dionisiu. Acei cari s'aũ declarat însă contra părerilor filosofico-religioase conținute în aceste scrieri, între cei mai însemnați sunt: Laurentius Valla, Erasm, Cajetan, Belarmin și alții. În timpul din urmă aceste păreri aũ fost îmbrățișate de mai mulți scriitori occidentali.

acésta cu razele unei priceperi înalte. Prin ea se mijlocescunirea omului cu Dumneđeű; prin ea se ajunge la cunoscința că Dumneđeű este totul în tóte, începutul și sfirșitul tuturor lucrurilor. În felul primitiv al existenței sale nu póte să fie cunoscut de ceea ce există; or ce sciința și or ce contemplație cu privire la Dumneđeire este inaccesibilă existențelor. Cunoscința și cugetarea se raportéză numai la ceea ce există, la ceea ce e mărginit; Dumneđeű este peste ceea ce există, peste ființe și cunoscința. Întru cât el este cauza cea mai înaltă, el este fără nume, întru cât însă se manifestă și e activ, are nenumérate nume; el nu are comunitate cu nimic; el nu cunósce existența din ceea ce există ci, înainte de a fi, el o recunósce în sine însuși. Orí-ce cugetare omenéscă este în adevér numai o eróre, când cine-va o compară cu ceea ce rămâne din inteligența divină. Nu o ast-fel de inteligența trebuie să o atribuim lui Dumneđeű, el nu este nici adevérul nici erórea, el nu face parte din ceea ce există sau nu există, ci e ceva superior tuturor, mai presus de tóte contrarietățile. Tóte adevérurile minței să le părăsim, să ne separám pe noi de noi și să ne cufundám în întunericul nesciinței, pentru ca să ne apropiem de Dumneđeű.

A numi pe Dumneđeű numai cu acest nume, Dionisiu Areopagitul spune că nu e de ajuns, căci el este mai presus de Dumneđeű. Dumneđeű nu este numai perfect și fórt perfect, ci mai presus de ceea ce este perfect; nu numai nespus și necunoscut, ci mai presus de ce se póte spune și cunósce. Noi nu recunóscem de cât puterile sale și în creațiunea lumii el nu s'a descoperit ci s'a acoperit, căci el tóte creaturile sale le-a aruncat împrejurul său ca pe un vestmînt, prin care noi suntem separați de el.

Fără nume, cum am spus mai sus, în acea închidere în sine, el póte să pórté tóte numirile, și considerând tóte numele urmárite în parte, în rădăcină, care stă mai pre

sus de toate numele, întocmai ca razele în un centru fără spațiu, contemplațiunea poate să-și pregătească trecerea de la unul în liniște la nenumăratul în curgere. Bunătatea care se manifestă în mod substanțial este basa primitivă; existența primordială este începutul și sfârșitul a tot ce există, aceea ca cauzătoare, acesta ca margine, așa dar întocmai ca fără început, și fără sfârșit, în sine însuși, nu în cineva care există, nici însuși o existență. De și ca viață dă viață tuturor, totuși Dumnezeu este ca substanță a vieții dincolo de viață și începutul vieții. Ca înțelepciune el este împărtășitorul a totă înțelepciunea; veritatea substanțială simplă, conștient în tot ce e știință și totuși nimeni nu-l poate ști sau cunoște. Ca forță el este cauzatorul forței, prin puterea sa stând peste puterea primordială și în această deplinătate a puterii sale este incalificabil și fără a se putea cugeta asupra lui. El este unul și înainte mergător a totă pluralitatea și unitatea, și ast-fel el poate să fie numit cu ori-ce numire, însă numai cu condițiune, ca el, în mijlocul mulțimei de nume, să fie recunoscut ca cel fără nume.

După părerile lui Dionisiu, arătate mai sus, nouă ne e imposibil ca pe drumul cunoștinței să ajungem la Dumnezeu și de aceea el caută un alt drum, spre a putea atinge ținta dorită. El nu e contrar ideii, ca omeni să adóre pre Dumnezeu în mod practic, dar nici acest drum nu conduce la cunoșterea lui. Pe două drumuri, ȳice el, se poate ajunge la cunoșterea lui Dumnezeu, unul prin afirmațiune, altul prin negațiune. Primul vine de sus în jos, unitatea disolvându-se în multitudine; cel-l-alt de jos în sus, părțile separate tindând la unitatea întregului. Dionisiul Areopagitul preferă drumul negațiunii și presupune că negațiunile, cu privire la Dumnezeu, sunt adevărate, afirmațiunile însă sunt nepotrivite, și de aici deduce, că e mai bine să reprezinti pre Dumnezeu prin chipuri neasemănate, de cât prin acelea care se asemănă și care procură ori cui ocașiunea

de a se înșela. Acésta dovedesce că Dumneđeũ însuși trebuie să fie considerat ca cum n'ar exista, și că s'ar reprezenta cugetărei nóstre numai prin separarea de tot ce există; așa că noi să recunóscem o privațiune în Dumneđeũ, căci numai aceea e în adevěr bun și frumos, ce se póte închipui cu înlăturarea tuturor lucrurilor.

Binele și rěul sunt unite într'insul, căci rěul este numai ceea ce nu există. Rěul nu este în el ca ceva rěu, ca ceva ce nu există, ci ca ceva bun, ca ceva ce există. Dumneđeũ cunósce rěul ca bine. Materia este izvorul rěului, care constă în privațiune saũ mai bine đis în natura contrarie tuturor formelor. Rěul este condiționat de eșirea absolutului în diversitatea existenței și prin urmare trebuie ca în lumea intelectuală să constituéscă materia ca un element propriu. Noi trebuie să scim că rațiunea nóstră nu cunósce lucrurile așa cum sunt în realitate, și că ele adesea sunt contrariu de ceea ce se presintă minței nóstre mărginite; totuși ea cunósce ceva despre Dumneđeũ, cel puțin în aceea că vede în el unitatea tuturor contrarietăților. Astfel el consideră pe Dumneđeũ ca pe principiul cel mai înalt al tuturor lucrurilor, ca pe o unitate.

Să vedem acum cum consideră el trinitatea.

Pentru dînsul trinitatea este numai o deosebire ideală și acésta trebuie să fie considerată ca 'o emanațiune a unităței divine. Tatăl este izvorul primitiv al divinităței, Iisus și Spiritul sunt mugurii crescuți din Dumneđeũ, sunt florile și luminile, mai pre sus de substanță, ale divinităței născătoare de Dumneđeũ. Logosul este cauza a totului, el conține concordanța părților cu întregul; nu e nici parte nici întreg, pentru că este totul și parte, pentru că conține totul legat în sine. Prin aceste emanațiuni Dumneđeũ nu se multiplică, ci se separă într'un mod propriũ; unul fiind se multiplică; fără ca să iasă din întreg, se diversificéază.

Drumul, prin care noi putem să ajungem la comunitatea

cu Dumneșeș, și care trebuie să fie socotit ca mai superior oră cărei cușetări și cunoscinșe, este drumul unitășei. La comunitatea cu Dumneșeș se pôte ajunge prin iubire, Dumneșeș este numit și iubire, iubire divină, despre care Dionisiu șice că este ecstatică, căci pe cel care iubescce îl transportă din sine și îl introduce în ceea ce iubescce. Nu e cunoscinșa, ci suferinșa, care în mod mistic ne unescce în simpatie cu Dumneșeș.

Bunătatea sa cea peste măsură n'a suferit să rămăe fără producșione și astfel El a eșit din sine însuși, a devenit practic și a lăsat să curgă din sine existenșa. Dumneșeș, în aceste curgeri, și ese și nu ese din sine însuși, căci el rămăne unitatea tuturor contrarietășilor, care coprinde în sine tôte pluralitatea. Dumneșeș debordășă din cauza suprabondenșei sale, El strălucescce ca o lumină, iar spiritele rașionale care es din el primesc puterea, pentru ca abondenșa lor să o verse, ca dintr'un izvor, în sufletele, care formășă trépta a doua a emanașionei, și numai pușin aș puterea ca să dea din sine alte emanașionă. Din acéșă emanașione se formășă ierarhia ceréșcă. În substanșa divină, Dionisiu Aeropagitul, presupune óre-care putere centrifugală, prin care acéșă substanșă devine existenșă. Mișcarea în Dumneșeș se face, ca la rotașionea cercului, de la centru în afară; saș în linie dréptă, și trebuie să fie înșelésă ca o scurgere inmutabilă și invariabilă a activitășei divine; saș în direcșione inclinată, ca o scurgere și stare perpetuă a reproducșionei; saș în fine ca mișcare cercuită, prin care părșile de mijloc și cele extreme sunt șinute împreună, iar cele eșite în afară sunt întórse către centru. Productul acéșei mișcări radiatóre saș emanative este, cum am spus mai sus, ierarhia ceréșcă, saș prima representașie simbolică în care se acoperă divinitatea. Cum înșă ierarhiile sunt aranșamente divine după forma divină, și pe cât posibil aseménate activitășei, avénd ca șintă unitatea posibilă cu.

Dumnezeu, ele se subdividéză, după apropierea lor de această țintă, în mai multe clase : serafimii, cherubimii, cari privesc pe Dumnezeu, tronurile purtătoare de Dumnezeu, forméză céta cea dintăi; stăpânirile cele nesilite, care țin parte la forma divină predominantă, puterile bărbătești care nu se clatână, forțele neinvinse, forméză céta a doua de mijloc; domniile cele conducătoare, arhanghelii și îngerii, forméză céta a treia și cea mai de jos. Tóte cetele sunt manifestația acelora, care sunt înaintea lor; cele dintăi și cele mai înalte sunt manifestația lui Dumnezeu care se mișcă, cele-l-alte, ale acelora care sunt mișcate de Dumnezeu; fie-care céta ce urmăză țin lumina și ordinea de la acelea ce stău d'asupra lor.

M. P.

(Va urma).

Indreptarea saŭ mântuirea omului prin voința liberă și harul Dumnezeesc, după învățătura lui Origen.

(Urmare. Veđi Biserica Ortodoxă Română an. XXII No. 9).

Dar dacă Origen n'a cruțat nimic, spre a susține realitatea voinței libere, a știut el să evite cu desăvârșire ideile contrarii lor? Voind a arăta, că noi înșine suntem cauza mântuirii saŭ a pierderii noastre, a făcut el o parte îndesulătoare lucrării supra-naturale, prin care Dumnezeu luminează inteligența noastră și ne întărește voința? Iată ce trebuie să cercetăm, căci într'acest punct adversarii săi 'l au atacat mai mult. Și mai întâi, ce idee își forma el despre omul decăzut? Credea el, că noi am păstrat după cădere întregimea primitivă a naturei noastre? Ianseniū îi impută această greșală, dar cu nedrept. Fără îndoială, Origen nu admite și cu drept cuvînt, că păcatul originar a distrus în noi totă posibilitatea d'a cunoște adevărul saŭ d'a face binele. El recunoște împreună cu apostolul, existența unei legi naturale, scrisă în inimile ómenilor, care 'i oprește de la omucidere, adulteriul, furt, mărturie mincinosă; care le comandă d'a cinsti pe părinți, și alte asemenea precepte. Tot ast-fel el recunoște, că în inima ómenilor este scris, că există un singur Dumnezeu creatorul a tóte. Dar a-

cest sentiment nu'l împiedică a recunoște, că inteligența noastră a fost întunecată prin păcat. El nu voește mai de loc să exagereze puterile naturale ale judecăței, în cât nu se teme d'a zice în tractatul său contra lui Cels: «Noi afirmăm, că natura umană este neputincioasă d'a afla pe Dumnezeu, fără a greși (καθαρως) dacă ea nu este ajutată de acela pe care 'l caută ¹⁾. Póte fi cine-va ispitit d'a vedea o negațiune prea radicală, în această maximă enunțată, fără nici un fel de restricțiune: «Nu este adevăr în afară de conlucrarea celui ce a zis: «Eū sunt adevărul» ²⁾. De asemenea, șeful școlii Alexandrine nu ascunde nimic asupra stăreii de ignoranță, în care ne reduc singurele isvóre ale naturei noastre. Într'adevăr el învață, că printre păgâni aū putut să se găsescă și unii, cari aū practicat óre-cari virtuți morale, precum: dreptatea, înțelepciunea, castitatea, modestia și el adaugă cu drept cuvînt, că aceste virtuți n'aū rămas cu totul sterpe, de și ele n'aū fost de natură a merita prin sine însăși viața eternă. Și la acestea el nu adaogă nimic, care să nu fie conform cu învățătura bisericeii. Dar totuși afirmând, că omul decăzut este capabil d'a face óre-care bine prin singurele puteri ale voinței sale, el mărturisește în acelaș timp, că voința noastră liberă a fost fórte mult slăbită prin păcatul originar. Spre a explica aceste cuvinte ale apostolului: «toți aū rătăcit, toți aū devenit nefolositori», el zice în comentariul său asupra epistolei către Romani. «A rătăci presupune, că cine-va a fost mai înainte în calea cea dréptă. De unde urméză, că natura rațională, această operă a lui Dumnezeu, avea de la început tótă îndreptarea sa, fiind așezat în calea dréptă prin însuși darurile creatorului. Dar pentru că ea a greșit, urmând pe calea păcatului, se póte zice cu drept cuvînt, că s'a abătut, după cum

¹⁾ Contra lui Cels, cart. VII, 42.

²⁾ Vezi Comentariile sale în Evag. Mat. tom. XII, 40.

se p^ote vedea prin exemplul primului om, Adam, carele cedând indemnelor mincinoase ale șarpelui, s'a întors de la calea dréptă a paradisiului, spre a merge pé cărările strâmbe ale vieței muritoare. Așa dar prin o consecință logică toți urmașii săi, în acéastă lume aũ rătăcit asemenea și aũ devenit nefolositori împreună cu dinsul ¹⁾).

Mai mult încă, după cum se p^ote vedea prin aceste cuvinte, că Origen a confundat întregimea primitivă a naturéi umane, cu decăderea sa, urmare a greșelei lui Adam. Dacă el admite, că omul a rămas liber după cădere, se grăbește a adăoga, că voința nóstră liberă e înclinată după aceea către rău, și a fost departe d'a conserva aceeași putere, ca mai 'nainte. În partea, în care el desvoltă aceste cuvinte din Cântarea Cântărilor: «Viile înflorite aũ dat mirosul lor», misticul interpret face aplicarea la lucrul activitéi umane:

În genere este admis, că nu fără scop sunt zise cuvintele: ele aũ dat mirosul lor și nu numai în mod simplu—miros. Dumnezeu voește a ne arăta prin acésta, că fie-care suflet este înzestrat cu voință liberă și cu puterea d'a face tot ce este bine. În adevér acest dar natural, întunecat prin consecințele faptelor celor rele, a decăzut în slăbiciune și neputință; dar din momentul ce el se întărește și se luminează prin harul lui Dumnezeu și se restabilește prin învățătura cuvîntului Dumnezeesc, el își dă atunci, fără îndoială, mirosul pe care Dumnezeu Creatorul l'a sădit în el și vina păcatului dispare și se risipește ²⁾).

Ast-fel după părerea lui Origen natura umană are nevoie d'a fi întregită și întărită prin harul Dumnezeesc, pentru a'si redobândi puterile, pe cari le avea la început și pe cari le-a pierdut prin căderea omului în păcat. Pentru acésta el la tot pasul declară în scrierile, cuvîntările și omiliile

¹⁾ Comp. Coment sale în Epist. Rom. cart. II, 7.

²⁾ Comp. Cânt. Cânt. vers 10—13 și coment. Origen asupra acestui loc.

sale, că *harul Dumnezeesc este absolut necesar mântuirii noastre*. Dar în același timp el adaugă, că singură voința omului nu este îdestul, pentru atingerea și dobândirea mântuirii ¹⁾. Aceste cuvinte el le repetă, ca și pe cele dintâi, la tot pasul în scrierile sale; așa în cât formula sa completă este următoarea: *Pentru a ne mântui, avem nevoie de întărire din partea lui Dumnezeu, căci fără puterea Dumnezească, noi nu suntem în stare să dobândim, aceea ce trupul nostru gonește*.

Cu alte cuvinte: «Fără ajutorul Domnului nostru Iisus Christos nimeni nu devine curat înaintea lui Dumnezeu, fie că și-ar închipui, că a dobândit curățenia prin propriile sale puteri. Câte odată Origen nu se teme a afirma: că nici un om nu poate eși învingător din lupta cu demonul, fără ajutorul Dumnezeesc. Acastă trebuință a harului Origen o întinde în tot cursul vieții, atât pentru stăruința dreptilor, cât și pentru îndreptarea păcătoșilor. «Voi vedeți, se exprimă el, la sfârșitul uneia din cuvântările sale, că noi avem trebuință tot-d'auna de ajutorul lui Dumnezeu, mai întâi spre a nu cădea, în urmă, spre a ne ridica dacă am căzut. Ajutorul voinței noastre cu suflarea divină (Ἐὶτα σὺμπνοία), independent de alegerea noastră, nu este numai trebuincioasă, pentru ca un om să devie bun și cinstit, ci încă pentru ca el să pótă rămânea în virtute. Asemenea moralistul creștin îndemná pre credincioși a nu pune încrederea lor numai în ei însuși; el citéză spre acest scop căderea sf. Petru: «Acest exemplu, zice el, trebuie să ne învețe a nu promite nimic, care întrece puterile noastre omenestii, precum asemenea, din parte-ne putem mărturisi pre Iisus Christos saú a împlini poruncile divine». «Ar fi negreșit o nemărginită nedreptate a prenumera printre înainte mergătorii pelagianismului pe un scriitor, care stăruind cu

¹⁾ Vezi *Περὶ Ἀρχῶν* cart. III c. I.

atâta putere asupra necesității harului Dumnezeuesc, a dovedit mai dinainte greșala însemnată a acestei sisteme.

Și cu toate acestea, o critică nepărtinitoare își va permite să zică, că învățătura lui Origen asupra harului Dumnezeuesc și a voinței libere, este cu desăvârșire neimputabilă? De altmintrelea, cu totă însemnătatea acestei învățături, ea poartă impresiile unor idei filosofice, de care am văzut, că nu odată a fost influențat Origen. Aceste idei, cari au turburat adesea ori vederea catehetului Alexandrin, în cestiunile privitoare la creațiunea lumii, căderea și rescumpărarea, aceste idei scose din izvoare deosebite ale revelațiunii, nu sunt ele venite d'a se amesteca, într'o măsură óre-care în teoria sa a harului spre a compromite ortodoxia? După câte am văzut, o asemenea amestecare n'ar avea nimic, care trebuie să ne surprinză. Dar numai analiza textelor, este singura, care dă deslegarea problemei. Ea dar ne obligă a conchide, că învățătura lui Origen este vulnerabilă din două puncte: darul nemeritat și absolut al harului și prioritatea acțiunii divine, cu raport la conlucrarea umană.

Dar să ne aducem aminte principiul, de unde plăcă autorul cărței *Περὶ Ἀρχῶν*: egalitatea originală a tuturor creaturilor raționale, egalitate distrusă prin întrebuintărea făcută cu liberă voință de fie-care din ele. El negă, că Dumnezeu pòte acorda unei inteligențe mai multe daruri, de cât altea, fără numai una, a dobândi de mai 'nainte mai multe merite superioare. S'a văzut cum el a fost condus la această exagerație prin polemica sa, cu sectele fataliste ale timpului. Așa dar, acest principiu admis, Dumnezeu încețază d'a fi liber în distribuirea darurilor sale; el nu le mai pòte împărți după cum i place, ci este obligat d'a le măsura în mod exact, asupra întinderii meritului nostru personal; dacă nu, el ar lipsi de la dreptatea sa. Origen n'a tăgăduit această consecință, care decurge din tot sistemul seú. «Dacă se vorbește, zice el, de secolul present, saú de se-

colul trecut, sau încă de secolul viitor, nu trebuie nici de cum a priimi, că providența divină nu distribue darurile sale după materia, ce ea găsește la această dispensare în meritele câștigate prin libera voință a fie-căruia. Căci Dumnezeu este drept și nu este nedreptate într'însul¹⁾. Iată ce este clar și formal. Așa dar, o asemenea maximă nu se poate susține, după cum Toma Aquinatul a observat-o cu multă dreptate. Libertatea lui Dumnezeu nu este încătușată prin întrebuițarea, ce noi facem de voința noastră liberă, și meritele noastre nu sunt măsură trebuincioasă a dărniciilor sale. Dumnezeu rămâne tot-d'auna stăpânul darurilor sale: el este liber d'a acorda unuia mai mult de cât altuia, independent de tot meritul de mai înainte și nimeni n'are dreptul d'a l'acusa de nedreptate, căci el nu ia nimic acestuia, dând mai mult celui-l-alt. Fără îndoială, prin faptele noastre bune, împlinite prin ajutorul harului, putem merita într'adevăr o adăogire a harului; cu alte cuvinte Dumnezeu priveghază în distribuirea darurilor sale posterioare, despre întrebuițarea, ce am făcut de darurile precedente, dar repartizarea neegală nu se poate întemeia pe direcțiunea, ce noi o dăm voinței noastre. În această consistă tocmai greșala lui Origen; el face, ca ea să atârne de noi înșine, de lucrarea noastră bună sau rea, tot cea ce este deosebire între creaturile raționale; în privința darurilor naturale sau supra-naturale, pe cari bunătatea divină le dă. Voind să ridice rolul liberei voințe, înjosit de gnostici fataliști, el accentuează îndeosebi dărnicia harului și libertatea lui Dumnezeu, în distribuirea bine-facerilor sale.

Teoria filosofică a lui Origen, trebuia a l'conduce fatalmente, spre a'și forma ideii necomplete și defectuoase asupra proprietății acțiunii divine, cu privire la conlucrarea umană. După învățătura creștină, propagată de Sf. Paul, harul lui

¹⁾ Epist. Rom. I, IX.

Dumnezeu previne voința omului, el are inițiativa în lucrarea mântuirii noastre. Când ne rugăm, în scopul d'a dobândi harul D-zeesc, chiar acest har este, care ne conduce spre a ne ruga. Noi cerem, căutăm, batem la poartă, după cum ne spune Evanghelia, dar această primă efortare este deja un rezultat al lucrării Sf. Duh, care face, ca noi să cerem, să căutăm și să batem la poartă. Asemenea D-zeu nu așteaptă voința omului spre a l'mântui, dar el este care deja prin inspirațiunea prevăzătoare a harului său, ne îndemnă și ne împinge d'a voi să fim mântuiți. În scurt, harul este neapărat trebuincios, pentru începutul ca și pentru creșterea și desăvârșirea credinței, de o potrivă pentru începutul ca și pentru săvârșirea faptelor bune și în genere, atât pentru începutul, cât și pentru terminarea mântuirii noastre. Ast-fel este învățătura hotărâtă de biserică, contra semi-pelagianilor, începând cu sinodul de Efes și sfârșind cu cel din Trident. De acolo urmază, ca o consecință învederată, că cea d'intăi grație actuală, este cu totul independentă de voința noastră și că noi nu putem a o merita nici într'un fel, căci nu este cea mai mică proporțiune între un act curat natural și un dar, care întrece natura. Dar în teoria lui Origen, aceste noțiuni nu puteau subsista, fără a încerca cu atât mai puțin ore-cară mari schimbări; căci dacă, după cum el o afirmă de mai multe ori, toate creaturile raționale au fost făcute la început într'o stare de potrivire perfectă, dacă fie-care situațiune ce a străbătut'o este atribuită la o cauză precedentă și în sfârșit această cauză precedentă nu este alta, de cât libera mișcare a voinței lor, trebuie a conchide neapărat, că harul n'a făcut alt, de cât a urma cea d'intăi activitate a lor, în loc d'a o preveni. Asemenea să nu ne mirăm, că semi-pelagiani au căutat un punct de sprijin în lucrările lui Origen. Acest punct de sprijin, ei puteau să l'găsescă în frazele, unde catehetul Alexandrin se pare a reduce lucrarea harului la

creșterea și la perfecțiunea meritelor noastre. Câte-va citate sunt de ajuns, spre a arăta cât un sistem preconcept a turburat în acest punct curățenia privirei sale. «Prin ea însăși, va dice el, voința umană este neputincioasă a săvârși binele, căci ea are trebuință de un ajutor divin, spre a ajunge la perfecțiune. Acest ajutor ne este trebuincios, nu numai spre a săvârși binele, ci încă spre a-l începe. Acțiunea prevăzătoare a grației dispăre asemenea în părțile, unde Origen are aerul d'a nu voi să atribute lucrării divine, de cât progresele sau perfecțiunea virtuții. Ast-fel, grația nu face de cât să confirme credința în noi, pe când începutul credinței va fi în mod exclusiv propria noastră lucrare: «Cât despre credința, care nădăjduște și care crede, care se încredințază fără nici o îndoială, ea este în puterea noastră; dar judecata însăși a credinței și știința și perfecta înțelegere a lucrărilor, pe cari le credem, acelea sunt daruri a le lui D-zeu. Trebuie a mărturisi, că această contradicere nu este mai puțin fericită, căci începutul credinței este un dar al lui Dumnezeu, tot asemenea ca și înțelegerea adevărurilor sale revelate. Autorul cărții *Ἐπι Ἀρχῶν*, reproduce aceeași idee sub o altă formă, când se exprimă în acești termeni: «Duhul Sfânt nu lucră de cât în aceea, cari dejă se îmbunătățesc și cari urmază pe căile lui Iisus Christos». Huet se ridică cu drept cuvânt în contra acestor cuvinte, căci a se îmbunătăți este dejă o rodă a lucrării Sf. Duh. Când cine-va privește sistemul întreg, este greu a admite, că Origen a atribuit tot-d'auna lucrării divine înțelitatea asupra mișcării voinței umane.

De sigur, se găsesc texte, în care învățatul teolog este departe d'a susține greșala, pe care o profesau mai târziu semi-pelagiani și este de datoria criticei a ține compt și a nu da o judecată absolută. Ast-fel, spre exemplu, trebuința harului pentru începutul credinței, reese destul de bine din acest loc, împrumutat din cartea lui Iov: «Când dreptii au

primit harul învățătorei, ne învață, că tot-d'auna Domnul, ne a instruit prin ei și chiar singur faptul d'a înțelege și a deschide inima noastră la comunicarea sfințelor învățături este deja o rodă a harului. În tomul XX asupra Evangheliei Sf. Ión, Origen se exprimă încă cu mai multă energie, zicând: «că nimeni nu poate nici a auzi, nici a înțelege cuvintele lui Iisus Christos, dacă Cuvîntul lui D-zeu nu i ar deschide urechile, ca surdo-mutului din Evanghelie. Iată inspirațiunea prealabilă a harului, care merge înaintea voinței omului, spre a-l dispune la credință. Această trebuință a harului prevăzător, autorul 'l admite asemenea pentru rugăciune, în tractatul, unde el explică Rugăciunea Domnască: «Inteligența noastră nu se poate ruga, pe cât timp spiritul lui D-zeu, nu roagă înaintea ei, pe când ea 'l ascultă cu supunere. asemenea ea nu poate nici a cânta, nici a lăuda pe Tatăl în Christos, cu armonie și cu un perfect acord, dacă Duhul, care cercetază toate lucrurile și până la adîncimile lui D-zeu, nu laudă și nu celebră de mai nainte pe acela, despre care el a cercetat adîncimile și le a îmbrățișat după puterea sa. Cu adevărat, nimic nu se asemănă opiniunii semi-pelagianilor, cari nu atribue harului D-zeesc de cât creșterea, iar nu începutul credinței sau virtuții supra-naturale. El bine, ce trebuie a conchide din aceste variațiuni, sau din acest amestec de idei contradictorii? Consecința este chiar aceea, ce se estrage din teodicea și cosmologia lui Origen, din vederile sale asupra căderei și rescumpărării omului. Când șeful scólei din Alexandria se subtrage de la influența unei teorii, care are de bază ipoteza preexistenței sufletelor, el expune învățătura creștină într'un mod neimputabil. Dar din momentul ce reprezentantul tradițiunii universale cade în platonism, spre a se scăpa de speculațiunii periculoase, privirea sa se turbură și în inteligența sa devine un amestec între adevăr și eróre. El este admirabil de precis și clar. când este vorba de a

proclama realitatea voinței libere, necesitatea harului Dumnezeuesc, deosebirea între starea naturii întregi și starea naturii căzute, învățătura sa la culorile semi-pelagiane, din momentul ce apare în ea orice-urme ale maximei favorite, că totă deosebirea între creaturile raționabile provine dintr'un us precedent al liberei lor voințe. Cu toate silințele sale, spre a unifica aceste elemente eterogene, autorul n'a putut ajunge la o unitate complectă în sistemul său teologic: ideile sale, împrumutate din izvoare deosebite, s'aũ depărtat unele de altele, fără a le putea acorda și concorda. Această luptă între teologul, care apără dogmele revelate și filosofice, care le compromite prin explicări îndrăsnețe, se vede la tot pasul în scrierile lui Origen, unde vorbește de libera voință a omului, dar mai ales unde intră în explicări amănunțite asupra ei și asupra modului, cum conlucrează harul lui D-zeu în actul mântuirii omului.

C.

ANDREIU ȘAGUNA.

Veđi Biserica Ortodoxă Română anul XXII, No. 4, 6, 7, 9.

XI.

După cum am văduț în No. 4, anul XXII al acestei reviste, Șaguna e ales și confirmat de episcop în ajunul desfășurării celor mai mari evenimente care au mișcat întreaga Europă în veclul al XIX-lea. E vorba de evenimentele de la 1848—49! Cu toate acestea Șaguna prin înțelepciunea și tactul său a știut în aceste grele împrejurări să câștige numai pentru biserica și poporul său cel mult asuprit și necăjit. Țin să transcriu aici din reflexiunile adânci ale acestui mare episcop cu care 'și închee aproape studiul său de istorie bisericească, căci ele ne zugrăvesc mai bine de cât ori-care altele situațiunea din acele vremuri și câștigul Românilor. Iată acele reflexiuni: «De unde întorcându-se noul Episcop (de la Carloviț, unde se dusesese să fie hirotonit) în eparhie au avut poziție grea din pricina mișcărilor politice, care cu atâta mai mare grijă 'i făceau, cu cât mai limpede au priceput că acele mișcări taie în viața bisericii și a cle-

rului și a poporului atât din privința intereselor religioase, cât și din privința intereselor naționale și politice. Ne țăr-murim aci a dice numai atât, că biserica noastră ortodoxă în toate ale ei a ieșit norocoasă și cu câștig din mijlocul acelor mișcări politice, pentru că ea s'a pus în egală îndreptățire cu cele-l-alte religii din Ardeal, precum și naționalitatea română a eparhiilor s'a recunoscut de o potrivă cu cele-l-alte naționalități¹⁾. Despre adevărul acestor cuvinte ne vom convinge însă la rîndul său! Să intrăm acum în studiul activității lui Șaguna cea isvoritoare de fapte mari pentru biserica și poporul român!

XII.

A. *Activitatea bisericăscă a lui Șaguna.*

De la urcarea sa pe tronul episcopal Șaguna n'avea de cât o dorință, de cât un gând: să așeze biserica ortodoxă română pe temelii solide și legale, să-î câștige independența și autonomia și să restaureze vechea mitropolie română. Mai presus de toate restaurarea vechii mitropolii 'i sta la inimă și de aceea a lucrat pentru realizarea acestei dorințe timp de 14 ani cu o muncă uriașă și fără preget. Deja în marea adunare națională de la 3/15 Maiu, care s'a ținut pe câmpul libertății de la Blaj a stăruit Șaguna și s'a înscris în petițiunea ce trebuia să se presinte Impăratului și rugăciunea pentru libertatea bisericăscă și restaurarea mitropoliei celei vechi române. Iată propriile cuvinte din acea petițiune: «Națiunea română pretinde, ca biserica română fără deosebire confesională să fie și să rămână liberă, independentă de la oricare altă biserică, egală în drepturi și foloșe cu cele-l-alte biserici ale Transilvaniei. Ea cere restabilirea Mitropoliei române și a sinodului general anual

¹⁾ Veđi Istor. bis. de Șaguna, t. II, pag. 209—210.

după dreptul vechi, în care Sinod să fie deputați bisericesci și mirenesci. În același Sinod să se aleagă și episcopii români liber prin majoritatea voturilor fără candidațiune ¹⁾». Petițiunea a fost adusă la tronul împăralesc de o deputațiune condusă de însuși Șaguna. În 1849 se prezintă din nou o delegațiune Impăratului și Ministerului în fruntea căreia era tot Șaguna și cerea și acum o administrațiune națională de sine stătătoare în privința politică și bisericească și se ruga pentru alegerea unui cap bisericesc de sine stătător și întărit de Majestatea sa, căruia să i se subordine toți cei-l-alți episcopi naționali. Șaguna însă în afară de demersurile făcute cu delegații români, bărbați de încredere al poporului român, el mai lucra și separat documentând drepturile vechi ale bisericii române. Într'un memoriu pe care Șaguna l'a prezentat Ministerului din Viena și în care făcea istoricul Mitropoliei române și cerea restaurarea ei termina cu vorbele: «Acum însă după ce cădura fiarele absolutismului, își ridică Românii vocea lor cea drăpă și se rogă de profund veneratul lor monarch pentru ca prea înalt același să se îndure a încuviința părintesce restituirea dreptului lor istoric, basat pe canónele bisericesci și pe paragraful 2 al legilor fundamentale din 4 Martie 1849 și spre acest sfirșit a încuviința prea grațios ținerea unui Sinod pentru toți Românii din diecesele Ardealului, Bucovinei, Timișórei, Aradului și Verșețului».

În urma deselor interveniri s'a dat drept Românilor ortodoxi să se adune în Sinod, ceea ce și s'a făcut în Martie 1850. Acesta e primul Sinod diecesan. El a fost convocat printr'o circulară, plină de înalte vederi și adânci simțiminte. Era vorba ca în acest Sinod Șaguna să pótă afla vederile clerului și poporului său, ca ast-fel în Sinodul Arhieresc, la care trebuia să ia parte toți episcopii gr. orien-

¹⁾ Protocolul adunării naționale din 3/15 Mai 1848.

tali din monarchie Ői care urma să se Őină în Viena să pótă spune cuvânt hotărit Ői isvorit din nevoile bisericii sale! Ői cât de mult era nevoie de acest Sinod diecesan se vede Ői din următorele cuvinte din circulară: «MulŐumesc Tatălui ceresc, spune Őaguna, mulŐumesc înălŐatului nostru împărat Ői înalt aceluiaŐi stăpăniri, prin a căror milă mă aflui în acea norocósă stare, ca să vă pot vesti Őinerea soborului, dupě care aŐa mult, Ői prea mult aũ oftat părinŐii, moŐii Ői strămoŐii noŐtri, însă ajungerea lui ne-a fost menită nouě din vechime. O! eũ de trei ori norocosul, care m'am învrednicit a aduna biserica cea viă a lui Christos; care m'am învrednicit a mă vedea înconjurat de fraŐii Ői fiul meĩ sufletesci Ői a mă sfătui cu dînŐii despre starea bisericii lui Christos, despre starea episcopiei nóstre Ői ale ei trebĩ, despre înzestrarea preoŐimei, despre starea Őcolelor Ői despre creŐtarea cea bună a tinerimei ca păstoria mea să fie spre mărirea lui Dumnezeu, spre podóba bisericii, spre întărirea credinŐei, spre mângăerea celor ce mi s'aũ încredinŐat duhovnicesce, cu un cuvânt spre tot lucrul folositor Ői mântuitor!». În discursul de deschidere al acestui Sinod diecesan, dupě ce Őaguna arată tóte greutăŐile cu care a luptat până să ajungă aci Ői dupě ce arată tóte neajunsurile bisericii sale Ői imputările ce i se aduceaũ din tóte părŐile, spune că era nevoie de acest Sinod diecesan spre a putea reprezenta cu vrednicie Ői cu cuviinŐă eparhia sa la Sinodul arhieresc din Viena. Sinodul diecesan dupě ce la mai multe hotăriri se pronunŐă Ői în privinŐa restaurării vechii Mitropolii române. Hotărirea sa din urmă e întemeiată pe canóne Ői pe drepturi istorice. În 1851 Őaguna presintă încă un memoriũ Ministerului de Culte prin care dovedesce cu prisosinŐă temeinicia cererilor Românilor relative la restaurarea vechii Mitropolii. Prin acest memoriũ rěspunde cu multă competenŐă la următorele trei întrebări: Ce dic canónele nóstre în general relativ la Mitropoliũ? Ce îndato-

ririi are după canóne o mitropolie învecinată, faţă cu altă mitropolie asemenea învecinată când acesta se află sub persecuţiune? Avem noi Românii de religiunea răsăritenă drept de a cere de la Majestatea Sa Impăratul restaurarea Mitropoliei noastre, distrusă în urma persecuţiunilor? În zadar stăruia însă marele episcop cu tot poporul său spre a câştiga un drept istoric şi bine-cuvîntat! În zadar era tóată munca şi casna lor, căci de nicăeri nu li se şoptia nimic, nu li se da nici un semn din care ar fi putut deduce ceva. Din contră: în loc de o Mitropolie a Românilor ortodoxi s'a acordat înfiinţarea unei Mitropolii unite a Făgăraşului! Grele şi jalnice trebuie să fi fost acele momente pentru Şaguna şi pentru biserica lui. Nimeni nu-l ajuta, nimeni nu-l încuraja. Din tóte părţile erau înconjuraţi numai de duşmani. Cu tótea acestea Şaguna convins de sînta dreptate a dorinţelor sale şi ale poporului său n'a încetat un moment de a lucra pentru satisfacerea lor. A pus în lupta sfîntă întréga lui fiinţă şi a trebuit în cele din urmă cu tóte pîdicile puse de duşmani să pótă reuşi ca să se producă convingere şi lumină la locurile competente.

Aprópe un deceniú Şaguna lucruse singur ajutat fiind numai de câţiva bărbaţi ai bisericii sale în chestiunea restaurării Mitropoliei. Voia acum să audă şi glasul bisericii sale fiind-că doría să lucreze şi cu mai multă rivnă întemeindu-se pe el. De aceea în Octombrie 1860 convóacă un nou Sinod diecesan, pe care nu-l mai putuse convoca din 1850. Spre a se judeca mai bine marea lui bucurie, că se află acum în faţa reprezentanţilor bisericii sale reproduc frumósele cuvinte cu care 'şl începe cuvîntare de deschidere a acestui Sinod. «O di mare, o di însemnată, o di de mult dorită, o di de sêrbătóre a bisericii noastre din Ardeal, dar şi a naţiunei române din Austria, în cât partea ei cea mai numerosă se ţine de ortodoxia noastră, o di mare, așa este, mare di serbăm astă-di, căci ea ne povesteste retn-

vierea mitropoliei n3stre celei 3mpedecate de 170 de ani din partea politic3 civil3, dar acum marele Ői iubitorul de dreptate 3mp3ratul nostru Francisc Iosif I ni-o d3 3nd3r3t, c3ci prea 3nalt acelaŐi s'a 3ndurat a se declara 3n 27 Septembrie a. c. c3 *nu este neaplecat 3nfi3nț3rii unei Mitropolii rom3ne gr. neunite*.

AŐa dar 3iua de ast3-3i ne este nou3 ca Ői ajunul re3n3vierii Mitropoliei n3stre, care 3n decurgerea v3cului al 17 Ői 18 a3 devenit sub g3ne politice, lipsindu-se de episcopiile Ői de m3n3stirile sale Ői de moŐiile sale Ői r3m3n3nd numai Mitropolitul, p3n3 apoi acesta a c3duț jertfa ispitelor lumesci Ői a3 trecut la anul 1700 la alt3 religie cu unii din cler Ői popor etc., etc.». Dup3 ce arat3 apoi de ce n'a mai convocat sobor p3n3 atunci 3ntr3 3n enumerarea Ői explicarea can3nelor pe interesul c3rora trebuia s3 3ntemeeze cu toți 3drepturile 3n privința restaur3rii Mitropoliei. Sinodul 3ntre multe alte hot3r3ri ale sale s'a pronunțat Ői relativ la restaurarea Mitropoliei 3n urm3torul chip: «C3 el privesce Mitropolia ortodox3 rom3n3 din monarchia Austriac3 ca existent3 3naintea bisericii dup3 can3ne Ői 3mpedec3t3 numai prin m3sur3 anticanonice politico-administrative». Iar 3n memoriul ce hot3r3r3se s3 se presinte 3mp3ratului se exprim3, c3 pe temeiul drepturilor istorice Ői canonice s3 se dea bisericii rom3ne Ői Mitropolia. Greut3ți 3ns3 care 3mpedec3u realizarea scumpelor dorințe ale Rom3nilor se ive3u din ce 3n ce mai multe Ői mai puternice. Rom3niil se hot3r3r3 3n fine s3 trimit3 o deputațiune la 3mp3rat, s3 mai fac3 un demers solemn: Era o deputațiune din cele mai numerose Ői mai imposante din c3te s'a trimis p3n3 acum. Din nenorocire 3mp3ratul plecase din Viena Ői deputațiunea sub conducerea lui Őaguna a trebuit s3 se presinte Arhiducelui *Reiner*, loctiitorul 3mp3ratului. Pe l3ng3 3ținerea unei cuv3nt3ri din partea lui Őaguna s'a prezentat Ői un memoriu—petițiune prin care se descria 3n cele mai

vii colorii neajunsurile din biserica română ortodoxă și se presentaă și mijlócele de îndreptare. Delegațiunea s'a mai prezentat și miniștrilor austriaci cum și cancelarului Transilvaniei și Ungariei. Șaguna cu Hurmuzachi și alți doui din deputațiune aă mai rămas în Viena până la întórce-re Impăratului spre a-i espune și lui dorul sufletului lor.

În 1864 luna lui Maiă se ține un noă sinod diecesan în Sibiă. Acest sinod se pronunță iarăși pentru restaurarea Mitropoliei și 'și resumă vederile într'o petițiune ce trebuia să se presinte Impăratului.

O lucrare atât de conștientă și de neșovăitoare urma să-și albă ródele, urma să se resolve. Nu era posibil ca glasul unui popor să nu fie ascultat, mai ales atunci când el nu lucra de cât pentru bine și adevăr. Momentul sosese. Impăratul se hotăresce să satisfacă cerințele bisericii și ale poporului român de sub stăpânirea sa. Iată autograful Impăresc apărut în Monitorul oficial din Viena din 3 Ianuarie 1865: *«Iubite baron de Șaguna. Ascultând rugăciunile Românilor gr. orientali din Transilvania și Ungaria în consonanță cu intențiunea manifestată prin rezoluțiunile mele din 27 Septembrie 1860 și din 25 Iunie 1863 am încuviințat ca pentru dinșii să se înființeze o mitropolie independentă, coordi-nată cu cea sârbescă și ca biserica episcopescă din Transilvania să se înalțe la demnitatea mitropo-litană.*

Tot d'o dată te numesc pre domnia ta de Archiepiscop și Mitropolit al Românilor greco-orientali din Transilvania și Ungaria.

Viena 24 Decembre 1864. Francisc Iosif».

Orî și cine 'și póte închipui bucuria cea mare a popo-rului român ortodox de peste munți. Un entusiasm ca în acele vremuri nu s'a mai văđut la Români, spune istoricul și actualul episcop al Caransebeșului N. Popea. Adrese

peste adrese, deputațiunii peste deputațiunii, din apropiere și din depărtare sburaă la noul Mitropolit spre felicitare pentru restaurarea Mitropoliei. Rugăciunii de mulțămire lui Dumneșeu, festivitățî de tot felul: banchete, jocuri, cuvintări, imne, petreceri pe întrecute se manifestaă pretutindenî din partea fiilor spiritualî ai reinviatei mitropolii. Sărbătorî vesele de crăciun cum fură cele din acel an nu vor mai fi serbat biețiî Românî de vécurî îndelungate ¹⁾.

Őaguna în calitate de Mitropolit adreséză o pastorală către păstorițiî sêi prin care le aduce cele petrecute la cunoșcință și rógă pe toți să se încrédă lui Dumneșeu și să mulțămescă Impăratului pentru dreptatea ce le a făcut. Afară de acésta s'a pus la cale să se trimită și o deputațiune la Viena spre a mulțami în persónă Impăratului pentru restaurarea Mitropoliei. Deputațiunea a fost condusă de Șaguna și s'a prezentat Impăratului în 25 Ianuarie 1865. Cu acest prilej cuvintarea de mulțămire către Impărat s'a ținut de Șaguna.

Din aceste lupte biserica ortodoxă a Românilor de peste munți s'a ales *cu ridicarea episcopiei din Transilvania la rangul de Mitropolie saă mai bine șis cu restaurarea vechei Mitropolii; cu crearea unei noui episcopii cu reședința în Caransebeș și cu mărirea episcopiei Aradului cu mai multe comunitățî românesci, cari aparțineă până aci la episcopia sârbescă a Temișorei.*

Situațiunea politică în Austro-Ungaria se schimbă în timpul acesta. În 1866 Austria e bătută de Prusia și din aceste împrejurări dureroșe pentru Austria câștigă națiunea Maghiară. În 1867 se introduce sistemul dualist și Transilvania și perde independența prin alipirea ei la Ungaria. Aă protestat Românî, însă plângerile lor nu s'ău ținut în sémă.

¹⁾ Veđî Vechea Mitropolie de N. Ppoea, pag. 296.

Împăratul a trebuit să primescă condițiunile impuse de Maghiari *volens nolens*. Acastă schimbare politică din Monarchie, influența și asupra instituțiunilor și intereselor poporului român. Ce era de făcut cu cele câștigate de curând pentru biserica ortodoxă română? La acesta se îndrepta acum tot gândul marelui Șaguna. Mari discuțiuni s'au născut în Camera din Pesta și în Casa magnaților relativ la biserica română. Mai mulți deputați români au vorbit în Cameră, iar în Casa magnaților a vorbit singur Șaguna. El a vorbit cu atâta putere de convingere și cu atâta inimă în cât aproape toți magnații Unguri l'au aprobat. În sfârșit rezultatul a fost, că printr'o lege numită *in causa celor de confesiunea greco-orientală* s'a recunoscut în 1868 legalitatea Mitropoliei române.

După lupte îndelungate poporul român ortodox vede realizându-se o parte din visul său de aur. Mult s'a nevoit marele Șaguna în deosebire, însă mare trebuie să fi fost satisfacțiunea sa sufletescă. A depus Șaguna pentru rezolvarea acestei chestiuni inimă, inteligență, tact și răbdare. Cu un cuvânt, el și numai el a fost chemat să dea soluțiune acestei mult importante chestiuni. A avut Șaguna să se lupte până să ajungă aci cu vrăjmași de tot solul și chiar cu frații săi. E bine să aruncăm o scurtă privire istorică, căci numai așa ne vom da seama și aici despre marea personalitate a lui Șaguna și despre importanța acestei instituțiuni pentru poporul român ortodox.

Biserica română ortodoxă din Transilvania și Ungaria se afla sub jurisdicțiunea mitropoliei sârbesci din Carloviț. Tôtă lupta s'a dus între altele și pentru despărțirea de Ierarhia sârbescă a bisericii române și prin acesta să i se dea și fondurile ce i se cuveniau din fondurile comune. E prea la vedere pentru orî și cine ca să-și pôtă închipui că așa ceva nu convenia de loc episcopatului sârbesc și bărbaților politici sârbi. În 1850 și 1851 s'au ținut în Viena conferințele

episcopilor sârbi, la care a luat parte Ţi Ţaguna spre a se înŢelege împreună asupra organizării bisericii ortodoxe din întréga monarchie. Tóte argumentele aduse de Ţaguna Ţi întemeeate pe sfinta dreptate n'aũ avut nici un efect pentru sârbi. Nu se puteaũ deprinde cu ideea restaurării mitropoliei române, cu înfiinŢarea de episcopii dependente de acéstă mitropolie, cu o separare ierarchicã în tótã regula. Ţi era înverŢunat Mitropolitul sârb Raiacicĩ pe Ţaguna. A întocmit acest mitropolit sârb Ţi o broŢurã pamflet contra lui Ţaguna prin care'l numia *ambiŢios* fiind-cã lupta pentru biserica poporului seũ. S'a dus Ţaguna în persónã la Raiacicĩ Ţi l-a declarat cã nu-l demn sã ocupe un post aŢa de înalt în bisericã, dacã se ocupã cu pamflete Ţi se opune nãsuinŢilor celor drepte Ţi naturale ale Romãnilor ¹⁾. În 1860 luna Iunie s'aũ Ţinut noui conferinŢe în Viena la care aũ luat parte dintre Romãni pe lângã Ţaguna Ţi bãrbaŢi ca Andreiũ Mocioni Ţi Nicolae Petrino. N'a rezultat însă nimic din tóte încercãrile fãcute, cãci Sãrbiũ Ţi în deosebi cãpeteniile bisericesci nu voiaũ nici mai mult nici mai puŢin, de cãt Ţi în viitor supremaŢia asupra bisericii române. În sensul acestor vederi Mitropolitul Raiacicĩ împreună cu episcopul TemiŢórei Massirevicĩ aũ intervenit cu un memoriũ pe lângã Impãrat. Romãniũ însă la rîndul lor nu se lasã mai pre jos Ţi intervin de asemenea pe lângã Impãrat. Causa Romãnilor e îmbrãŢiŢatã cu cãldurã de întréga opiniune publicã strãinã. În sfirŢit Romãniũ biruesc, aŢa cã la venirea lui Ţaguna ca mitropolit a trebuit ca Massirevicĩ mitropolitul sârb de CarloviŢ sã-l felicite Ţi sã mãrturisescã între altele Ţi urmãtórele: «Bucuria, care în acest moment prea plãcut impresórá sufletul meũ Ţi umple inima mea cu atãta e mai mare Ţi mai curatã, cãci prevedinŢa divinã a bine-voit, ca graŢia prea înaltã împãrãtescã sã se

¹⁾ Veđi Archiepiscopul Ţi Mitropolitul Ţaguna de N. Popea, p. 130.

reverse în acest timp decisiv asupra Escelenței tale, carele pentru ajungerea dorinței fraților noștri Români, pentru însăși Mitropoliă acum câștigată mai mult de cât ori și cine, te-ai nevoit și ai lucrat și carele vei ști să dai fiilor spirituali viață și putere și să-l pui pe picior de statornice». Cu alte cuvinte, Sârbi, vrăjmași de odinioară se declară acum veseli de succesul Românilor și recunosc meritul cel mare al lui Șaguna în această luptă sfântă.

Durerea lui Șaguna și a credincioșilor săi în lupta de până acum era însă mult mai mare prin faptul că ei erau împedecați în acțiunea lor de însăși frații lor. Atât Lemeni cât și Șuluț episcopii fraților noștri greco-catolici nu privău cu ochi buni încercările ce făcea Șaguna. Lemeni nu voia să audă de drepturi și de independența bisericească de cât pentru biserica de sub conducerea sa. Mai mult: în timpul său s'a inventat tot soiul de neadevăruri la adresa bisericii ortodoxe române și anume, că Ortodocșii de sub conducerea lui Șaguna ar fi omorât 300 de preoți uniți, că le-ar fi pustiit bisericile, prădat averile și ars școlile! Tote acestea s'a și afirmat în conferința episcopilor romano și greco-catolici din Strigon în 1850! Șaguna audia și sus-pina! Căci cum poți să convingi pe cine-va cu totul prevenit și dirj în a nu asculta adevărul? *Șuluț* la rîndul său de îndată cu urcarea sa pe scaunul de episcop și în urmă de mitropolit, provocă pe toți Români prin câte o enciclică ca să trecă la sf. unire, căci numai aci e lumină, adevăr și mântuire!

Spre a ne lumina mai bine asupra greutăților cu cari lupta Șaguna, reproduc aici câte-va fragmente din acele enciclice sau pastorale: «Românilor! Încă o datorie mare și sfântă mai avem a jura în casa acesta dumnezească a adevăratei libertăți—večnică, eternă păzire și ținare a religiunii celei adevărate și a credinței strămoșilor noștri, cari au adus-o cu sine în Dacia de la Roma și unire večnică cu

apostolescul scaun al Romei, de care s'aŭ ținut strămoșii noștri și cu carele suntem legați și cu sângele cel roman,— să depărtăm blestemul, care până acum a fost asupra noastră. Așa fraților și fiilor dulci ai națiunei mele, așa și iarăși numai așa putem nădăjdui un mai bun viitor și sufletesce și politicesce, dacă prin credința și religiunea strămoșilor ne vom întorche și vom rămânea credincioși în sinul maicei și apostolicescei biserici a Romei, de unde am ieșit și am venit în această patrie. Auziți și înțelegeți dar voi toți, Românilor, câți sunteți de la Marea Négră și de la Tesalia până dincolo de Carpați în Tisa, auziți vă rog și înțelegeți, că pe séma noastră afară de sf. unire cu apostolicescul scaun al Romei, pe carele toți dumnezeescii și sfinți părinți în sobórele a tótă lumea și pravila 'l cunosce de cap a tótă biserica,—nu este pe séma noastră mântuire. Nu-i între noi acea deosebire a religiunii, care este între alte națiuni conlocuitoare; pe noi numai un nume, unit și neunit ne desparte! Numai diabolésca trufiă, lăcomia și iubirea domniei aŭ făcut tăerea și ruperea bisericii răsăritului de a apusului! Și așa fiind pentru multele neajunsuri... nici o națiune n'are mai mare lipsă de sf. Unire ca națiunea noastră! Veniți cu toții să intrăm frați români în casa lui Dumneđeŭ și să ne închinăm către sf. biserica lui întru frica lui și să ne rugăm pentru unirea noastră a tutulor.

În altă pastorală Șuluț declară sus și tare, că și Maj. Sa Impăratul doresce *lățirea și întărirea sf. uniri cu apostolescul scaun al Romei*, care în tótă privința este adevărata noastră mamă trupéscă și sufletéscă! ¹⁾

Ce face Șaguna în asemenea momente supreme, căci numai așa le putem numi, când vedem că frații 'și dedeseră mâna cu străinii pentru complecta desființare a bisericii lui?

¹⁾ Veđi N. Popea l. c. p. 107—109.

Intristat până la mórte dupě propria lui espresiune lucrěză cu mai mult zel și devotament pentru sfinta cauză a bisericii ortodoxe române. El protestěză președintelui guvernator al Transilvaniei contra unor ast-fel de uneltiri și apoi căută tóte mijlócele de a întări pe credincioșii sěi.

Őaguna prin tactul și înțelepciunea sa a putut să înlătore și aceste pedici! Dumnezeu l'a întărit cu răbdare și așa a putut să iasă biruitor! Numai așa a putut el să țină pept și să se lupte cu cea mai mare putere ce exista, adică cu puterea catolicismului.

Őaguna doría și cu el și poporul român din Bucovina, ca odată cu reînființarea Mitropoliei române ortodoxe din Transilvania, episcopia Bucovinei să fie sufragană acelei mitropolii. În sensul acesta aŭ luptat bărbați ca Hurmuzachi, Petrino și alții, cari aŭ ajutat pe Őaguna în tóte demersurile făcute pe lângă curtea împěratěscă și pe lângă guvernul din Viena. Singur episcopul Bucovinei *Hacman* nu voia să audă de așa ceva, căci el voia o mitropolie a Bucovinei pentru sine cu doi episcopi sufragani, unul român și altul rutean. De aci ținuta lui cu totul neromâněscă față de Őaguna și de lucrarea lui. Prin urmare și cu un episcop român ortodox a avut să lupte acest mare bărbat! Cu tóte că era înconjurat numai de neprieteni după cum am arătat, el reușese să capete resolvarea celei mai sfinte chestiuni a poporului român ortodox de sub conducerea sa și anume reînființarea Mitropoliei. El nu stă însă locului. De acum înainte desfășură o activitate și mai mare, căci doría o biserică întemeiată pe temelii solide și puternice spre a o asigura de valorile primejdióse ale viitorului.

Despre acésta însă în numărul viitor.

G.. .

Arătare pe scurt dintru început de când s'aŭ zidit Sfînta Mănăstire Cernica cum și de adunarea părinților monași aici la această Mănăstire, împreună cu viața Prea Sf. Calinic fost Episcop al Rîmnieului Nou-Severin și stareț al M-rei Cernica.

Întăiul ctitor aŭ fost român pămînten marele Dvornic Cernica Știrbeiŭ, carele între alte bunătăți ce va fi făcut, răvnitor fiind, și spre sfintele lui Dumneșeu locașuri și aflându-se în moșia sa locul acesta, cu două ostróve încunjurat cu ape după cum să vede, aŭ zidit în ostrovul cel despre apus Biserică întru cinstea Sfîntului Ierarh Nicolae de la M-rea Lichiŭ, făcînd împrejurul bisericii chilia, trapez, și înzetrînd'o după cum în două Domnești hrisóve să arată; însă unul al rēposatului Domn Radu Voevod, cu anul 7116, Mai 29, și altul în urmă cu anul 7120, Iulie 20. Arătându-se printr'acestea pe larg, și anume: moșiile, viile, și alte acareturi cîte aŭ lăsat rēposatul ctitor la această mănăstire, ca să fie de hrana părinților călugări ce vor locui într'aceste două ostróve, spre a sa pomenire, și a tot neamului seŭ. Apoi aducînd călugări, i-aŭ sălășluit într'aceste două ostróve, ca să ție slujba bisericésca cu viața deobște după tipicul Sfîntului Munte al Athonului; cu așa-

zămînt nestrămutat, ca dintre dinșii să fie egumen român, iar nu din altă parte. Și că luminații Domni ai țării, cum și părinții Mitropolii ce vor fi după vreme, să nu aibă a să amesteca la alegerea și punerea de egumen; ci părinții dintre dinșii să'și alegă după cum mai pe larg să arată în testamentul ctitoricesc din hrisovul Domnului Radului Vodă, cu anul 7116. Care adunare de părinți au viețuit mulți ani într'aceste ostróve.

Apoi din pricina bólei cîmei ce s'au întîmplat, după vreme în politica Bucureștilor, saú rásipit norodul, și au năvălit aici în mănăstire. care bóla încingându-se, au murit egumenul ce au fost atunci, și cei mai mulți din părinți, și cei puțini au fugit în alte părți, rămăind mănăstirea pustie în multă vreme, în care pustietate au crescut pădure mare de năbușise mănăstirea, pe din tóte părțile, de nu saú mai vedea, și saú incuibase și hiará sélbatice. În care vreme a pustietății Sf. Mitropolie iaú stăpănit tóte acareturile, numind'o și metoh al Sfintei Mitropolii.

Iar după tóte acestea la anul 1781, au fost într'acést chip adunarea părinților călugări cu viața deobște. Incepător fiind părintele Ieromonahul Gheorghie, om cuvios, și cu adevărat de neuitată vecinică pomenire. Acesta din vârsta tineretilor sale au venit din Ardeal într'acéstă țară fiind din neam român de acolo. Carele mai întăi au petrecut aici în politica Bucureștilor supt poslușania unui arhierieú grec, cu carele saú dus la Țarigrad și la Sfintul Munte al Athonului, de carele s'au făcut rasofo și diacon.

Și după mórtea aceluí Arhierieú s'au făcut ucenic acolo în sf. Munte părintelui Paisie, de carele saú și călugărit în mantie făcendu'l și preot. Și petrecênd acolo câtă-va vreme părintele Paisie cu ucenicii săi; unde ne mai putênd suferi greutatea locului, saú rădicat cu toți ucenicii săi și au venit în Moldavia în mănăstirea Dragomirna, unde au făcut pe părintele Gheorghie Iconom, și petrecênd împreună într'a-

cea mănăstire, s'aŭ întâmplat atunci de aŭ rămas mănăstirea Dragomirna supt stăpânirea chesaricescă. Și vedând părintele Paisie că nu este prin puțință a petrece cu cei de altă credință, aŭ cerut de la Domnul și părintelui Mitropolit Moldaviei o mănăstire căruia i s'aŭ și dat mănăstirea Secul și Némțul, unde saŭ mutat cu tot Soborul. Și după mutări n'aŭ rămas mult împreună cu dânșii părintele Gheorghie. Și cerându'și voe de la Starețul seŭ, s'aŭ dus la Sfântul Munte al Athonului, s'aŭ aședat la o chilie la biserica Sfântului prooroc Ilie, acolo în Sfântul Munte. Și ședând câtă-va vreme, aŭ voit ca să se întorcă iarăși la Starețul seŭ. Și plecând din Sfântul Munte aŭ venit la Constantinopole, aŭ făcut întrebare Patriarhului și Sfântului Sinod pentru Românii cei din ținutul Austriei, de aŭ vre-o zmintelă la credință, fiind supt stăpânirea Papei. Patriarhul cu Sfântul Sinod întrând în cercetare, aŭ dis: că cei ce s'numesc Uniți trebuiește de iznóvă botezați ca niște shizmatici. Și de acolo s'aŭ întors la Starețul seŭ, și nezăbovind acolo multă vreme, ș'aŭ luat voe a să întorce iarăși la Sfântul Munte. Iar Dumneđeiasca pronie aŭ judecat lucrul într'alt chip, că la întorcerea sa, aŭ dat prin vestita politie a Bucureștilor, la care ajungând saŭ cunoscut cu un părinte Arhimandritul Macarie Ierochiric al Sfintei-Mitropolii fiind și acela ucenic al părintelui Paisie de către carele s'aŭ poprit acoloa în politie, l'aŭ făcut cunoscut părintelui Mitropolitului Grigorie de atunci, cum că este om cuvios și vrednic a deschide o școlă duhovnicescă de petrecere monahicescă, cu viață deobște, fiind lipsită țara de acest fel de orânduială. De care bucurându-se părintele Mitropolitul, iaŭ dat voe ca să-și alégă vre una din mănăstirile țării. Sfinția sa la nici una nu s'aŭ împăcat, fiind că mănăstirile cele mari aŭ și supărări multe; ci aŭ ales această mănăstire pustie și săracă, nelăcuită de nimenea de mulți ani, după cum mai sus s'aŭ arătat, și luând voe și bine-

cuvîntare de la părintele Mitropolitul, aŭ venit într'această mănăstire împreună cu doi ucenici; și găsiind biserica cu totul înpresurată de pădure, aŭ început a să osteni cu curățirea cu acei doi ucenici, după aceea aŭ început a să aduna și alți ucenici. Și așa înmulțindu-se frații, să sporea și lucrul, sălbătăcia să rădica; în locul pădurei aŭ sădit pomi roditori, în locul rugilor, vii. Așa neîncetat ostenindu-se, mai întâi la slavoslavia lui Dumnezeu și la lucrul mâinilor, cât în puțină vreme și ucenicii s'aŭ înmulțit, și sălbătăcia s'aŭ rădicat, că unde era sălășluire hiarălor sălbatece s'aŭ făcut o chinovie întregă de mulți cuvioși părinți, cari cu neîncetate rugăciuni, și cu ne tăcute laude către milostivul Dumnezeu, mijlolesc, de să pogoră darul și folosul suflatesc și trupesc spre toți pravoslavnicii creștini. Acestea sînt ródete ce aŭ eșit într'acest loc, din rivna cea fierbinte spre bunele fapte, și din ostenelile cele fără de saț ale fericitului părintelui Gheorghie, carele de mirare este, că Sfinția sa, nu cu vre-un părlej de avere aŭ început a deschide acest loc încărcat cu atâta greutate de pădure și silnice desușri; ci cu multă sărăcie, lipsiți afându-se atunci și de cea mai próstă hrană, după cum și părintele Ieromonahul Protasie ucenicul său mai pe larg arată în scris, în viața acestui părinte Gheorghie. Așa dar pravoslavnicii creștini vedînd că aŭ deschis acest loc și aŭ pus în orânduială neîncetat slujba bisericăscă, aŭ început a veni și ai milui aducîndu-le cele de trebuință. Și mai înmulțindu-se frații, în cât nu-i mai încăpea biserica, silit aŭ fost părintele de aŭ mai lărgil'o cu óreș-care zidire; aŭ făcut trapez, arhondărie, chilii și altele. Acésta era ostenéla minunatului părinte Gheorghie, ca să se arate pre sine o minunată pildă cu lucrul și cu cuvîntul, ca privindu'i cei din urmă să urmeze ostenelilor lui celor fără de preget, cum și altor cuviinciose orândueli bisericesti, cât și el însuși le-aŭ urmat, păzindu-le nezmintite până când s'aŭ aflat într'această viață.

Atuncea fericitul părintele Mitropolitul Grigorie, viind aici și vedând buna orânduială s'aŭ bucurat, și aŭ lăudat pusnicésca dăscălie, care o aŭ deschis părintele Gheorghie, și l'aŭ și hirothesit Arhimandrit, ca pe un adevărat începător de turmă, și le-aŭ dat atunci în stăpânire tótă moșia Vatra. Viind și Domnul Nicolae Mavroghene la acéstă mănăstire, și vedând pe Cuvioșia sa părintele Stareșul, om duhovnicesc, și buna orânduială a părinților, și lipsa care se afla, mai întâi le-aŭ orânduit tain de pâine din Bucureșți pe tótă ziua, aŭ făcut móra pe apa Dâmboviței, le-aŭ dat și mănăstirea Argeșului prin hrisov Domnesc cu anul 1788, Iunie, pentru ajutor, care acéstă mănăstire după ducerea Domnului Mavroghene, s'aŭ luat. De mult ajutor aŭ fost și fericitul Filaret părintele Arhierē Mireon, (carele mai în urmă aŭ stătut și Mitropolit), carele avēnd și mănăstirea Căldăroșanilor, în purtarea sa de grijă o aŭ dat în stăpânire părintelui Gheorghie, ca și acolo să așade părinți cu rânduială asemenea ca în Cernica cu viața deobște. După primirea acei mănăstiri în purtarea sa de grijă, aŭ rădicat părinții pe jumătate de aici din mănăstirea Cernica și iaŭ dus în mănăstirea Căldăroșanilor, aședându-le orânduiala întocmai ca și aici. Le-aŭ pus Iconom pe părintele Dorotheiŭ (carele mai în urmă aŭ stătut și Arhimandrit acei mănăstiri, după mórtea părintelui Gheorghie); iar în Cernica aŭ pus pe părintele Timotheiŭ Iconom. Așa, bătrânul în câtă vreme aŭ trăit, aŭ iconomisit aceste două obște într'o unire și nedezlegată dragoste. Și apropiindu-i-se și sfârșitul ostenelelor Sfinției sale, s'aŭ mutat dintr'acéstă lume la viața cea fără de sfârșit, la anul 1806 Decembrie 3, lăsând ucenicilor nu puțină întristare. S'aŭ și îngropat de dânșil aici în Cernica la cimitirul, care de însuși s'aŭ fost și zidit. Lăsând la acéstă Chinovie părinți una sută trei. Asemenea și în Căldăroșani.

Apoi după pristăvirea bătrânului s'aŭ despărțit chinoviile una de alta. Că la Căldăroșani aŭ așazat egumen pe pă-

rintele Arhimandritul Dorotheiū, ucenicul réposatului. Iar aici în Cernica aū aşăzat părinţiū, egumen, pe părintele Iachinth Ieromonahul, Român pământén şi călugărit aici în mănăstire, carele puţină vreme fiind egumen Chinoviei, s'aū lepădat singur, şi aū plecat a să duce la Sfintul Munte. Dar s'aū auđit că într'acea călătorie de către tâlharī s'ar fi omorât pe drum. Iar după ce aū lipsit acesta, la anul 1807 April 5, în Joia cea mare, părinţiū cu sfat deobşte aū ales pe părintele Ieromonahul Timotheiū, pământén şi călugărit aici în mănăstire, a fi Arhimandrit obştei, carele după râvna ce avea a preînnoi biserica, fiind vătămata de gróznicul cutremur ce s'aū făcut la anul 1802, şi vedënd că nu este mijloc de a o mai drege, aū dărămat'o până în temelie, şi aū rădicat'o pe acésta, care acum se vede. De mirare este şi acésta că, când aū început a face acéstă zidire, nu aū avut vre-o adunare de banī, ci numai o credinţă neîndoita la mila lui Dumneđeū şi la ajutorul Sfintului Ierarh Nicolae; însă nu aū apucat, ca desăvârşit să o isprăvescă, rămăind pe jumătate nezugrăvită şi pe dinafară netencuită, care acestea uū luat săvîrsire la anul 1822, şi tot prin osârdia Sfinţiei sale, saū clădit din temelie şi Schitul de maici călugăriţe numit Paserea, la anul 1813, pe o sfóră de moşie, a aceştii mănăstiri Cernica, numită Iarăşi Paserea. Aū ocărmuit şi Sfinţia sa acéstă obşte de la anul 1807 până la anul 1816 Mart 3. Şi așa s'aū mutat dintr'acéstă viaţă lăsând obştea Iarăşi întrégă după cum aū fost. Apoi părinţiū cu sfat de obşte aū ales pe părintele Ieromonahul Dorotheiū, pământean din politia Bucureştilor şi călugărit aici în mănăstire a fi Arhimandrit obştii, carele şi acesta mult s'aū silit pentru Sfintul lăcaş şi pentru mântuirea fraţilor; însă nu aū fost multă vreme, de cât numai de la anul 1816 Mart până la anul 1818 Decemvrie 13, şi s'aū mutat către Domnul lăsând obştea Iarăşi întrégă după cum aū fost.

După a căruia mutare, iarăși părinții cu sfat deobște au ales pe părintele Ieromonahul Calinic (Român pământén din politia Bucureștilor și călugărit aici în mănăstire) a fi Arhimandrit obștii, carele prin multe osteneți și silințe ce au făcut, mai întâi au isprăvit biserica Sfintului Nicolae de tencuit, de zugăvit înlăuntru, făcând și alte multe podóbe ale bisericii înlăuntru, ce au lipsit atunci. Al doilea, au făcut și multe chilii înprejurul bisericii, au cumpărat și o moșie la Bărăganul sub Ilfov de două mii stânjinii. Cum și alte trei moșii s'au agonisit tot în Țilele Sfinției sale a dică a patra parte din Câmpina sub Prahova, i Buești la sud Ialomița. și Tărtășești la sud Ilfov. S'au agonisit și vre-o câte va prăvălii în politia Bucureștilor. Iar la anul 1832, au început biserica din temelie, în ostrovul cel despre Răsărit au isprăvit'o cu toate podóbele cele trebuincioase, au făcut trapez, pitărie, cloponiță, clopot și césornic în clopotniță, și au ocolit'o cu chilii de jur înprejur, cum și alte chilii trebuincioase, pe dinafară au făcut mașini de postay, fabrică de potcapice și puțuri de piatră, după cum de față sînt vedute acum în ființa lor. Au făcut și un han în politia Bucureștilor, pe podul târgului de afară. Și tot Sfinția sa după multa râvnă și dragoste ce au avut către acest sf. locaș, intrând în cercetare, pentru ce această mănăstire să numește metoh al Sfintei Mitropolii, și după cercetarea ce au făcut hârtiilor mănăstirii, au vedut că răposatul cel dintăi ctitor, Vornicul Cernică Știrbeiu, nu au supus'o nicăiri, pentru care acesta s'au găsit chiar în original hrisovul răposatului Domn Radul Vodă, cu anul 7116, cuprinđător pe larg pentru testamentul ctitoricesc. După care, arătând prin jalbă Domnului țării Alexandru Ghica, care arătare a Sfinției sale, Măria Sa orânduind'o în cercetarea cinstitului Sfat administrativ extraordinar, și cinstitul Sfat după cercetarea ce au făcut încheind jurnal au arătat Măriei Sale cuprindearea vechiului testament ctitoricesc. Și Măria Sa au făcut

și au dat aceștii mănăstirii hrisov Domnesc, cu anul 1838, Maiu 20, și cuprindeător ca să fie această mănăstire de sineși nesupusă nicăiri, după cum dintru început s'au alcătuit. Și așa au încetat de a să mai numi metoh al Sfintei Mitropolii.

Istoricul Mănăstirei Cernica până aici este scris de un anonim; iar de aici se publică după Arch. Anastasie Baldovin, care descrie viața plină de cuvioșie a starețului său Calinic, fost stareț al Cernicăi și în urmă Episcop al Rîmnicului Nouluț-Severin.

Înainte de expunerea vieței lui Calinic, Arch. Anastasie Baldovin face un apel călduros la frații săi monașchi, de a se conduce în viața monahală după pravilele Sfinților Părinți, spre a ridica viața monahală la aceea ce trebuie să fie.

P R E F A Ț Ă .

Eu păcătosul ucenic al răposatului Prea Sf. Sa Episcop de Rîmnic Calinic, Arhimandritul Anastasie Baldovin, cugându-mă neîncetat asupra vieței și a faptelor pline de pilde bune de imitat, pe care le-a săvârșit pe acest pământ vrednicul de amintire stareț al meu, m'am hotărît a da la tipar această scurtă biografie asupra vieței Prea Sfinției Sale. Martor ocular, timp de 26 de ani ale nevoințelor trupești și gândirilor înalte cu care era îmbrăcat acest prea cuvios Arhieru, am creșut, că descriind numai câte-va fapte din cele multe ce le-a săvârșit în viață Prea Sf. Sa, voi contribui și eu la emulația vieții monahale între frații mei reamintindu-le faptele acestui bărbat îmbunătățit, spre a le urma și noi, cât ne va fi cu putință. Prin pilde vii, prin citiri continue și prin stăruință neîntreruptă spre nevoinți, noi monașii putem a ne învăța și deprinde și astăzi la viața dulce și liniștită a vechilor monași și sihaștri. Omul, voind, poate ajunge stăpîn preste patimile lui trupești și gân-

durile ispititoare. Noi Români n'am fost lipsiți nici odată de ómenii cuvioși și îmbunătățiți în viață; dar n'am trâm-bițat acesta pentru modestia noastră, lăsăm ca singur Dum-nedeu să aprecieze valoarea sfințeniei monahilor noștri Ro-mâni.

Prea Sfințitul Calinic, fost Episcop de Rîmnic, ne-a do-vedit pe deplin acesta în totă viața sa și cu cuvîntul și cu fapta. Aū fost și sunt dar și în neamul nostru românesc bărbați meritoși și pe terenul vieței monastice, care ne pot însufleți la viața sfintă și neprihănită. Să-ı imităm frați creș-tinii și monahii, căci mai ales în timpul de față avem da-torie a ne arăta plini de dorul de a petrece o viață mo-nahică adevărată, pentru că mult s'a slăbit în noi datoria chemărei noastre din care cauză foarte mulți aruncă cu cu-vînt și fără cuvînt vorbe grele și de dispreț asupra ființei instituțiilor monahicești! Să căutăm a fi vorbiți pentru vir-tuțile noastre, pentru nevoințele noastre mai ales, spre a bine face și nouă și neamului nostru

Mișcat de datoria ce am către starețul meu și de dorul de a pune înaintea creștinilor, în genere; iar mai ales în-aintea fraților mei călugări, în particular, exemple vii și de curînt săvîrșite de acest bărbat spiritual și îmbunătățit al neamului nostru, am îndrăsnit a publica această scurtă ex-punere a vieței Prea Sfințitului meu stareț Calinic.

Ertăți-mi, vă rog, neajunsurile expunerii de care n'am pretenție și primiți cu dragoste frățescă cuprinsul faptelor pentru că acesta me-a fost gîndul și scopul meu.

Arhimandrit, Anastasie Baldovin.

Viața și nevoințele cele monahale ale Prea Cuviosului Episcop al Rîmnicului Noul-Severin D. D. Calinic.

Acest prea cuvios Arhieru și Episcop al Rîmnicului D. D. Calinic, s'a născut în capitala României București, su-burbia Sfințul Visarion, în anul 1787, din părinți Români, bunii patrioți și bunii creștini. Tatăl său se numea Antonie; iar maica sa după călugărie se numea Filofteia schimona-

hia, care a petrecut și s'a nevoit în monastirea Pasărea din județul Ilfov.

Acest cuvios Episcop a fost dat de mic copil de către părinții săi la învățatura cărții în școlile române, ce erau pe acel timp în București, și pe lângă științele ce se predau în școli atuncea, a învățat și limba elină, și când a venit în vîrstă de 16 ani, povățuit fiind de pornirea sa firăscă și îndemnat și de Sfîntul Duh care petrecea într'însul de la nașterea sa, s'a dus în Monastirea Cernica și primindu-se în rînduiala monahală de starețul Gheorghie, care era un minunat și desăvîrșit călugăr cu viața sa, a început și acest nou ucenic Calinic, să imiteze în practica și în cuprinsul lor lăuntric viețile sfinților Părinți, celor de mai nainte, cum și a celor împreună convețuitori cu dînsul. Pentru că pe timpul acela erau mulți călugări cu viață înaltă în Monastirea Cornica, și atît de mult s'a dat pe pe sine cu tîlă dorința ardețore la tôte nevoințele cele grele ale vieții monahale, în cât în puțin timp a ajuns pe dascălul săi și l-a și covrșit cu tot felul de fapte laudabile și ostenicîose, pe toți cei mai nevoitori bătrîni călugări, înaintînd cu darul lui Dumnezeu la atîta curățenie a minții și a liniștii ceî din lăuntru, în cât lumina înaintea tuturor ca o adevărată lumină cerăscă. De aceea toți călugării bătrîni și tineri îl admiraū și 'l iubeaū cu inimă curată, pentru că era smerit cu adevărat, fără prefacere, fără ură și viclenie, supunēndu-se tuturor.

Ast-fel, în scurt timp a fost silit fără voia sa de a primi preoția și ascultarea de mare eclesiarh al monastirei Cernica. Apoi nu după mult timp, murind starețul Cernicăi Gheorghie, pentru viața lui îmbunătățită, pentru firea lui blîndă și pentru înțelepția lui ales a fost Calinic, ca stareț în unanimitate, de toți părinții Monastirei; și după ce a luat asupra sa acēstă povară grea, pentru vîrsta sa cea fragedă îndată și-a pus tîtă nădejdea numai în Dumnezeu și cu

tóte puterile sale dându-se la cele mai mari și grele nevoi, îngrijindu-se ziua și nóptea de a conduce cu bună ortndulală și sfințenie păstoria turmei încredințată lui de Providență, precum și de îmbunătățirea averei Monastirei, și pe lângă acestea și altele mai multe ocupațiuni, nu înceta ziua și nóptea veghind, postind și abținându-se de la tóte cele ce sunt lumești și plăcute lumii; pentru că chiar trupul său il ostenea și-l pedepsea în cât tótă viața sa nu s'a culcat ca ce-l-alți ómenii întins pe pat, nici desbrăcat de hainele sale; ci puțin, cât somn gusta, ședea reezmat cu mâinile sale pe un jeț, îmbrăcat și cu mijlocul încins cu o curea lată de piele. Cu un cuvânt, tótă voința sa ca stareț în Monastirea Cernica și ca Episcop al Rîmnicului, a fost cum stă un soldat de sentinelă, veghind neîncetat asupra slăbiciunilor sale trupesti și a vrăjmașilor neveduți ce dau luptă neîncetată în mintea și în inima omului, în cât cu ajutorul lui Dumnezeu a ajuns vas curat și luminat al sfintului Duh. Nimeni nu putea să ascundă sau să spuie vre un neadevăr înaintea sa, fiind-că îndată prevedea luminat tot ceea ce i se spunea și nu numai conviețitorii săi călugări il admirați și-l stimați; ci și toți chiriarhii Bisericii române il aveați și-l stimați ca pre un om extraordinar, ca pe un sfint. Atâta erea de blând și umilit cu inima, în cât credea cine-va că are în fața sa un inger ceresc, cu care vorbește; iar nu un om pămîntesc. Astfel a stat stareț în Monastirea Cernica 40 ani, și în acest rēstimp pe lângă multele nevoiți spirituale s'a îngrijit și de îmbunătățirea averei Monastirei, pentru că atunci, când s'a numit el ca stareț al Cernicai, Monastirea nu avea nici un venit, de cât o teleguță cu un boi, ce se conducea de un călugăr prin stradele Bucureștilor, și oricine voia din popor arunca câte o pâne în acea teleguță, și apoi se întorcea la mănăstire și împărțea acea pâne pe la călugări; iar pentru îmbrăcăminte călugărilor se trimetea

de la domnie și de la alți buni creștini haine gróse din București. Pe de altă parte starețul Cernicái Calinic trimittea călugări prin țară de cereaú de la buni creștini milostenie și ast-fel în puțin timp s'aú înmulțit proprietățile și venitul Monastirei, după cum se póte vedea de veri-cine până astă-đi în ființă. Mai 'nainte cu câțiva ani de la revoluția lui Tudor Vladimirescu, boerii Români aú format în București un comitet secret ca să adune bani de pe la toți boerii țarei și să gonéscă din scaunul Domniei pe Domnul fanariot și să pue domn pământén; și pentru acest scop aú contribuit fie-care cu bani, după puterea sa. Și așa s'a adunat mulțime de bani în monedă de mahmudele mari și mici și galbeni austriaci, și toți acești bani aú fost încredințați de acel comitet unui venerabil Arhiereú Român Stratonichias, ce ședea cu locuința în curtea Bisericii Crețulescu din București. Comitetul spuindu-i acestui venerabil Arhiereú scopul pentru care s'aú adunat acești bani, adăogându-i că dacă nu vor réuși a goni din scaun pe Domnul fanariot, și dînșii se vor prăpădi prin țări streine, care lucru s'a și întâmplat. Toți boerii aceia aú fost trădați de spionii Domnului Fanariot, și boerii de frică s'aú prăpădit toți prin țări streine, și banii aú rămas la Arhiereul Stratonichias, neștiuți de nimeni. Pe la anul 1833 acest arhiereú fiind cu frica lui Dumneđeú și bun patriot, știind că la Mănăstirea Cernica se află ca stareț acest sfânt și cuvios călugăr Calinic, s'a dus la dînsul, și l-a spus în amănunt totă istoria secretă a boerilor țarei, cum și despre banii adunați de ei și care bani sunt în păstrarea sa; și într'altă l'a invitat ca îndată să începă zidirea unei monastiri mari, după cum propusese boerii, în insula sfîntului Gheorghe din monastirea Cernica, lăsându-i și o parte din bani. Cuviosul stareț Calinic între alte îngrijiri sufletești ale sale se ocupase și cu prevederile despre viitorul țării, și el credea în sine, că la 1848 va fi sfîrșitul stărei de lucruri—

sfirșitul lumii vechi pentru Români, și începerea altei epoci. Ast-fel cugetând ziua și noaptea rugându-se lui Dumnezeu în curățenia inimii sale, într'una din nopți când era la îndoaială de a începe zidirea monastirei, cugetând în sine, că dacă la 1848 este un sfirșit, la ce să mai începă zidirea Monastirei. Cu aceste cugetări ale sale, eșind noaptea de la rugăcunile de noapte, s'a așezat pe obicnuitul său jeț, și în același moment s'a aflat cu trupul său în picioare, deștept și în insula sfintului Gheorghe, între cei doi nucii, cari există și până astăzi. Aci fiind, s'a pomenit de-a drépta sa cu sfintul ierarh Nicolae patronul Monastirei Cernica și de-a stânga sa cu marele mucenic Gheorghie, observându-l starețului Calinic, de ce nu începe să zidescă, după propunerea arhiereului Stratonichias, monastirea în această insulă a sfintului Gheorghie?; starețul Calinic cu multă frică și cutremur a răspuns: sfinților, ertați-mă, sfinților lui Dumnezeu, că citind predicerile despre viitor, am creșut, că la 1848 va fi sfirșitul lumii pentru noi. Sfinții i-au răspuns: «Uită-te la răsărit»; și când și-a ridicat starețul Calinic ochii spre răsărit n'a mai vădit cerul, de cât numai o lumină Dumneđească, și atunci i s'a mișcat trupul și a cășut la pământ ca mort. Dar i s'a părut, că sfintul ierarh Nicolae și sfintul marele mucenic Gheorghie îndată l'a ridicat de la pământ, ășcându-i: privesce acum spre răsărit că vei putea să vești taia cea mare a providenței». Și împuternicit fiind cu darul lui Dumnezeu, a vădit pe sfinta Treime după cum se zugrăvește pe sfintele icône, și sub sfinta Treime un pergament mare de aur, și pe acel pergament, era scris cu litere mari 7500, leatul de la Adam. Sfinții ce-l susțineau de braț, i-au ășis: «vești, că nu este la 1848 finitul lumii, nu ai citit, că ziua a opta jumătate a vécului acestuia, și jumătate a vécului viitor, și că, finitul lumii visibile, va fi când se va împlini anii de la Adam 7500. Așa dar a adăogat sfinții, începe a zidi Monastirea sfintu-

lui marelui mucenic Gheorghie. După această vedere, starețul Calinic a început a zidi din nou Biserica și chiliile în formă de cetate, după cum se vede până astăzi, și după finitul acestei clădirii a înzestrat Biserica cu mai multe scumpe și frumoase odóre bisericesti, adecă chivote, cruci, ripide, potire și alte odóre, toate acestea de argint poleite cu aur, și după aceea s'au mai făcut și alte multe îmbunătățiri împrejurul acestei Monastiri a sfintului Gheorghie. Toți banii ce s'au cheltuit cu cele mai sus arătate, adică din banii adunați de boerii țării spre a scote din scaunul domniei pe fanariot, au mai rămas din toți banii dați de arhiereul Stratonichias 12000 galbeni, pe cari bani, Arhiereul Stratonichias i-a încredințat cuviosului stareț Calinic, cu condițiune ca, dintr'înșii să nu cheltuiască nici o para, ori-ce nevoie cât de gravă ar avea Monastirea; ci să se păstreze din stareț în stareț și să fie întrebuințați numai când Biserica sfintului Gheorghie va avea după timp necesitate de reparațiuni (după cum voiu vorbi mai în urmă despre sorta acestor 12000 galbeni prin ce mâini bune și rele au trecut). În timp de 40 ani cât a fost stareț al Mănăstirei Cernica, acest prea sfânt părinte Calinic, a făcut Biserica sfintului Gheorghie din insula Cernica, Biserica Pasărea, Biserica de la proprietatea Monastirei Buești, de la Bărăgan, unde avea Monastirea deci de miș de oi, capre, herghelii de cai, miș de boi și vaci, rasa cea mai bună. Apoi a făcut mai multe clădiri de piatră pentru trebuința oamenilor și a animalelor.

Tot aci la Bărăgan a arat cu plugu și a pus pădure, în cât a atras admirațiunea tuturor celor ce vedeau asemenea lucruri minunate.

În timpul Domniei celei fericite și pașnice a principelui Alexandru Ghica, a fost invitat de mai multe ori de acest prinț și de boerii țării, a primi să fie Mitropolit și starețul Calinic, însă a refuzat de a primi să fie Mitropolit aflând despre acesta cei ce dețineau autoritatea scaunului sfin-

tei Mitropolii și știind că starețul Calinic are o viață sfântă și riguroasă și că ajungând o dată Mitropolit are să le pue frîu vieții lor celei destrăbălate, aș cumpărat cu mită pe o persoană, în care starețul Calinic avea multă încredere. acea persoană i-a dat în două rînduri otravă, și fiind chemat la timp Dr. Meyer, care pe atuncea era cel mai renumit Doctor în București, l'a scăpat de mörte; iar cel de la Mitropolie vëdënd că nu möre, a poruncit aceleeași persóne de a repetat o doză mai mare de otravă, în cât i s'a sdrobit tóte intestinele din lăuntru, ast-fel, că orî-ce mánca nu se mistuía din neputința stomacului paralizat, chiemând iarăși pe Dr. Meyer și examinându-l, i-a spus, că nu se mai póte tãmădui și să se gătésca de mörte. Acestea auđindu-le toți călugării, s'aú întristat cu întristare nemângăiată, și adunându-se cu toții împrejurul bunului și iubitului lor păstor, l'aú întrebat cu lacrămile în ochi: ce este de făcut? iar cuviosul Calinic le-a răspuns: nimic alt nu este de făcut, de cât să vë alegeți alt stareț în locul meú, căci pentru mine nu mai este nici o nădejde de scăpare. Acestea auđindu-le călugării cu lacrămî în ochi s'aú adunat în Biserică, și aú ales ca stareț pe părintele Veniamin Catulescu care pe atuncea se afla ca călugăr în Monastirea Cernica; iar cuviosul stareț Calinic ședea în chilia sa, plângënd ziua și nóptea și așteptând mörtea să-l vie, și așa că într'una din nopti între alte rugăciuni ale sale a đis: Dómne Dumneđeul mántuirei mele, nu credeam nici doríam ca să mor otrăvit». Și îndată a auđit o voce taínică đicëndu-i; »nu vei muri de otravă, scólă-te și fii sánătos, căci nu după mult timp ai să fii Episcop la Rímnicul-Válcea, unde ai să îndreptezi Biserica și clerul, care este în scăđemínt». Și îndată cu acéstă voce taínică s'a pomenit sánătos cu desăvîrșire, și sculându-se de unde ședea, s'a dus în Biserică fiind-că era pe timpul când călugării cãntău rugăciunile de mézá-nópte. Vëdënd părinții că se așađa sánătos în strana

sa, s'aŭ spălmântat în cât li se părea că ved o nălucă. După terminarea rugăciunilor s'aŭ dus cu toți la casa stăreției și l'aŭ întreat, ce minune este acesta? Și cum s'a făcut așa de îndată sănătos. Iar el le-a spus cu deamănuntul ceea ce a aușit de la acea voce taĭnică, și toți părinții s'aŭ mirat și aŭ dat laudă bunului și înduratului Dumneșeu, care din morți face vii. După aceste întâmplare, părintele Veniamin Catulescu a eșit din Mănăstirea Cernica și a intrat în academia Sf. Sava din București și învățând carte a fost profesor de religiune până aproape de mórtea sa.

Prin urmare prea cuviosul stareș Calinic a mai stat stareș în Monastirea Cernica până la anul 1850, în ziua de sfintul Dimitrie, când a fost ales de obștesca adunare în timpul prințului Barbu Știrbei, ca Episcop la Râmnicul Vâlcea Noul-Severin. Atuncea a ales în locul său ca stareș în Cernica pe părintele Nicandru, și a plecat la Craiova, luând cu sine din Cernica și câți-va călugări, între care a luat și pe fratele meu Orest, pe care l'a ținut pe lângă sine spre a'l îngriji, și nu după mult timp a venit în Cernica și m'a luat și pe mine care scriu aceste, hirotonindu-mă diacon ; căci eu eram primit de Prea Sf. Sa în Monastire încă de la anul 1846, și la anul 1849, mă făcuse călugăr, și după ce m'a făcut, când a plecat din Cernica la Craiova m'a luat și pe mine pe lângă Prea Sf. Sa ca Diacon, și am petrecut împreună în Craiova până la 1853. În acest timp Prea Sf. Sa a început să zidescă din nou Biserica Episcopiei din Râmnic, împreună cu Seminarul și casele episcopale, care fusese ruinate și stricate de focul cel mare de la anul 1847. Cu această îngrijire a clădirilor a însărcinat pe fratele meu Orest, și eu am rămas cu îngrijirea în locul fratelui meu pe lângă Prea Sf. Sa. În anul 1853—54, fiind oștirile rusești peste Olt, unde se băteau cu Turcii la Calafat, după care s'a declarat resbelul Crimeei, atunci Rușii aŭ început a se retrage de peste Olt, iar autoritățile ru-

sești din București a ordonat, ca Episcopul Râmnicului să ridice arhiva Episcopiei și ómênii ce-l are mai de aprópe pe lângă sine și să vie la București. Atuncea Episcopul s'a împotrivit a veni la București, și m'a ordonat mie de am încárat arhiva și cancelaria Episcopiei, ce atuncea era în Craiova, și am plecat cu Prea Sf. Sa la Râmnicul Vâlcei. Ast-fel, cá eú stáruíam pe lângá Prea Sf. Sa ziua și nóptea și când plecam în revisie prin Eparhie eram cel mai de aprópe credincíos al Prea Sf. Sale, prin urmare 'í cunoșteam de aprópe viața sa cea sfintá, de și eram cálugár tînér, ínsá mé minunam de așa viață supra-naturalá, mé minunam đic, mai mult pentru cá citisem viețile tuturor sfinților Párinți, și acum vedeam cá servesc un sfint viu în ființă. De aceea îndrásneam de multe ori și-l întrebam câte ceva despre táinele Dumneđești, și dînsul ceea ce cunoștea, cá'mí este de folos și cá't putea să încapá în mimtea mea cea slabá și íntunecatá, ímí descoperea; iar dacá ínaintam cu întrebările mai departe, ímí đicea, cá nu este acum timpul pentru asemenea întrebări.

De aci ínainte cu ajutorul lui Dumneđeú și cu sfintele rugáciuni ale starețului și arhiereului méu Calinic, să încep a descri cáte-va din multele minuni, și mai 'nainte prevederi ale Prea Sf. Sale, ce cu darul lui Dumneđeú le'sévirșea, și care s'aú vėđut de ochii méi, servind cele sfinte cu Prea Sf. Sa, precum și în fața celor ce ascultáú sfinta liturgie în Biserica acésta; și o fac numai pentru cei ce vor crede în darul lui Dumneđeú; iar pentru cei ce nū vor crede íi las la drépta judecatá a lui Dumneđeú, pentru cá așa m'a poruncit când era în viață.

Avea obiceiú prea fericitul cá după rugáclunea de séra mé ținea lângá Prea Sf. Sa mai mult timp povėțuindu-mé în credință și la datoriile mele monahale.

Și așa, cá într'una din serí fiind cu Prea Sf. Sa în casá, eú cugetam în mintea mea, cá Prea Sf. Sa, după mórte are

să fie proslăvit de Dumnezeu pe pământ, și îndată îmi răspunse gândului meu. Ce cugeți așa înalt pentru mine? Eu m'am rugat pentru acesta lui Dumnezeu ca să se împută trupul meu cel mult păcătos, iar nu să fie după cum cugeți cuvioșia ta. Atâta de adincă smerenie avea în umilul său suflet. Eu i-am răspuns: Iartă-mă Prea sfinte că am cugetat în sine-mi ast-fel pentru Sfinția Voastră, și îndată mi-a răspuns: Voi amândoi frați Baldovini, aveți să-mi închideți ochii și să mă duceți la grăpă; care lucru s'a și întâmplat la 1868, când a trecut el dintr'acastă viață și mi-a poruncit cu legătură arhierescă, cât va fi el în această lume să nu spuți la nimenea darul Duhului sfânt ce este într'insul și mie cunoscut în parte, nici tăinele Dumneze-estii ce mi-a descoperit, pentru că'mi dăcea adesea-orî prea fericitul: nu fătul meu, mulți sunt din călugări și mireni numai cu numele de creștin, iar cu viața și faptele sunt de parte de adevărul creștinătății; de aceea la unii ca aceștia nu ai voe să le arăți ceea ce ai vădut de la mine; iar pe cei ce-î vei cunoște că sunt creștinii buni, și cred în darul și puterea lui Dumnezeu, ai voie de la mine să le arăți și să scrii numai după ce mă voi duce din această lume trecătoare.

Intre anii 1853—54, mergem cu Prea Sf. Sa împreună cu suita sa spre Târgu-Jiului, și în cale ne-a eșit înainte niște proprietari avuți invitând pe Prea Sf. Sa ca să mergă să servescă sfânta Leturgie la Biserica de pe proprietatea lor, că vreau să facă și parastas, și am mers cu toții și am conăcit la acei proprietari, și dinșii séra au spus Prea Sfinției Sale, că părintele lor a murit de mai mulți ani și l'a desgropat de trei ori, făcând parastas cu arhierii și cu preoții, și tot întreg i-a scos trupul său din grăpă, și că acum să-l mai desgrăpe a patra oră, și ce o voi Dumnezeu cu dinșii; așa că, a doua zi după Liturgie, am eșit cu

parastasul la grópa repausatului, și am găsit pe boerul scos din grópă și ređimat de zidul Bisericei în piclóre, îmbrăcat cu anterior de mătase și cu tes roșu în cap, fără să fi fost ceva putređit de pe dînsul. Dar când a început Prea Sf. Sa să citéscă rugăciunile cele de deslegarea păcatelor, a început trupul aceluı boer de la piclóre a se face țărínă, ast-fel că la finitul rugăciunilor întreg trupul seú s'a făcut o grămájue de țărínă amestecată cu óse albe, și toți cei ce erau de față minunându-se de acéstă schimbare de o dată au dat mărire lui Dumnezeu. După aceea am mers cu toții pentru întâia da'ă în munții Lainici, unde este un schit de călugări, și am șeđut în acel schit trei ąile, și când ne întorcém eram cu Prea sfinția sa pe o pantă de munte fórte frumósă, iar tovarășii noștri înaintaseră printre arbori, iar Prea sf. Sa a șeđut pe un mic strat de pămént, și eú stam în piclóre dinapoia sa, așteptând să se ridice ca să plecăm, fiind-că tovarășii noștri se depărtaseră și noi nu știam potecile printre munți, și vedéndu-l că nu se scóla, am îndrăsnit a-ı ąice: Prea sfinte să plecăm. Și vedénd că nu'mi rěspunde nici un cuvînt, atuncea l'am apăsát pe umăr cređénd că a adormit, și îndată l'am vedút că-ı curg lacrămi din nevinovații seı ochi, și după ce a plâns s'a liniștit și întrebându-l dacă il dóre stomacul, pentru că de multă postire il apuca colici în stomac, dar Prea Sf. Sa imi rěspunde: nu fátul meú; dar nu credeam să mai trăesc ca să ved alt stareț schimbându-se în Cernica.

Nicandru, starețul Cernicái a murit, și eú am însemnat acea ąi, și am plecat unindu-ne cu tovarășii noștri ne-am pogorit după munții Lainici și după câte-va ąile am ajuns la Episcopie; de aci după doué săptămîni, am plecat la București, și de aci la Mănăstirea Cernica, și eú întrebând pe părinți în ce ąi a murit Nicandru m'a spus ąiua și am cunoscut cu adevérat că murise Nicandru chíar în acea ąi, când eram cu Episcopul meú pe munții Lainici și prevěđuse mórtea starețului Nicandru.

Intr'una din zile Prea Sf. Sa a servit sfinta Liturgie in paraclisul Episcopiei, la care am luat parte și eu ca preot și pe când eram pe la sfirșitul Liturgiei, m' - a ȃis p ărintele Costache Protoereul orașului R ămnic: Este afar ă o coc ăn ă greu bolnav ă, in c ăt o ține legat ă cu lanțuri și r ăg ă pe Prea Sf. Sa s ă - i citesc ă o rug ăciune. Așa c ă eu am c ăut rug ăciunea trebuinc ăos ă la asemenea b ăl ă, și dup ă terminarea opustului Liturgiei, a ă adus in Biserica pe acea coc ăn ă, și eu cu alt preot i - am ținut Prea Sf. Sale cartea p ăn ă a citit rug ăciunea, și dup ă ac ăsta a bine - cuvintat' o in numele Sfintei Treimi de trei ori și a ȃis: «In numele Domnului nostru Iisus Christos sc ăl ă - te», și o minunile tale D ămne al puterilor! c ă indata acea coc ăn ă s' a sculat s ăn ăt ăs ă și cu t ăte puterile sale sufletești și trupești, in tregi și inchin ăndu - se pe la sfintele ic ăne a mulț ămit puternicului Dumneȃeu și toți cei ce erau de faț ă la serviciul liturgiei s' a ă sp ăim ăntat de ac ăst ă minune și grabnic ă in s ăn ătoșire, și a ă dat mulț ămire bunului Dumneȃeu. Și dup ă ce am desbr ăcat pe Prea Sf. Sa de vestmintele arhierest ăi a eșit din Biserica și desbr ăc ăndu - m ă și eu, dup ă obicei ă m' am dus la Prea Sf. Sa in odae, unde l' am g ăsit pl ăng ănd și suspin ănd nem ăng ăiat, in c ăt acele sfinte lacr ăm ăi ce pica ă ca niște m ărg ăritare pe jos, put ău s ă m ăe inima cea m ăi cerbic ăs ă, și in treg ăndu - l ce are, m ă - a r ăspuns: Nu am nica f ătul me ă, dar v ăd c ă pentru multele mele p ăcate m ă pedepsește Dumneȃeu, spune la toți, c ă nu pentru mine p ăc ătosul a f ăcut Dumneȃeu ac ăst ă minune de a t ăm ăduit pe ac ăst ă coc ăn ă. Iar eu, care aveam mult ă in dr ăsn ăl ă, i - am r ăspuns: Nu m ăi pl ăngeți prea sfinte: ci din contr ă s ă mulț ămim puternicului Dumneȃeu pentru darul s ău ce a dat ămenilor și pentru minunea ce s' a s ăvirșit ast ă - ȃi in Biserica lui Dumneȃeu, spre folosul și in temeerea dreptei n ăstre credințe și a celor ce a ă primit și a ă luat parte la a - e ăst ă minune. Ac ăst ă coc ăn ă dup ă ce s' a f ăcut s ăn ăt ăs ă

a început a avea o viață foarte plăcută lui Dumnezeu, în cât o admirați toți orașenii din Râmnicul Vâlcea. Dar să descriu cu deamănuntul toate faptele cele minunate ale acestui mare bărbat al Bisericii române și român de origine, ar trebui să am o doză mare de talent și de răbdare. Acum vreau a mă încerca să descriu câte-va din multele fapte de milostenie ce săvârșea cu cei scăpătați și neputincioși. Era atât de milostiv în cât când nu avea ce să dea de milostenie își da hârnele de pe Prea Sf. Sa, și plângând se ruga de mine nevrednicul ca să caut bani de unde voi ști, ca să aibă să dea la frații lui Christos, pentru că așa numea prea fericitul pe săraci și neputincioși. Intr'una din zile am servit sfânta liturgie cu Prea Sfinția Sa, într'una din Bisericile din Craiova, și la eșirea din Biserică, Epitropul i-a dat într'o hârtie șase galbeni și când era să intrăm în curtea Episcopiei ne-a întâmpinat o femeie cerând milostenie și Prea Sf. Sa a scos din buzunar hârtia cu șase galbeni și i-a dat'o acelei femei. După trei zile pe când mă odihnesc în odaia mea, aud clopoțelul, ce era atârnat la capul meu, că sună și eșind afară să intru la Prea Sf. Sa am văzut pe femeia care primise șase galbeni, când venisem de la Biserică, și după ce am intrat la Prea Sf. Sa, mi-a poruncit ca să dau femeii de afară milostenie; eu i-am răspuns: Prea Sfinte, această femeie este care a primit șase galbeni, când am venit de la Biserică din oraș; Prea Sfinția Sa mi-a răspuns cu asprime: «Ce, cuvioșia ta dacă ai mâncat erii, astăzi nu mai mănânci? O fi fost și dînsa datore la cine-va, și de aceea mai cere, du-te și-i dă milostenie. Și din acest moment și până la finalul vieții Prea Sfinției Sale nu i-am mai făcut nici o observațiune în privința milosteniilor.

Când hirotonisea preoții nu numai că nu le lua nimica pentru osteneala sa, ci poprea și pe alții de a le lua ceva, și când plecau preoții pe la Bisericile lor, îi chlema înain-

tea sa și-i povățuia cum să se porțe în societate și cu enoriașii lor și le da bani de cheltuială pe drum, cărțile de preoție și alte cărți gratis. În timpul Domniei lui Cuza-Vodă s'a întâmplat o revoltă în Seminarul Episcopiei de Râmnic, și Prea Sf. Sa cu darul și cu blândețile sale a potolit acea revoltă, și aflând despre această revoltă Nifon Mitropolitul, s'a înțeles cu Scarlat Crețulescu, care pe atunci era Ministru de Culte, și a trimis la Episcopie pe un șef de birou din Minister ca să facă anchetă, și ducându-se acest șef la Episcopie, s'a prezentat înaintea Prea Sfinției Sale, spunându-i Episcopului că este trimis de Minister ca să ancheteze desordinile din Seminar. Prea Sf. Sa i-a răspuns cu blândețe: Nu mai este necesitate ca să faci d-ta cercetare, pentru că eu ca Episcop i-am liniștit și mulțumit pe toți, și d-ta să te duci la București. Acestea auzindu-le trimisul Ministrului a zis: Apoi Prea Sfințe, ce răspuns să dau Ministrului la ordinul ce am? Prea Sfinția Sa i-a zis: să spui la toți cei ce te-au trimis, că sunt în neștiință. Cu acest răspuns d-l șef de birou a plecat furios la București, și în raportul său către Ministru a acuzat grav pe Prea Sf. Sa că a făcut necredincioși pe toți și pe Domnitorul Cuza. Atuncea Ministrul Crețulescu a făcut un raport acuzător contra Prea Sf. Sale, cerând ca Episcopul să fie suspendat și dat judecării, și mergând Ministru la Cuza, i-a citit raportul și i-a spus și vorbit cum Episcopul Râmnicului i-a făcut eretici și chiar pe Măria Sa. Iar Cuza l'a întrebat de trei ori pe Ministru cum a zis Episcopul că suntem noi? eretici Măria ta. Atunci Cuza i-a răspuns solemn; Mă Scarlate, da bine a zis Episcopul Râmnicului că suntem eretici, pentru că așa este și bine a zis el. Atuncea Ministru a zis: Măria ta, să iscăliți decretul de suspendarea Episcopului Râmnicului și darea lui în judecată, iar la din contră să-i prîmescă dimisia. Cuza însă i-a răspuns: Dimisia d-tale pot să o primesc, iar decretul contra Epis-

copului de Rîmnic nici odată, și îndată Cuza cu o voce înaltă a strigat: măi Scarlate, acela, Episcopul Rîmnicului Calinic, este adevăratul și sfântul călugăr al lui Dumnezeu și ca el altul nu măi este în totă lumea.

Pe la anul 1864—65, venisem în București și între altele mă întrebă despre politica țarei cum merge; eu i-am răspuns: cam rău merge Prea Sfinte, fiind-că pe atunci Miniștrii lui Cuza începuseră să facă datorii pe spinarea țării și a poporul. Incepuseră toți să murmure în contra stăpânirei, pentru că până atuncea țara nu era datore nici un ban. Atunci Prea Sfinția Sa mi-a răspuns: să știi fătul meu, că la 1866 Cuza nu măi este Domn al țării și aș să se facă mari schimbări; aș să aducă pe scaunul Domnesc prinț strein. Să măi știi că la 1877, are să vie în țară Impăratul Rusiei cu familia și cu oștirile sale, și să trecă Dunărea să se bată cu Turcii, și Rușii aș să fie învinși de Turci după aceea Rușii aș să cheme în ajutorul lor pe oștirea Română și cu ajutorul lui Dumnezeu aș să facă Români mari victorii în cât să-î laude și să-î admire toate continentele lumii și țara Română are să fie proclamată de regat; și după acest război sângeros, are să fie un rebel cu condeul, adecă cu politica sa și cu diplomația; și după acesta are să vie un rebel așa de mare, care nu a fost de când pământul, și ferice de aceia cari vor scăpa după acest mare rebel. Mi-a măi descoperit și alte mistere, care nu pot să le descriu aci, din cauză ca să nu ridă cei necredincioși de mine.

Până nu trecuseră Rușii Dunărea se formase în București două partide; una a Rușilor și cea-l-altă a Turcilor, așa că într'o zi m'am dus la librăria D-lui Danielopol din colțul Pasagiului și am găsit acolo pe niște amici ai mei diplomați, cari discutați între dînșii, unii diceau că Muscalii aș să bată pe Turci, iar cei-l-alți susțineu că Turcii are să bată pe Muscali; însă unul din amicii mei imi dice: Pă-

rinte Baldovine, l-a spune și sfinția ta ce ȳci, cari! aũ sã biru!ascã? Eũ, de o camdatã m'am lepãdat de a mẽ pronunța, dar fiind silit de d!nsul și basat pe prevestirile Episcopului meũ, le-am spus cele descrise mai sus și cari s'aũ implinit punctualmente. Și dupẽ terminarea resbelului, !ntrebãndu-mẽ amici! mei, de unde am acẽstã Ńtiința așa de exactã, fiind-cã se implinise tãte cele ce le spusese. Eũ le-am rãspuns, cã acẽsta nu este Ńtiința mea proprie; ci este de la o altã personã mai mare de cãt mine, fãrã sã le spu! numele Prea Sf. Sale.

De la anul 1850, cãnd s'a ales Episcop, și pãnã la anul 1868, cãnd a decedat, nu Ńi-a schimbat !ntre nimic paza datoriilor sale monahale; ci mai mult se nevoia !ntre tãte faptele cele bune, ch!ar hãnele ce le purta ca Episcop nu erau mai luxãse ca cele ce purta cãnd era stare! !n Monastirea Cernica. Pe cãnd boala !n Cernica eũ mergeam !n Capitalã pentru trebuințele Prea Sfinției Sale și ale Episcopiei, și Mitropolitul Nifon mẽ chema la d!nsul și m! ȳcea: Ńtiũ, cã voi frații Baldovini ați servit cu frica lui Dumnezeu pe Episcopul vostru, te rog, cãnd vei vedea cã este greũ bolnav Episcopul sã mẽ vestești și pe mine, ca sã viũ acolo și sã mẽ mãrturisesc lui, cãci am multe cuvinte care trebuie sã i-le arãt cãt este !n acẽstã viața, și sã m! cer ertãc!une. Ast-fel, pe cãnd era aprãpe de finitul vieței Prea Sf. Sale m'am dus !n capitalã și am spus Mitropolitului Nifon, cã s'a apropiat trecerea Episcopului din acẽstã viața, dupẽ acẽsta Mitropolitul Nifon a venit singur la Cernica și l'am !ntrodus la Prea Sf. Sa. Și cãnd a eșit Nifon din casa Prea Sf. Sale, era așa de vesel și luminat la chip, !n cãt nu l'am vãȳut !n viața mea. Dupẽ plecarea Mitropolitului, dupẽ obiceiũ am intrat la Prea Sf. Sa, și m!-a spus: fãtul meũ, Nifon m!-a spus totul și cred cã este speranța de m!ntuirea lui; adãogãndu-m! : Sã Ńtii cã la șapte ani cãnd mẽ va desgropa pe mine, va intra

Nifon Mitropolitul în mormânt, care s'a împlinit întocmai.

Când a fost aproape să trecă din această viață trecătoare, căci își cunoștea mai 'nainte finitul vieții sale, a venit în Mănăstirea Cernica și aci a bolit (pe loc) până la 1868 Aprilie 11. În acest interval în toate serile stam cu Prea Sf. Sa singuri, ast-fel că într'una din seri începe a-mi spune: adu-ți aminte de ceea ce ți-am spus la 1852, pe când eram în Craiova și de atunci până acuma, că voi frații Baldovinii aveți să-mi închideți ochii și să mă duceți la grăpă, așa că acuma mai am 14 zile și mă duc din această lume, să ai grijă să mă îmbraci la morțe cu vestmintele ce ți-am spus că sunt trimise de călugărița Brâncovénca. Pentru că călugărița Brâncovénca din Moldova, când s'a făcut Prea Sf. Sa Arhiereu și Episcop al Rîmnicului, îi trimesese niște ștofă foarte frumoasă și scumpă, și Prea Sf. Sa în răspunsul de mulțămire îi scrisese că are să se îngrope cu dînesele, și Prea Sf. Sa întinđend cu mine vorbă despre mai multe învățături, și eu știind că darul Sfîntului Spirit este cu desevîrșire în Prea Sfîntia Sa, i-am dis: Prea Sfînte Stêpâne! știu, că mult, puțin cât te-am servit, știu că te-am servit cu credință și dragoste, pentru acésta nu cer alt-ceva, de cât să te rogî lui Dumneđeu ca să'mi erte păcatele mele pe această lume. Atunci Prea Sf. Sa a început să plîngă amarnic, în cât m'a făcut și pe mine păcătosul să plîng, după ce s'a liniștit, a început a-mi dice: fătul meu; eu v'am primit în Mănăstirea Cernica, eu v'am călugărit și v'am luat din Mănăstire și ați urmat mie, știu că nu v'ați păzit datoriile și făgăduințele călugăriei, însă să vă siliți a le pădi de aci înainte și vă făgăduesc, că dacă voiți afla har înaintea lui Dumneđeu, am să mă rog pentru voi și pentru toți ai mei. Așa dar, până a nu se împlini zilele ce mai avea să șadă în această lume, într'o dimineță pe când terminasem rugăciunea de noaptea, pentru că-i citem în casă totă pravila fiind-că nu putea să se scóle nici din pat, am

văduț dimpreună cu părinții cari erau în casă, că ese un glob de o lumină ce nu se pôte descri de lângă Prea Sf. Sa și cu toții de frică am căduț la pământ; acéstă minunată lumină a trecut prin gémuri și s'a dus drept către răsărit până nu s'a mai văduț. In séra viitoare l'am întrebat și i-am spus ce am văduț. Prea Sf. Sa s'a uitat lung și cu intențiune la mine, apoi mi-a dis: fiți cu luare aminte, că în acéstă casă vin neîncetat îngerii lui Dumnezeu, și alți ómeni cerești, adu-ți aminte de tóte câte ți-am spus și ți-am arătat. In fine, când s'aũ implinit cele 14 zile, ce mi le spusese mai 'nainte, s'a făcut sănătos definitiv, și s'a sculat, și s'a îmbrăcat cu hăinele de îngropare, pentru că tóte cele-l-alte le dăduse tóte de pomană, s'a spălat singur pe față, s'a pieptănat și ne-a bine-cuvîntat pe toți câți eram în casă, și cum sta pe piclóre s'a reșimat pe pieptul călugărului Ghermano, dicënd: să ne vedem în fericirea după cea-l-altă lume; suflând de trei ori din sfintele sale buze a rămas rezimat pe pieptul părintelui Ghermano, și după ce l'am îmbrăcat cu vestmintele ce'mi ordonase și l'am pus pe scaun cu cârja și cu Evanghelia pe braț, și ast-fel a stat mai multe zile, până a venit Mitropolitul, Episcopii și mai mulți Arhieri și Egumeni de la mai multe Mănăstiri. In acest timp, trășurile de la București nu încetaũ diua și nóptea pline de boeri și cocóne de-î sărutaũ mâinele, și fiind-că Prea Sf. Sa murise fără să lase ceva pentru înmormîntare, căci totul ce avea pe lângă sine dă-luse de pomană, și de aceea tótă cheltuála înmormîntărei sale a făcut'o Ministerul Cultelor.

Acest sfînt Episcop și Arhieru al Bisericii nóstre Române a sėvrișit multe fapte mari și folositoare pentru acéstă țară și Biserica Română; tot ceea ce pot adăoga este, că în timpul cât a trăit în viața sa, a tăcut șapte Biserici mari și trei paraclise. Decî declar pe conștiință, ca Arhimandrit și Duhovnic ce sunt, eũ păcătosul și în numele adevărului a-

devărat, că acest sfânt Episcop Calinic cum a eșit din pântecile maicii sale tot așa a intrat în pântecile pământului.

Acum să reviu, după cum am țis mai 'nainte, asupra celor 12,000 galbeni pe care arhiepiscopul Stratonichias, i-a încredințat, după terminarea Mănăstirii Sfântului Gheorghe din insula Cernica, cuviosului stareț Calinic. La 1850, s'a ales Episcop al Râmnicului, atunci acești bani i-a încredințat cu știrea duhovnicilor noului stareț Nicandru cu condiție ca să nu se atingă de dînșil, și la anul 1853, murind starețul Nicandru, în locul său s'a ales ca stareț al Cernicai Diomid, călugăr foarte cinstit și cu frica lui Dumnezeu, căruia asemenea i s'a încredințat acești bani, pe care i-a păstrat cu sfințenie. Și la 1862, starețul Diomid a eșit din stăriție, fiind-că nu a voit să consimță la secularizarea Mănăstirilor pământene, și în locul său s'a ales ca stareț Ștefan, căruia de asemenea i s'a încredințat acești bani tot cu condițiunea de a-i conserva; însă de aci înainte sorta acestor 12,000 galbeni s'a schimbat cu totul, pentru că starețul Ștefan, care încă trăește în Mănăstirea Cernica, a fost și este un călugăr foarte bun și cinstit, însă de un caracter foarte mlădios, ast-fel că, pe lângă persoanele ce le avea în comitetul său, era și un călugăr preot, anume Theodorit. Acesta ca membru în comitet și secretar al starețului Ștefan, indemnat fiind de niște persoane din București, cu cari (persoane) nu avea relațiuni curate, a intrat cu încetul pe subplea nevinovatului stareț Ștefan, ca să dea asalt asupra acestor 12,000 galbeni, pentru că acești bani erau în păstrare la părintele Iustin Eclesiarhul Mănăstirii Cernica, acum decedat, a luat de la părintele Iustin șase mii galbeni, fără ca stărițul său comitetul, să facă vre-o reparațiune la Biserica sa la alt-ceva trebuincios Mănăstirii.

Sub-semnatul, după mórtea starețului și Arhiepiscopului meu Calinic, am rămas în Mănăstirea Cernica, unde m'am făcut case, și pe la anul 1871—72, părintele Iustin m'a ru-

gat să'î dau și lui parte din odăile mele, că are mare plăcere și dragoste să petrecă împreună cu mine; iar eu am primit cu mare bucurie această propunere, fiind-că știam că părintele Iustin este un călugăr foarte onest și care cu multă dreptate a susținut și a servit în afacerile Mănăstirei, așa că, după ce s'a mutat la mine, n'a trecut mult timp și părintelui Iustin i-a venit plăcerea să se ducă pe la sfintele locuri de la Ierusalim, și în momentul când a plecat, mi-a spus despre sorta celor 12,000 galbeni, și cum a fost în păstrarea, sfinției sale, cum starețul Ștefan împreună cu secretarul său Theodorit, din cei 12,000 galbeni au luat 6000 în monedă mahmudele mari și mici, după cum i-am văzut și eu, și la plecarea sa la Ierusalim, acești bani m'au încredințat mie fără să'î dau vre o dovadă sau să fie de față vre o altă persoană; ci numai Dumnezeu și noi amândoi. După plecarea părintelui Iustin la Ierusalim, părintele Ștefan, starețul Cernicăi venea în toate zilele pe la mine, așa că într'una din seri îmi dice: părinte Anastasie, știi sfinția ta de niște bani, ce sunt rămași după timpul starețului Calinic? 6000 galbeni; au rămas în păstrare la părintele Iustin, nu cum-va când a plecat ți-i-a încredințat sfinției tale? Eu ca să preîntâmpin discuțiunea cu starețul Ștefan, despre acești bani i-am răspuns: Nu știu nimic, și nici mă primesc afacerile monastirei cu sfinția voastră. Această declarație am făcut'o înaintea starețului Ștefan, fiind-că părintele Iustin la plecarea sa îmi spusese că am să fiu ispitit de stareț despre acești bani, ce el m'au încredințat secret, și dacă starețul mă va sili să'î dau, să'î spuî că nu m'au lăsat nici un ban. După trecere de câte-va zile și după ce starețul se mai consultase cu secretarul său Theodorit, iarăși m'am pomenit cu starețul Ștefan, dicându-mi: Părinte Anastasie, dacă părintele Iustin nu ți-a încredințat acești bani, atunci i-a luat cu dînsul și nu are să mai vie. Atuncea eu știind cât de drept și cu frică de Dumnezeu este părintele Ius-

tin, și ca starețul Ștefan să nu intre în păcatul osîndirei, că părintele Iustin este hoț, i-am declarat adevărul și i-am spus: Părinte Ștefane știi bine, că am copilărit împreună și ne cunoșteam caracterele, acei bani la plecarea părintelui Iustin m'ăa încredințat mie acei 6000 galbeni, și sunt la mine în păstrare, să nu măi fi măhnit și să măi osîndiți pe părintele Iustin. Și n'a măi trecut mult timp și iarăși a venit părintele stareț Ștefan pe la mine, propuindu-mi și dîcîndu-mi: Părinte Anastasie, știi ce ne-am socotit noi? Știu dacă m'ă vei spune. Ne-am chibzuit ca să ne dai acei 6000 galbeni. Atuncea eă m'am turburat în inima mea, și i-am răspuns: părinte Ștefane nu m'ăi încredințat sfinția vöstră nimic. Părintele Iustin a avut în mine o credință așa de tare în cât altă personă nu ar fi îndrăsnit să o albă; prin urmare și eă la rîndul meă sunt dator înaintea lui Dumneđeă și a sfîntului marelui mucenic Gheorghie, cãruia eraă destinați acești bani, cum și părintelui Iustin care a avut mare încredere în mine. Din păcatele mele iarăși m'a ispitit, starețul Ștefan, propuindu-mi și dîcîndu-mi: Părinte Anastasie, acei 6000 galbeni să-i luăm și să-i împărțim amândoi. Atuncea m'am sculat în sus și am strigat ca un leă: păcat de mine părinte Ștefane, că v'am cređut că sunteți părinți cinstiți și cu tragere de inimă pentru averea Mănăstirei Cernica; Sfinția ta imi propui că acești 6000 galbeni să-i împărțim amândoi; apoi dacă eă ași fi de opinia sfinției tale, nu ași avea de cât să-i iaă pe toți, fiindcă sfinția ta împreună cu comitetul sfinției tale, când guvernul v'a cerut socotelile monastirei la secularizare, ați declarat, că nu are Mănăstirea nici un ban, ba din contră că Mănăstirea este datöre, prin urmare încă a treia oră declar să fiți liniștiți și să așteptați venirea părintelui Iustin; ferescă Dumneđeă, că dacă părintele Iustin se va prăpădi pe unde s'a dus, numai atuncea voiă înapola acești bani cu conștiința împăcată; iar cât va fi el în viață, conștiința

mea nu-mi dă voie a-i libera altei persoane. În fine a dat Dumneșeu și a venit părintele Iustin la Mănăstire, și spunându-i toate suferințele mele în chestiunea banilor, mi-a răspuns: bine ai făcut de nu le-ai liberat banii, pentru că știam că sfinția ta ții cu Mănăstirea, declarându-mi tot odată și alte abuzuri ce săvârșise Theodorit, secretarul stareșului Ștefan. După venirea părintelui Iustin în Mănăstire, m'am dus la părintele stareș Ștefan, și i-am spus: părinte Ștefane, iată că acum cu ajutorul lui Dumneșeu a venit părintele Iustin, poftiți și luați banii în fața părintelui Iustiu. Stareșul Ștefan mi-a răspuns: părinte Anastasie, iartă-mă, că sfinția ta ai fost mai cu minte de cât mine și bine ai făcut de nu mi i-ai dat. Aceste cuvinte ale stareșului nu erau curate din inimă; căci după trecere de câte-va luni, stareșul a silit de s'a mutat părintele Iustin din casele mele, și când s'a mutat Iustin de la mine a luat acei 6000 galbeni cu sine. După acesta cei mai de frunte Duhovnici din Cernica, vădând că stareșul cu îndemnul lui Theodorit înstreinează din averea Mănăstirei și tae și porțiunea de hrană a călugărilor, din aceste cauze s'a răzvrătit toți Duhovnicii cei bătrâni și cei tineri și s'a dus și a denunțat Mitropolitului Nifon și Ministrului de Culte, Tell. Atunci Nifon m'a chemat pe mine și pe părintele Iustin și ne-a întrebat, dacă este adevărat chestia cu cele 12,000 galbeni, precum a denunțat părinții Duhovnici din Mănăstirea Cernica? și noi i-am spus că sunt adevărate toate cele arătate de părinții Duhovnici. Părintele Iustin a mărturisit înaintea Mitropolitului că acei 12,000 galbeni i-a luat de la dînsul stareșul d'împreună cu Theodorit, și că la dînsul a rămas numai vre-o 40 de mahmudele. Atuncea Nifon m'a însărcinat pe mine și pe părintele Iustin printr'un ordin formal No. 2490 (1873), știind despre toate acestea și D-l Ministru Tell, care m'a chemat la Minister și mi-a dat pe D-l Brăescu, șeful de secție din Ministerul de Culte, și mergând împreună la

Mănăstirea Cernica, am dresat un proces verbal, în care proces aŭ iscălit duhovnicii cei mai de frunte. După aceea, D-l Ministru Tell în înțelegere cu Mitropolitul a pus gardă de jandarmi polițienești lui Theodorit, care venise în București cu mai mulți bani ai Mănăstirei. După acesta Ministrul Tell a autorizat pe D-l prim-procuror I. Ciuflea, care împreună cu mine a mers mai întâi la casele din București, unde fusese Theodorit în paza gardei polițienești, și făcând perchisițiuni nu am găsit nimic, fiind-că Theodorit prin niște manopere meschine, scăpase din mijlocul gardei și fugise și din țară. După acesta am mers împreună cu D-l Ciuflea la Mănăstirea Cernica și făcând și acolo perchisițiuni la casele lui Theodorit nu am găsit nimic, fiind-că Theodorit la plecarea sa din Mănăstirea Cernica luase cu dînsul toți banii Mănăstirei, precum și ce mai avusese nevinovatul stareț Ștefan pe lângă sine, precum dînsul a declarat înaintea procurorului și înaintea mea. După toate aceste împrejurări, starețul a dat în judecată pe culpabilul Theodorit pentru delapidările săvârșite și abus de încredere, și condamnându-se de justiție la mai mulți ani de închisoare, și fiind-că Theodorit dispăruse din țară și negăsindu-se spre ași lua penalitatea după lege, a trecut prescripția de cinci ani, neștiindu-se de numele lui, nici unde se află. În fine după toate acestea, când ne-am dat raportul la ordinul părintelui Mitropolit Nifon, mi-a propus ca să fiu eu stareț în Mănăstirea Cernica, iar eu știind desordnile ce erau în Mănăstire și parti lele ce se formaseră acolo m'am rugat de Prea Sf. Sa Mitropolitul ca să mă dispenseze de această sarcină, și l'am rugat ca să pue stareț în Cernica pe părintele Arhimandrit Ioil care pe atuncea era econom al Sf. Mitropolii, și Prea Sf. Sa consimțind la propunerea mea, m'am dus împreună cu Vicarul S-tei Mitropolii și am ales în unanimitate ca stareț al Mănăstirei Cernica pe părintele Arhimandrit Ioil care se află în această demnitate până în anul trecut.

Încetând din viață starețul Ioil, care a făcut câte-va reparații în mănăstirea în timpul stăreției lui, până la 1895, a fost ales stareț Archim. Silvestru Petrescu, prin influența fratelui său ce era Mitropolit al Ungro-Vlahiei, și a stărețit el, cam doi ani, fără a lăsa vre-un nume, încetând din viață în mănăstire. După aceste a fost ales stareț, Arch. Ilarion; dar n'a stat de cât un an și jumătate, și dimisionând a fost ales ca stareț Arch. Visarion, împodobit cu multe calități frumoase și ca călugăr și ca gospodar, și care conduce acum acest sfânt locaș.

Am crezut că este bine a scri aici și ordinul S-tei Mitropolii către mine, cum și raportul meu ca răspuns al acestei afaceri; asemenea și scrisoarea D-lui Ministru de Culte Tell către mine, ca cel ce am condus afacerea până la finit.

ROMÂNIA

Nifon cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Primat al României.

Cuviosului Anastasie Protosingelul și Iustin Ieromonahul din Mănăstirea Cernica.

În urma informațiilor luate din adresa ce am primit din partea D-lui Ministru de Culte cu No. 109649, despre constatarea ce D-sa a făcut, cum că în Mănăstirea Cernica se află o sumă de 8000 galbeni în păstrarea a câtor-va persoane din monahii de acolo, orânduindu-se și din parte-ne prea cuviosul Arhimandrit Ioil, Iconomul casei Sfintei Mitropolii, spre a cerceta din nou această cestiune, și de la care primindu-se pe lângă raportul No. 35, prescriptul verbal ce a încheiat, prin care se constată că într-adevăr există citata sumă de bani, în vederea acestora, noi vă autorisăm pe cuviosia voastră ca în unire cu actualul comitet al acei Mănăstiri să urmăriți de îndată arătata sumă de bani, și tot de odată să fie executate acele persoane în păstrarea că-

rora se găesc pentru a-î restitui fără întârziere, depunându-i în casa comitetului, sub sigiliul Mănăstirei, spre a se trece la timp în Sinodicul acelei sfinte Mănăstiri, conform articolului 107, din regulamentul pentru disciplină monahală.

Tot de odată însă, veți avea în vedere a cerceta și despre modul în care acești bani au fost întrebuințați după timp, și ce profit a dat, precum asemenea veți lua și socotelile moșiei Vatra Monastirii, ce este luată în arendă pe sēma acei comunități și în care afacere se găesc implicate tot a-celeași persoane cu chestiunea banilor mai sus menționați; și de rezultat ne veți face cunoscut prin raport.

(Iscălit) *Nifon Mitropolit.*

P. Director, Ștefănescu

No. 2490
1878 Octombrie 14
București.

Inalt Prea Sfinției Sale Părintelui Mitropolit.

Însărcinat de Inalt Prea Sfinția Voastră prin ordinul No. 2490/73 a face cercetări în Sf. Mănăstire Cernica spre descoperirea banilor rămași asupra părintelui Ștefan starețul și Ieromonahului Teodorit și mergând în cele din urmă a-cēstă afacere în mâna justiției pe ai căreia membrii asistându-i până acuma, s'au stabilit fapte de către D-l prim-procuror al Trib. de Ilfov (Ciuflea) prin două procese-verbale ale sale pe care cu tot respectul le înaintez în copie pe lângă acest raport, că în reciprocitate de persoanele vinovate s'au usitat înșelătorii și abuz de încredere spre a ajunge la sustragerea acestor bani din casa comitetului sf. Mănăstiri. Cu ocasiunea acestor cercetări făcute la domiciliul vinovaților în sf. Mănăstire Cernica, s'au găsit la părintele Archimandrit Ștefan starețul 28000 lei vechi, în bonurii rurale și diferite chitanțe de diferite sume iscălite de Ieromonahul Theodorit, pe care părintele Arhimandrit Ște-

fan, ne-a declarat că toate acestea sunt relative la bani ce urmărim. La părintele Iustin s'aŭ găsit 319 și $\frac{1}{2}$ mahmudele de aur. Toate aceste sume în bani și în hârtii s'aŭ depus în casa comitetului. La părintele Theodorit nu s'a găsit nimic în monastire și nici el nu erea acolo, transportându-ne la domiciliul său din București strada Dionisie No. 40 la un domn Advocat Ion Constantinescu unde am găsit mai întâi o trăsură și o sumă de arămărie pe care cunoscând parte din arămărie ca avere a S-tei Mănăstirii, am cerut D-lui prim-procuror a trece în procesul-verbal și a o asigura spre descoperirea sumei ce urmărim; am fost însă refușat.

Luând apoi la întrebări pe părintele Theodorit a declarat că n'are vre-o cunoștință ca Mănăstirea să fi avut bani, că el plătește tot ce i se va presenta cu chitanțe iscălite de el. S'a mai găsit la părintele Theodorit o chitanță prin care vindea 120 chile grâu de la moșia sa Dârvarii unui ôre-care domn. Acea chitanță a luat'o D-l procuror; însă n'a trecut'o în procesul-verbal. După acesta afacerea a trecut în mâinile D-lui Jude de Instrucțiune Crețeanu, rămîind ca să se dea pentru culpabili mandate de înfățișare, apoi se dicea că vor fi chiar arestați căci vina lor trage după ea arest, însă până astă-đi, nimic. Părintele Theodorit a dispărut din țară, nici poliția, nici justiția nu 'și pun silințele a-l căuta și pedepsi. D-l Jude declară că nu pôte face nimic până va veni Theodorit. Dar cine este ôre acela care să vie de bună-voe la pușcărie? Legea ordonă când un vinovat e absinte, să se publice prin Monitor tot felul de mandate, citațiuni, și chiar sentințele, când este condamnat în lipsă; rămîind a se aresta când se va găsi. În cazul de față cu totul contrariu, se pare că virtutea, nu are destulă forță a pedepsi immoralitatea!!...

Acestea toate fiind constatările ce s'aŭ făcut, le supun cunoștinței-Inalt Prea St. Vostre, rugându-vă, cu tot respectul ce vă sunt dator, a îmbrățișa și de aci înainte această

causă, căci numai ast-fel se va sfărîma pîdicile de care se împiedică justiția spre a pedepsi și pe vinovații. Mai sunt de părere Inalt, Prea Sfinte Stăpâne, a face ca comitetul sfintei Mănăstiri care suferă astă pagubă, să fie conform legii, constituit parte civilă, și pentru acest sfîrșit să albească un avocat care să lucreze pentru el, căci partea adversă are asemenea avocat, pe D-l C. Boerescu. Fie avocatul Mănăstirei pe cine Inalt Prea Sf. Voastră găsește cuviincios.

Rămîiți cu cel mai
profund respect prea
supus și umilit servitor
(ss) *Protosinghel A. Baldovin*

1873 Octombrie 30.

Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii publice.
Cabinetul Ministrului.

Prea Cuvioși Părinți!

Informându-me că în Mănăstirea Cernica, s'aun găsit 10 000 galbeni și că Prea cuvioșii Voastră cunosteți toate împrejurările acestor bani, am însărcinat cu cercetarea și constatarea acestor împrejurări pe D-l D. Brăescu șeful Divi iunei Cultelor din acest Minister, căruia veți bine-voi a-i arăta, ca însuși sub semnatului, tot ce cunosteți în acest caz, dându-i și tot concursul ce vă stă prin putință pentru urmărirea banilor în chestiune.

Primiți Prea cuvioși părinți, încredințarea osebitei mele considerațiuni.

(ss) Ministrul, *Chr. Tell.*

Prea Cuvioșilor Părinți Archimandritului Diomid fost superior al Mănăstirei Cernica și Protosinghelului Anastasie Baldovin.

Conservându-ni-se câte-va bucăți din scrierile răposatului Prea Sfințitului Calinic, Episcop de Rîmnic, Noul-Severin, care sunt scrise de însuși mîna sa, le dăm publicită-

țel spre amintirea sa. Din ele se dovedește viața sa ascetică, îngrijirea de a trage și pe alții la acesta și în fine calitatea sa de om milostiv.

Plângere a smeritului Calinic Ieromonah, stareț Cernicăi.

1) Știu începutul meu că are sfârșit, și eu viețuesc ca un
fără de sfârșit.

Având mintea înaltă cugetătoare și viața-mă merge spre
scurtare,

Țiua, noapte, cugetând cele deșarte; și eu m'am apropiat
de mörte,

Cu cât văd că se apropie mörtea de mine.

Cu atita mă șilesc a o scöte din pomenire,

Că dacă nu este cu puțință a scăpa de mörte cu lucrul,

Eü mă șilesc a scăpa de ea cu gândul.

(Oh și vai cum m'am împietrit),

În fiește-care ți petrecând frați la mormint și nimic, nu
m'am umilit,

Nici cu inima suspinând, să plec ochii la pământ.

Să mă uit în morment, să văd podöba mea strălucind.

În öse înșirate, pline de putöre și de viermi mâncate.

O, nu'mi strig și mormintul către mine ȃicënd,

Aicea vei să te sălășluești și tu mâine.

Abatete spre mine măcar astă-ți scoțendu-ți mintea din
lume.

Ca nu fără de veste să dea mörtea preste tine,

Că pe lume căți o aü iubit.

Goli I-aü trimis în mormint.

Riȃind și batjocorind pe cele ce aicea le-aü agonisit;

Iar nu în Dumneȃeu s'aü îmbogătit;

Ci vecinica muncă o aü moștenit în tartarul cel nesfârșit.

Vai, vai de a mea ticăloșie cum nu 'mi viü întru simțire,

Să plâng cu neconținire, vecinica mea ösindire.

Ńovenie, a nu merge in capitală saŃu prin sate netrimis de ascultare saŃu pentru vre-o mare nevoe a sa. Călugăruł care se zăbovește afară din chilie, fără a fi de ascultare se impute ca peștile scos din apă; a nu avea prieteșugurŃ osebite, a nu avea pungă osebită, ca Iuda. Vă rog păziți-vă și de cele trei arme ale diavolului, acestea: lenevirea, uŃtarea și necredința, prin care satana robește lumea in pierdare. Așa vă rog fraților păziți poruncile lui DumneđeŃ, ca și el să vă păzescă pe voi, vă rog rugați-vă lui DumneđeŃ și pentru mine ca să 'mi erte tóte pécatele și să mă păzescă de vėđuți și de nevėđuți vrăjmași și să mă întărescă in lupta care mi-aŃu pus'o înainte și ca să am sfișit bun creștinesc. Iar pentru că vă veți osteni in rugăciune atât pentru noi cât și pentru cei împreună cu mine frați voștri cei Duhovnicești, și ei din ostenela lor vor trimite voue ajutor trupului ca să nu slăbiți in rugăciune și să nu 'i aveți despărțiți de acéstă sfiŃtă adunare, că și noi încă nu vă uŃtăm in sfiŃtele rugăciuni. Iar dacă vre unii din voi nu voesc a ne pomeni, fie-le și lor asemenea, însă nu cređ că se va afla vre-un necredincios ca să uŃte dragostea noastră cu care v'am iubit și vă iubim. De veți pe-trece in rugăciunile lui Iisus Christos și el va fi cu voi împreună, că el a đis: că cela ce mă iubește pe mine, poruncile mele le păzește, și eu il voi iubi pre el și mă voi arăta lui. Așa vă rog, iubiți mei frați și fi, păziți rindue-lile care v'am aședat după canónele sfiŃților părinți, care și eu le-am păzit după cum m'ați vėđut, fiind in voi. Iar eu sunt al cuvioșiei vóstre către DumneđeŃ smerit rugător și de tot binele voitor, spuneți tuturor celor ce ne iubesc inchinăciune cu mâna mea a lui.

K (Copia originală are numai inițiala C.)

1861 Aprilie.11

Cu părintescă dragoste,

3) EŃ, Orest, trimesei pe părintele Ghenadie Ieromona-

hul ca să-l trimești la Flămânda, ca să fie pentru tot-d'auna-dacă se va împăca și te vei mulțumi cu purtarea lui și îl vei da și lui 45 lei, pâine și mâncare, casă de ședut și cele-l-alte trebuincioase. Fii bine-cuvintat.

Calinic Rîmnic.

1860 Septembrie 15.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

4) Eă smeritul Arhierău]Calinic, Episcop al Rîmnicului Noul-Severin fiind de 65 ani și tot cam bolnav, neștiindu-mi sfirșitul, după cuvîntul Domnului: că nu știți când va veni furul, ziua saă năptea prevegheați.

Am făcut acăstă însemnare a fi știut tuturor, că eă de când m'am călugărit în sfînta Mănăstire Cernica, anul 1808 Noembrie 12, în tătă viața mea nu m'am grijit a aduna argint saă aur, saă haîne de prisos, nici pentru pomenire după mărte am strins bani, ca să păzesc curata sărăcie călugărească, ce o am făgăduit lui Dumnezeu. Iar cāte venituri ce am avut le-am întrebuițat la ale mele trebuințe și ale casei, cānd eram în Mănăstire, la ale Mănăstirei, cāt și în Episcopie asemenea. Și la frații lui Christos nimeni să nu caute vre-o bogăție, după mărtea mea, saă să apuce pe cei ce mi-aă slujit pentru dragostea lui Christos a le cere vre un avut al meă, că se vor osteni în zadar și vor fi și, subt a năstră nebine-cuvintare saă blestem.

Calinic Rîmnic.

Acestea s'a scris de mine nevrednicul și mult păcătosul ucenic al. Prea Sfînșiei Sale.

Arhimandrit, *A. Baldovin.*

Am aădit și eă, cāte-va împrejurări curioase din viața acestui îmbunătățit călugăr, stareț și Episcop al Rîmnicului Calinic. Spre ne-uitare și curiozitate le înșir aici:

a) Mi-a povestit un părinte din Mănăstirea Cernica, că

pe când era stareț acolo, Calinic, se pescuia ținut în lacul ce încunjură Mănăstirea. Peștele ce se prindea se aducea în Mănăstire, și se hrănea din el călugării. De obicei, peștele prins coprindea și mari și mici, și pe cari trebuia să-i curețe de solzi călugării, înainte de a fi pregătiți pentru mâncare. Intr'o zi un călugăraș mai tiner, curățind de solzi o caracudă (caras) mică, a început a o lovi cu cuțitul, și a pronunța cu gura aceste cuvinte: na! na! Ce n'ai adus pe tată-tu, pe mamă-ta, pe moșu-tu pe strămoșu-tu, care aveau solzi mai mari, și nu mă necăjam atâta. Intre cei ce curătau peștele de solzi, era și un bătrîn duhovnic, care privea. Călugărul tiner continua vorba ca răspuns din partea caracudei mici: Am venit și cu tata și cu mama, și cu moșul și strămoșul; dar i-ău luat părinții duhovnicii cei din comitet, și părintele stareț. Aușind aceste duhovnicul ce era de față, le-ău povestit și el starețului Calinic, care stând pe gânduri puțin a dis: De aș înainte nu voiu mai pune nici pește în gură; s'a ținut de cuvint, căci nici pește nu a mai mâncat în totă viața.

b) Pe când era Episcop de Rîmnic, se povestește că totă ziua ședea cu cartea în mână, și citea. Pentru ca să nu'l apuce somnul, saș să-și distreze mintea cu alt-ceva, punea un glonte de pușcă pe carte; iar jos în dreptul cărții, un lighean de metal, deșert, așa că pierdend echilibrul cărții glonte trebuia să cadă în lighean și făcea zgomot și cu chipul acesta își recăpăta tărie de a reîncepte citirea. Aceste însemnă că voia a fi stăpîn pe trupul lui, ceea ce se vede din faptele lui, că a și fost.

c) Fiind-că Episcopul Calinic nu mânca nici carne, nici pește, avea o sensibilitate forte vie. El dăduse ordin ca și călugării din Episcopie să nu mănânce carne; cu toate acestea călugării reu deprinși, călcau pe furiși ordinul seș. În una din zile stând în cerdacul Episcopiei îi vine din depărtare un miros de carne friptă, ia tiptil beșul în mână,

plécă după miros, adulnicând aerul, și se trezește la chilia unui călugăr, bate în ușă, călugărul îi deschide, și 'l surprinde frigându-și un cârnat. Atunci, mâniat de călcarea ordinului său, strigă către acel călugăr: hoțarule! nu te-ai mai săturat de hoț, nu vești că faci mâncare vermilor, și poți. Episcopul Calinic voia, ca călugărul să fie și cu fapta, iar nu numai cu vorba, călugăr.

d) Pentru ca mintea lui să fie veșnic ocupată, chiar în timp de recreație; pentru a înlătura ispitele gândirei deșarte, când se întâmpla să stătea fără de lucru eșea în cerdac, se așeza pe un scaun simplu, și scotea un briceag din buzunar, și începea a-l ascuți pe lemnul cerdacului.

Acastă operație ținea atâta, cât credea el că îi e destul pentru o recreație a lui mintală.

Ar fi de dorit, ca între călugării Români, călugărul și Episcopul Calinic al Rîmnicului să-și găsească cât mai mulți imitatori.

C. E.

MASSILLON.

(Veđi Biserica Ortodoxă Română No. 9 an. XXII).

Tot așa de puțin, în privința oratorică, oferă și cuvîntarea asupra Ducesei de Orlean, cea din urmă pe care a mai ținut-o în Paris, care nu e departe de aceeași cuvîntare a lui Bossuet și chiar se pôte compara cu aceea. Totuși Bossuet la ținerea acestei cuvîntări se folosise de mai multe avantagii, el fusese de față la mórtea Ducesei, a ținut cuvîntarea îndată după mórtea ei, când durerea era încă prós-pătă și curtea cufundată în cel mai adânc doliu, Massillon însă a ținut cuvîntarea sa a_própe după o jumătate de secol. Massillon reflectéază aici în modul său obicnuit, fără ca un singur pasagiú să misce auditoriul fie prin expresiuni mișcătore sau prin cuvinte majestóse sau pline de efect. Mai mult elan în cugetări, mai multă eleganță în expresiuni se vede în cuvîntarea sa asupra Dauphinului, pe care a ținut-o îndată după mórtea acestuia. Intr'un an muriseră trei principii de sânge regesc și viitorul rege Ludovic al XV-lea fusese bolnav pe mórte; acum muri însuși fiul lui Ludovic al XIV-lea și se părea că întregul neam al Bourbonilor va muri. Acesta făcu ca un ast-fel de eveniment să pară și mai tragic. Massillon se găsesce aici cu totul la

locul său, descrie în mod mișcător această fatalitate, care plutesce pe d'asupra familiei regale, vorbește într'un puternic elan despre nestabilitatea lucrurilor omenesci și despre vanitatea măririi omenesci, scöte cu deosebire în relief, în trasuri mișcătore, ființa cea plină de iubire și popularitate a Dauphinului. Poporul tremură, orașul plânge, durerea generală e încredințată bisericilor, curtea schimbă majestatea și magnificența sa într'un doliu adânc, și acolo unde răsună vestea despre mörtea sa se produce o zdrobire și o confușiune generală; poporul a pierdut pe un participator cald la durerile sale, curtea un amic sincer, iar regele pe fiul său cel mai nobil.

Mai însemnată însă este cuvîntarea sa asupra lui Ludovic al XIV-lea. De și expunerea nu e așa de complectă ca cine-va să fie transportat și să i se nască un impuls secret în inimă ca tinerilor cari diceau: nu ardea inima noastră în noi când ne vorbea și ne explica Scriptura? decî cuvîntarea are multe și mari frumuseți. Dacă cine-va consideră sfințenia, pe care el o atribue lui Ludovic XIV, așa cum singur o pricepe, ca mare zel pentru religiuine și ca o supunere nemărginită voinței lui Dumnezeu la sfrșitul ăilelor sale, cuvîntarea sa în acest cas este fidelă istoriei. El vorbește pe față de rătăcirile lui Ludovic în tinerețea sa, îl scusă însă într'un mod demn: «curtea era coruptă, neamul femeesc bănuia chiar virtuțile celor mai morali, scriitorii fără Dumnezeu, actorii, cu toții se uniseră pentru ca să-l corupă; el părea departe de Domnul. Să lăsăm însă aceste timpuri întunecöse, la regi sunt apröpe de neevilat, la cei-l-alți ömeni obicnuite. Dacă însă Ludovic urmă la început pasiunei, unde sunt regi care să fi mers așa de fidel și constant pe drumul grației? Caracterul lui Ludovic era cavaleresc, inima sa regală, ființa sa purta ceva majestic în sine». Dacă Massillon enumără aceste calități, o face acösta ca istoric, pentru ca să-și îndeplinescă cu mai

multă conștiință datorită sa de episcop. Vorbesce el de întreprinderile fericite, de victorii și cuceririle lui Ludovic, el reamintesc încă și mai mult de câmpurile pustiite, de orașele sfărțate, de pierderi, de cruzimi, care sunt legate de ori-ce reșoai. Vorbesce el de bine-facerile păcei, de instituțiunile cele mărețe a căror glorie a ajuns până la noi, de înflorirea artelor și științelor, al căror autor era Ludovic, el dă lumii, cu această ocaziune, o mare învățătură, că totă perfecțiunea în lucrurile omenești poartă în sine o însemnată parte întunecată. Cu înflorirea științelor apăru și răutatea, cu arta teatrală corupțiunea moravurilor, cu poezia ispita, cu filosofia necredința, cu arta oratoriei lingușirea, care e periculoasă pentru cei mai buni principii și prin această arta oratorică și-a pierdut farmecul. Și când el adună la un loc totă mărirea, splendoră și onorurile din timpul lui Ludovic, această o face pentru ca să confirme cuvântul spus la început: «Dumnezeu singur e mare, cu deosebire în momentele când mor regi și mari». Ori cât de mare era zelul lui Massillon pentru Biserica sa, el desaproabă măsurile cele violente contra Hughenoșilor și se exprimă plin de iubire cu privire la aceștia: «Cât de bine ar fi fost dacă ei ar fi cedat adevărului de cât forței și ar fi ascultat de Biserică, și chiar dacă ar fi fost ipocriți la început, generațiunile următoare i-ar fi considerat ca adevărați credincioși». Totuși nu numai cugetările, dar și dicțiunea este nobilă și potrivită unui subiect așa de însemnat. Introducerea e plină de strălucire: «Dumnezeu singur e mare, cu deosebire în momentele când regi și pământului mor; fericit principele pe care nu-l seduce mărirea sa pe pământ. Ludovic, mai superb ca Solomon, a recunoscut că totul este vanitate; lumea era orbită de splendoră sa, streinii veniau și se plecau înaintea majestății sale, supușii îi ridicară aproape altare, însă acest farmec nu-l înșelă». Trecerea e plină de artă și de delicatețe: «Lingușitorii săi lingușeau slăbițiunea sa și

trăgea, p^ote, de aici conclusiunea că ei blama^u v^{ir}t^uțile sale». Care? și cu acesta începe el lauda v^{ir}t^uților regelui. Citatele din Sf. Scriptură sunt pline de viață: «Când v^e într^obă pe voi copiii voștri și dⁱc ce rost a^u aici pietrele acestea, Ios. 4, 6, ele amintesc nu cuceririle, ci pustiirile, nu victoriile ci p^{er}derile, nu fericirea ci nefericirea, care a venit asupra Franciei», și aceste cuvinte dobândesc un caracter deosebit când el repetă aceste citate la fie-care cugetare nouă. Antitesile sunt pline de armonie: Ludovic primi la sine pe regele Iacob, cel gonit, și se luptă cu Anglia pentru acest scop, și dacă nu a avut on^orea ca să-ⁱ redea cor^ona, a avut totuși gloria să o pue pe a sa în pericol». Comparațiile sunt pline de adev^{er}: «Poporul engles e tot așa de impetuos ca și marea, care îl încon^ojură». Alocuțiunea către sufletul lui Ludovic e f^orte emoționătoare: «Int^orce-te înapoi suflet nobil creștin, de unde tu ai venit, unesce-te cu Teresia, Ludovic și Adelaida, care te așteptă și în eternitatea cea sfintă, usucă lăcrimile ce le ai v^{er}sat la mormⁱⁿtul lor, îngrijesce acolo în cer pentru regatul, pe care îl lași în suferință și pentru un rege, care încă este un copil, și caută să ne liberezi de suferințele care ne apasă și de vițiile care se înmulțesc cu suferințele». Rugăciunea finală către Dumnezeu e plină de simplitate copilărească și de bărbăție: «Priveste, D^omne, asupra monarchiei celei părăsite în care credința este așa de veche ca și cor^ona, liberăză-ne de turburările care se nasc în tot-d'auna când regii sunt copii, întinde aripa ta protectoare peste această victimă nevinovată, care singură a scăpat de săgețile mâniei tale. Fii Dumnezeul lui și tatăl lui, ca el să învețe a fi părintele supușilor săi».

D'Alembert, cu Diderot, Furgot, Helvetius și Rousseau, ôspele constant al prân^{du}lui ateistic de Duminică de la baronul Holbach se exprimă ast-fel cu privire la oratoria lui Massillon: «Massillon se ilustră în acea oratorie, care p^ote

să compenseze toate cele-lalte părți ce pătrund pe drumul cel drept la inimă, și o pune în mișcare fără să o sfărâme. El caută în fundul inimei acele cute ascunse sub care stau acoperite pasiunile, le descoperă cu cea onțione atingătoare și dulce, așa că el nu numai că subjugă auditorul, dar chiar îl târâșce cu dînsul». Voltaire ținea în tot-d'auna pe pupitrul său discursurile lui Massillon, fără îndoială din cauza bogăției limbei. Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum atque sanum. Fuit grandis et, ut ita dicam, tragicus orator. Vox tum magna tum splendida, incitata et volubilis nec ea redundans tamen nec circumfluens. Cic. Brut. 55.

(Va urma).

M. P.

BISERICESCI.

La 5 Decembre, anul expirat a încetat din viață Inalt Prea Sfințitul Mitropolit al Petersburgului și Președinte al Sf. Sinod al bisericeii Ruse D. D. Paladiu, în urma unei îndelungate maladii.

Răposatul intru fericire Mitropolit a fost fiu de preot, născut în Nijegorod în anul 1827. Cele d'întâi studii bisericesci le-a făcut în seminarul acelei eparchii și terminându-le în anul 1848, a intrat în academia spirituală din Cazan, unde terminându-și studiile sale teologice, cu un succes strălucit, a obținut în an. 1852 titlul de magistru în teologie.

A predat după aceea ca profesor în seminarul din Nijegorod, patria sa, teologia și filosofia și căsătorindu-se, l-a murit soția în anul 1861, când a și îmbrățișat viața monahală, schimbându-și numele de Pavel în Paladiu: În curând a fost numit inspector al aceluiași seminar din Nijegorod și în urmă fu transferat în același calitate la seminarul din Petersburg.

În anul 1868 fu hirotonit episcop de Ladoga, având și titlul de vicar al Archiepiscopiei de Petersburg. După aceea a păstorit succesiv arhiepiscopiile de Vologda, Tambov, Riazana și mai pe urmă în calitatea de Exarh al Iberiei,

a fost ales Mitropolit al Petersburgului în anul 1892, succedând la scaunul acestei arhiepiscopii pe fericitul întru pomenire Mitropolit Isidor.

Pretutindenii repausatul a lăsat urme neșterse despre o bună administrațiune bisericăscă și demn păstor.

Înmormîntarea s'a făcut cu mare pompă în Petersburg, unde archipăstorise în ultimii ani ai vieții sale.

În ziua înmormîntărei s'a săvîrșit sfînta liturghie, în biserica marea lavră Alexandru Nevski de către Antonie arhiepiscopul Finlandei, asistat de către episcopii Ión, episcopul Narbei, rector al academiiei spirituale din Petersburg și Veniamin, Episcopul Imburgului. După terminarea sf. liturghii a urmat serviciul prohodului și a fost oficiat, de către cel mai bătrîn în ierarhie, Iónichie Mitropolitul Chievului, asistat de către toți Prea Sfințiii ierarhi, membrii ai Sf. Sinod al Bisericeii Ruse și un număr foarte mare de preoți. În timpul prohodului au fost de față D-nii Miniștri ai Imperiului, marii duci D-l Pobedonoțef, procurorul imperial pe lângă Sf. Sinod al bisericeii Ruse și D-nii reprezentanții ai statelor ortodoxe, acreditați pe lângă curtea imperială din Petersburg (România, Grecia, Serbia, Bulgaria și Munte-Negru). Erau de față mulțime imensă de credincioși și elevii Seminarului și ai Academiiei spirituale din Petersburg. S'au pronunțat și două discursuri epitafile. După terminarea serviciului înmormîntărei, sicriul purtat de 12 preoți dintre cari 6 Archimandriți, a fost dus și înmormîntat în biserica Sf. Isidor, ridicată de fericitul Mitropolit al Petersburgului Isidor.

*
**

În locul răposatului Paladiu, Arhiepiscop și Mitropolit al Petersburgului și președinte al Sf. Sinod al bisericeii Ruse a fost ales I. P. S. Arhiepiscop al Finlandei, D. D. Antonie, doctor în Teologie și unul dintre cei mai distinși ie-

rarchi ai bisericeî Ruse. Înaltul ierarh a fost mult timp rector al academieî spirituale din Petersburg. Alegerea și confirmarea sa a avut loc în primele zile ale lunei Ianuarie anul curent.

*
* *

Serbarea botezului la Iordan.

În zilele noastre numărul închinătorilor și al vizitatorilor sfințelor locuri s'a micșorat până într'atât, în cât foarte puțini sunt aceia, cari cunosc ritualul și modul cum se săvârșesc sfințele slujbe în acele locuri, atât de sfinte și scumpe pentru noi creștinii.

Ceremonia botezului la Iordan este una din cele mai însemnate, atât pentru închinătorii și vizitatorii locurilor sfinte, cât și pentru ori-ce creștin în genere, mai ales, că această sfințită serbare are un caracter și o însemnătate deosebită, în totă lumea creștină ortodoxă.

Iordanul în acea parte, unde tradițiunea ne arată și astăzi, că Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Christos a primit botezul de a Ión este departe de Ierusalim opt ore, mergând cu trăsura și două zile, mergând pe jos saú cu asinul, iar de la Ierihon, aproape două-zeci de kilometre, și îndoit drum de la Mănăstirea Sf. Sava.

Obiceiú străvechiú este, că totă îngrijirea pentru pregătirea celor necesarii acestei serbări, este încredințată călugărilor viețuitori în această mănăstire a Sf. Sava, fie că astăzi se află mult mai în apropiere de Iordan și deci, de locul unde tradițiunea pune botezul Domnului, alte două mănăstiri mari și frumoase anume: mănăstirea Prodromului saú înainte mergătorului și botezătorului Ión, distanță ca de 800 metre de Betabara, locul botezului și mănăstirea numită Ava-Gherasim, ca la 10 kilometre departe de Iordan.

Pentru acesta cu patru saú cinci zile înainte botezului, monachii de la Sf. Sava și cu ajutorul celor de la Prodrom

și Ava-Gherasim, vin la Iordan și încep pregătirile pentru serbare, făcând corturi și fixând pari în apa Iordanului, făcând în același timp și un pod plutitor, legat de ambele maluri, și unit cu ele, pe care să se săvârșească sfințirea apei. Ast-fel totul este gata și toate cele necesari pentru slujbă, încă din prețuia ajunului.

Inchinătorii la rîndul lor, se coboră din Ierusalim și vin la Iordan, cu câte-va zile înainte așa că în prețuia serbarei toate casele cari sunt astă-zi pe ruinele vechiului Ierichon, toate Mănăstirile din apropierea Iordanului anume: monastirea Hazeva, cea de pe muntele Sărindariu, Mănăstirea Sf. Sava, a Prodromului și Ava-gherasim sunt pline, ba încă mulțime mare se adăpostesc sub corturi pe malurile Iordanului.

Un Arhiereu din Ierusalim, împreună cu suita sa și cu mulțime de clerici se pogoră de asemenea din Ierusalim, și sosesc la Iordan în prețuia ajunului. Arhiereul și suita sa în mergerea către Iordan sunt însoțiți de mulțime de credincioși și de escorta militară. Cu toți sosesc de cu seara spre ajun la mănăstirea Prodromului, unde și rămân peste noapte. În dimineața ajunului de la mănăstirea Prodromului se formează procesiune în fruntea căreia se afla Arhiereul și clerici liturgisitori și merg ast-tel la Iordan, unde se oficiază serviciul orelor și liturghia marelui Vasilie, în templul improvisat de ocaziune pe malurile Iordanului.

După săvârșirea Sfintei Liturghii, Arhiereul și clericii trec pe podul plutitor, despre care am vorbit și aci se oficiază sfințirea apei cu rugăciunile obicnuite citite și cântate grecește și rusește, iar credincioșii stau pe maluri de o parte și de alta, ascultând sfintele oficii și gata spre a se arunca în Iordan, de o dată cumuiarea crucei și cântarea imnului: În Iordan botezându-te....., căci toți sunt gata desbrăcați, ne având alt veștmînt de cât o cămașă albă. De o parte și de alta a rîului mulțime de fotografi sunt gata cu apa-

ratele lor a lua scena. Când Arhiereul începe cu glas mare cântarea: În Iordan botezându-te tu Dómnne....., și móe crucea, toți închinătorii fără deosebire de secs, bărbați, femei și copii se aruncă în Iordan cântând fie-care în limba sa natală imnul bisericesc de mai sus.

După terminarea slujbei și a scaldărei în Iordan, toți închinătorii în acea ȃi se mărturisesc Arhiereului și preoților până în nópte târziu, scaldându-se din noú în Iordan.

Séra târziu. se începe din noú aceeași slujbă, făcută de ruși și se termină după miezul nopței, după care se începe slujba botezului Elinesce, terminându-se diminéța. Arhiereul și clerul se ridică din noú pe podul plutitor și aci citește rugăciunile pentru sfințirea apei, iar închinătorii de jur împrejurul Iordanului staú pe mal avënd fie-care câte o lumínare aprinsă în mână. Când ceremonia se sfârșeste și Arhiereul împreună cu clerul intonează imnul: În Iordan botezându-te., toți închinătorii, cari aú lipsit în ȃiua precedentă se pogórá în apă și se scaldă. După acésta se începe celebrarea sfíntei Liturghii, tot acolo pe malurile Iordanului în biserica improvisată, și închinătorii cu toții se împărtașesc. Mulți din ei staú încă mai multe ȃile acolo, visitând împrejurimile și ducându-se pe jos până la marea mórtă, distanță de aprópe doué ore.

A doua ȃi fiind hramul monastirei Prodromul situată precum am ȃis pe malurile Iordanului și în apropiere de locul unde tradițiunea pune botezul Domnului, Arhiereul stă și oficiază și în acéstă ȃi, în acea mânăstire la care iaú parte o mulțime mare de închinători.

A doua ȃi cu toți se ridică și merg la Ierusalim, iar mulți din închinători se opresc pe la mânăstirile Ava Gherasim, Sărindaru, Sf. Sava și Hazeva.

D.

BIBLIOGRAFIE.

I.

Cazaniile ce cuprind în sine evangheliile tîlcuite ale duminicilor de peste an și cu cazaniile sinaxarului praznicilor împărătesci și ale sfinților celor mari de peste an, după cele date la lumină în sfînta Episcopie a Rîmnicului Noul-Severin, pe vremea fericitului Episcop Flaret, la anul mîntuirii 1781. Tipografia cărților bisericesci, Bucuresci 1898.

Sf. Sinod al bisericii noastre autocefale a luat frumoasa și importanta hotărîre ca pe lângă cărțile de ritual bisericesc să se tipărească și retipărească de către direcțiunea tipografiei Sf. Sinod și alte scrieri cu conținut religios. De o cam dată s'a hotărît să se retipărească câte-va vechi colecțiuni de predică, care represintă mai cu sémă o valoare literară prin vechimea lor și care vor face și un serviciu amvonului. A apărut pînă acuma colecțiunea de predică a marelui predicator *Ilie Miniat*. Am vorbit la timp despre această lucrare. Acum în urmă a apărut și colecțiunea de predică, tipărită în 1781, în Rîmnicul-Vâlcei. Lucrarea această s'a vëdut de către P. P. S. S. Episcopii: Atanasie al Rîmnicului Noul-Severin, Silvestru al Hușilor și Gherasim al Argeșului după ce s'a revëdut și îndreptat de D-l Dr.

Const. Chiricescu, profesor la Facultatea de Teologie din București și director al Tipografiei cărților bisericești.

Colecțiunea acésta de predicî e tipărită cu o deosebită îngrijire: hârtie bună, literă frumoasă. Coprinde 83 predicî în 658 de pagini.

Colecțiunea din 1781 s'a tipărit de către Grigorie Irodiaconul din sf. Episcopie a Rîmnicului din porunca Episcopului Filaret pentru luminarea poporului creștin. Mă simt dator să reproduc aici însuși cuvintele lui Grigorie, prin care ne arată rostul acestei lucrări: «A se propovedui adevărul Evangheliei de către cei din rîndu-ela bisericească este cea mai mare trebuință; iar a-l tăcea pe acesta este cea mai mare osîndă. Și ce osîndă? Osînda slugei care a ascuns talantul Domnului său în pămînt și nu l'a neguțătorit pre el. Drept aceea, din porunca Prea Sfințitului nostru stăpân, Chir Chir Filaret Episcopul Rîmnicului s'a dat în stambă acéastă dumnezească carte, întru care se coprind Cazaniile Duminicilor de peste an, arătând fiește-care în sine tîlcuirea Evangheliei Duminicei pentru mai bună înțelegerea poporului de obște etc.». Mai în urmă arată, că creștinul e dator pentru mîntuirea și fericirea sa să asculte cuvîntu dumnezeesc și să-i urmeze. A nu-l asculta e a petrece în nesciință spre rîul său și cu răspunderea servitorilor bisericii.

Multe lucruri folositoare se pot dobîndi din citirea predicilor din acéastă colecțiune, atît de creștini cît și de preoți. Mai cu sémă numeroasele exemple sînt foarte instructive. Pe lângă acésta, limba predicilor e simplă și pôte fi pricepută de orî și cine. Prin urmare, acésta scriere merită atențiunea cititorilor acestei reviste

II.

Cuvîntări bisericești de Dr. George Popoviciu, protopresbiter ort. în Lugoj. Caransebeș 1898.

Încă o lucrare importantă pentru biserica noastră a unui preot român din Banat, doctor în teologie de la facultatea din Cernăuți. Această lucrare cuprinde 25 predici rostite de sf. sa de pe amvon în diferite ocaziuni și dedicată «eruditului bărbat de știință și valorosului profesor universitar *Eusebiu Popoviciu* din Cernăuți, de la care s'a deprins și îndeletnicit cu sete și mare dor a se aprofunda în aședămintele bisericii noastre ortodoxe orientale române».

Cuvântările pâr. Popoviciu ne arată pe bărbatul cult și cu inimă caldă pentru interesele credincioșilor săi. Unele din aceste cuvântări cu totul ocazionale ne arată încă și pe bărbatul care 'și închină întreaga ființă neamului din care face parte. Amintesc cuvântarea din incidentul introducerii legilor politico-bisericesci și pe cele de la pagina 7—25. Mai mult: același duh se vede în aproape toate cuvântările sf. sale.

Părintele Popoviciu în cuvântul către cetitori ne spune, că buna primire și apreciere 'i va servi de îndemn a continua cu publicarea și că eventualele scăderi și neajunsuri să fie considerate ca defecte înherente mărginirei omenesci!

Cuvântările pâr. Popoviciu afară de câte-va scăderi de limbă sunt foarte meritorii. Preoții și credincioșii numai folose vor putea trage din citirea lor. De aceea, le recomandăm cu tot dinadinsul mai cu sémă pentru bibliotecile parohiale. Lucrările bune trebuiesc apreciate! Bărbații competenți trebuiesc încurajați!

G...

C U V I N T

Pronunțat de Iconomul Ilie Teodorescu, Paroh al Bis. Amza și Sf. Ión Moldoveni din Capitală la punerea pietrei fundamentale a bisericii Amza, care a avut loc în ziua de 6 August 1898.

«Bine-cuvinteză pe cei ce te bine-cu-
vinteză Dómne și sfintesce pre cei ce
«Iubesc podóba casei tale».

Iubiți Auditori,

România, scumpa și iubita noastră țară, ca și toate țările din lume, are un scop de ajuns, are o datorie de împlinit. Acest scop și această datorie nu se poate însă ajunge de cât numai atunci, când ne îngrijim de frații noștri, luminându-i cu lumina cunoscinței de Dumnezeu și făcându-i să cunoscă cine sunt, de unde vin, unde merg și ce au să facă, căci numai cine este ast-fel luminat și numai cine lucrează sub conducerea unei ast-fel de lumini, lucrează în adevăr pentru bine, pentru datoria sa.

Acastă lumină a cunoșterii de Dumnezeu, mai mult de cât ori unde o capătă omul în biserică și acesta este motivul pentru care se și numesc fericiți, fondatorii unor ast-fel de locașuri, pentru că ei în mod vădit, din dragoste către Dumnezeu și către luminarea semenilor lor se supun pe ei personal la diferite lipsuri și privațiuni, spre a ridica

locașuri Dumnezești, în cari să învățăm temerea de Dumnezeu și adevărata lui cinstire.

Noi Români, ca urmași ai eroilor de la Călugăreni, Rahova și Valea Albă, în mare parte, am fost și suntem vrednici urmași ai strămoșilor noștri, adică buni creștini și buni români, gata de a apăra Religiunea părinților și Țera noastră și de a ridica cât mai multe locașuri divine, spre a se prea mări în ele Dumnezeu.

Modele de niște ast-fel de Români, găsim pe frontispiciul tuturor bisericilor din țara noastră, găsim cu această ocaziune în persoana bunilor creștini, vrednicii de amintire frați, Nicolae și Dimitrie Dărăscu, cari cu o deplină dragoste și cu o pornire adevărat creștinescă, au ridicat pe lângă biserica Sf. Ión Moldoveni și biserica AMZA ce acum se reclădesce.

E caracteristic faptul ridicării acestor două biserici, care, descris, va aduce multă lumină asupra numirilor ce li s'a dat și va cere după totă dreptatea o modificare în această privință.

Fraților, Biserica învățând pe credincioși, formeză prin această partea intelectuală a omului și-l perfecționează, înmulțindu-i cunoscințele cele adevărate despre Dumnezeu. Precum prin lucrările cultului Biserica perfecționează partea sensibilă a omului și-l desvoltă bunul simț în direcțiunea frumosului și a sublimului, făcându-l ast-fel, ca și pe calea sensibilă să se ridice la Dumnezeu, tot așa pe calea intelectuală ea îl conduce la Dumnezeu, îl face să cunoscă că acest Dumnezeu este creatorul și conducătorul său și ast-fel pregătit, cu multă mândrie strigă: *«Domnul este Dumnezeu și nu este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru»*. Partea intelectuală ast-fel desvoltată, ar fi făcut, ca partea morală propriu zisă, voința omului, să fie neatinsă și neperfecționată, dacă Mântuitorul și Domnul nostru Iisus Christos n'ar fi dispus, ca biserica prin misterele ei, prin actele sfințirei, să transforme chiar voia omului, partea psihică a lui, care este de o mare importanță întru cât regulază toate pornirile omului pe cât se află în viață. Aci găsim cuvîntul, pentru care biserica pune un preț așa de mare pe actele sfințirei în raport către credincioșii săi și aci găsim motivul care a determinat pe fericii ctitori ai acestor biserici Nicolae și Dimitrie Dărăscu ca să cheltu-

éscă o parte din averea lor cu ridicarea acestor doué biserici și să lase apoi o altă parte pentru întreținerea lor.

Dimitrie Dărăscu hotărit de mult ca să ridice o biserică, se afla într'o călătorie și trecând prin o pădure găsește într'un copaciú o iconiță cu capul Sf. Ión Botezătorul, pe care o consideră ca trimisă spre pază, în calea sa de Dumneđeú.

Sosește sănétos acasă și începe în anul 1795 biserica numită Sf. Ión Moldoveni, căriea 'i alege hramul, ziua serbării 29 August, când Biserica serbeză tăerea capului Sf. Ión.

Se numesce Moldoveni acéstă biserică, pentru că frajiú Dărăști ar fi fost din Moldova, precum susțin uniú, sau pentru că cartierul acela ar fi fost locuit în majoritate de Moldoveni, precum susțin alți.

Din actele documentale pe cari le posedă biserica și din cari fac acéstă descriere se vede, că Nicolae Dărăscu rămâne moštenitor al fratelui său Dimitrie și se hotărăște ca și fratele său la ridicarea unui locaș Dumneđeesc. Până ca el să'si îndeplinéscă dorința însă, se bolnăvește și temându-se de un desnoțămînt fatal, care de cele mai multe ori urméză după maladii acute 'și scrie diata sa, pe care o posedă biserica și prin care împarte cu multă dreptate averea sa la rude și însărcinéză pe prietenul său, boerul Amza, ca pe locul acesta, care era viran, să ridice dintr'un anumit fond o biserică, căreea 'i lasă spre întreținerea sa și a bisericei Sf. Ión Moldoveni moșia Crețu-Vizurești din județul Ilfov. Lucrul prevéđut de el se întâmplă, el móre și prietenul său Amza, de bună credință fiind, începe biserica pe care o termină în anul 1810 și'i dá ca patron Buna-Vestire. Biserica ast-fel ridicată, cu mici reparațiuni a durat până în anul 1846, când în urma incendiului de care a fost cuprinsă i se face o radicală restaurare cu care a durat apoi până în anul 1875, când prin stăruința D-lor Epitropi de atunci Gr. Gălășescu și G. Urmuzache și a preotului paroh Androne 'i se face o reparațiune radicală, cu care a putut dura până ađi, când cu avisul întregéi enorii s'aú început lucrările pregătitoare pentru reconstruirea ei și grație stăruinței D-lor Epitropi Gr. Gălășescu și Petre Bărbulescu îndeplinim astă-đi actul solemn al punerei pietrei fundamentale după planurile executate de Dl. Arhitect Al.

Săvulescu a acestui măreț și frumos locaș Dumneșcesc, act care și smereniei mele aduce mulțămirea sufletescă a omului, care 'și-a îndeplinit, pe cât a fost cu putință, datoria.

Istoricul acesta în această țări mare pentru noi, 'mi dă prilejul ca să ridic o cestiune de drept pentru eternizarea memoriei fericitorilor ctitori ai acestei biserici Nicolae și Dim. Dărăscu și să cer, ca toți enoriașii ei să vină alături cu mine și să mijlocescă înaintea D-ului Primar schimbarea numelui acestei biserici din Amza în Dărăscu, adevăratul fondator, din al căruia avut se ridică și se întreține biserica.

Cu dorința, ca actul săvârșit de frații Dărăscu, să prindă rădăcină printre Români și tot mai mult să se arate în afară pentru binele și prosperarea religiunii și a Patriei Române, termin cuvîntarea mea strigând:

Trăiască M. S. Regele României Carol I, M. S. Regina Dómna Elisabeta cu augusta Lor familie.

Trăiască I. P..S. Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Primat al României D. D. Iosif Gheorghian.

Trăiască Inaltul Guvern. Trăiască Dl. Primar al Capitalei. Trăiască întréga enorie a bisericii Dărăscu, numită până acum Amza. Trăiască Ortodoxul popor Român și vecinică fie amintirea fericitorilor ctitori, Nicolae și Dim. Dărăscu. Amin.

VARIETATE BISERICĂSCĂ.

Un spirit pios, cu imaginațiune vie și fecundă, pătruns însă de ceea ce trebuie să facă omul aci pe pământ pentru a se învrednici de împărăția cerurilor, a compus următoarele reflexiuni sub titlul *călătoria la cer*, în care face o curioasă acomodare a virtuților evanghelice, cu modul cum ar călători omul la cer, de ar fi cu puțință, prin marea invențiune a timpului, drumul de fier. Dăm în traducere mai mult ca curiositate aceste reflexiuni:

CĂLĂTORIA LA CER.

Aceea ce trebuie să facă fie-care creștin în fie-care ȝi și în tótă viața sa, sunt cuprinse în următoarea expunere despre biletul călătoriei la cer:

«Biletul se vinde la agenția pietății».

Pentru înlesnirea celor ce voesc a călători la cer, li se oferă pe scurt următoarele informațiuni:

Drumul de fier la ceruri.

Plecarea: în fie-care moment.

Sosirea: când va bine-voi Dumnezeu.

Prețul biletelor:

Clasa I-a (tren accelerat).—Inocență și martiriū saū perfecta împlinire a virtuților evangelice; în deosebī inocența și supunerea, spiritul abnegațiunii la dragostea către Dumnezeu.

Clasa II-a (tren direct).—Penitență, credință în Dumnezeu și desăvîrșită împlinire a faptelor bune, rugăciunea, postul și milostenia.

Clasa III-a (tren ordinar).—Păzirea preceptelor dumnezești și ale Bisericii; împlinirea datoriilor către aprópele.

Clasa IV-a (tren special).—Penitență în ceasul morții, rugăciune pentru ertarea păcatelor.

Observări. 1) Bilet pentru dus și întors nu există;— 2) trenuri de plăcere nu există;— 3) copiii minori, a căror inteligență n'a ajuns la maturitate, călătoresc gratis,—este destul ca ei să aparțină în sinul Bisericii;—4) călătorii sunt rugați să nu ia cu sine nimic alt de cât *faptele cele bune*, afară numai dacă nu voesc să li se întâmple întârzieri saū pierdere de tren;—5) la fie-care stațiune se iaū călătorii;— 6) fie-care bilet, pentru a fi valabil, trebuie să pórte stam-pila harului sfințitor.

Pentru înlăturarea bólelor și epidemiilor în timpul îndelungatei călătorii, călătorul trebuie să aibă cu sine rădăcina credinței înverđită și foile speranței, florile cele miroșitoare ale iubirii, crinii curăteniei, mirtul abstenenței și lemnul crucii. Tóte acestea să le lege mânuchiū cu ața blândeței; să le pună în vasul rugăciunii, să le fiarbă la focul iubirii și să le stropescă cu vinul harului sfint și cu apa metalică a smereniei, acoperindu-le cu acoperemintul tăcerei. Călătorul să lase tóte acestea, nóptea, la lumina cugetării și să ia din ele în fie-care diminéță și în fie-care séră o mică porțiune și să fie sigur că va avea viață îndelungată, sănătate desăvîrșită și intrare sigură în împărăția lui Dumnezeu.

Pentru ca să treci prin toate vămile până la casa lui Dumnezeu, lăgă de desubtul sacului tĂu de cĂlĂtorie smerenia, de-asupra ascultarea și mai presus de toate rugĂciunea; în urmĂ umple golul prin mortificarea pasiunilor și, dupĂ ce-ți vei lua umbrela iubirii, mergi drept spre casa lui Dumnezeu. Apropie-te de scaunul mĂrturisirii și acolo arĂtĂ-ți biletul tĂu de drum pentru care trebuie sĂ plĂtesci cu fricĂ și cutremur tot ce ți-se va cere. În urmĂ, vizĂzĂ-l cu numele lui Iisus Christos în sfinta împĂrtĂșire și mergi liniștit în drumul tĂu. DĂndu-ți acest sfat, te salut și sper cĂ ne vom intĂlni de sigur în ceruri.

D.

(Traducțiune).

DONAȚIUNI.

Chiriarchia Dunărei de jos, aduce mulțumire publică locuitorului Gh. Hagi Veliu și Gh. Costea din parohia Caramanchioi, județul Tulcea, cari au oferit pentru biserica cu serbarea Sf. M. M. Gheorghe din Țisa parohie fie-care câte o pereche sfeșnice mari de lemn în valoare de 30 lei perechea.

Chiriarchia Dunărei de jos exprimă mulțumiri D-nei Aneta G. Negulescu din comuna Cogelac, județul Tulcea, care a bine-voit a dărui bisericii Înălțarea Domnului din parohia Inancișme, Țisul județ, o pereche procovețe negre în valoare de 12 lei.

Chiriarchia Dunărei de jos, aduce mulțumire publică D-nei Smaranda T. Tămașcanu, care a dărui pentru biserica din parohia Cerna, jud. Tulcea, un prea frumos acoperemint pentru tetrapod.

Chiriarchia Dunărei de jos, aduce mulțumiri D-lui Gh. Vasiliu din urba Mahmudia, care a dărui bisericii din parohia Beș-tepe, jud. Tulcea, o candelă de argint în valoare de 30 lei, precum și D-lui P. Pavel din Țisa parohie, care a oferit, tot pentru numita biserică o candelă de argint în valoare de 50 lei.

Cucernicul paroh V. Drăghiciu al bisericii parohiale cu hramul Sf. Impărați din comuna și parohia Luciu, plasa Balta-Ialomita, județul Ialomita, donând sfinței bisericii un Orogliu-Mare, un Apostol, o Panahidă, o Rânduială a Proscomidii și 64 Predici, Epitropia îi aduce mulțumiri publice.

Din partea Sf. Episcopii a Hușilor se aduce căldurose mulțumiri persoanelor mai jos notate, cari au contribuit la cumpărarea unui rând complet de veșminte preoțești în valoare de 201 lei pentru biserica filială cu hramul Sfântului Vasile din parohia Poienestii, pl. Racova, județul Vaslui și anume: Preotului N. Luca și D-lui N. Bușilă, cari au contribuit cu câte 20 lei; D-lor D. Stratulat, Gr. Antonachi, Gav. Munténu și C. Toma, cari au contribuit cu câte 10 lei; D-lor N. Popa, D. Barzu, Sam. Mande, Gav. Apostu, Gh. Antonachi, G. Velisca, C. Buze, Gh. C. Toma, D. Ghirasi, Gh. Catarvma, I. Negruș, D. Gavrilescu, D. Luca, C. Bălan, V. Toma, D. Tudur, V. Ștefan Iordachi, I. Bușilă, Gh. Th. Ghirase și Ioan Campanu, cari au contribuit cu câte 5 lei; D-lor V. D. Ghirase și Gav. G. Ghirase cu câte 3 lei; D-lor Simion Bălan și Petrache Ghirase cu câte 2 lei și 50 bani; D-lor Gh. I. Jugoreanu, D. Dranca, Gr. Tudur, Gh. Dranca și V. Stratulat cu câte 2 lei.

Chiriarchia Dunărei de jos, exprimă mulțumiri poporenților bisericii cu serbarea Sf. Voevođi din parohia Rogojeni, jud. Covurlui, cari au bine-voit a procura dișei bisericii următoarele obiecte de neapărată necesitate și anume: Repararea sf. Potir, o copie nouă, o linguriță de argint, o steluță nouă de argint, două rânduri de acopereminte pentru sf. vase, un chivot de argint de China și una cadelnită de argint.

Din partea Sf. Episcopii a Hușilor se aduce căldurose mulțumiri D-lui P. Sp Topale, mare proprietar, care a contribuit cu suma de lei 3900 la reparațiunea bisericii cu hramul Nașterea Maicei Domnului din parohia Chițoc, județul Vaslui, precum și preotului paroh și tuturor enoriașilor acelei parohii, cari au contribuit la reparațiunea aceleiași bisericii cu suma de 1417 lei și 10 bani, cu facerea a 213-șile salahorit cu carul și 193 șile cu palmele.

Chiriarchia Dunărei de jos, exprimă mulțumiri locuitorilor mai jos notați din parohia Puțuchiția, județul Covurlui, cari au bine-voit a contribui la cumpărarea cărților de ritual necesare bisericii cu hramul Sf. M.M. Gheorghie din dișa parohie, după cum urmează:

Parochul Gh. D. Lazăr, Toma Alexandrescu, Gavriil Borțun, Ioan Felea, Petcu Zaharia și Ioan Dogariu câte 20 lei. Nicolae N. Felea, Ioan N. Felea, Ioan Gh. Neagu și Ivan Calinichie câte 10 lei. Nicolae Ropotan, Gh. Borțun și Dimitrie V. Iacob câte 5 lei. Iordache P. Panait 4 lei. Gh. I. Munténu 3 lei. Grigore Podășcă 3 lei. Gh. I. Pavel 4 lei. Nicolae I. Pavel 5 lei. Ionită Pavel 3 lei. Safta V. Grăciun 4 lei. Ion Munténu, Ștefan S. Munténu, Cezar Ionescu, Ion Preda, Gh. T. Panait, Teodor Ștan, Gh. A. Felea, Iordache Croitoriu, Eni Gh. Négu, Nicolae I. Floria, Nicolai St. Petcu, Ion Stoica, Ion T. Morariu, Ion L. Morariu, Constantin Măzărariu, Costache Murat, Constantin Di-

mitriu, Ión D. Morariu, Nicolae Ciobotariu, Ión Iordan. Andreiú Toma, Grigorie Folia, Tanase Pohonțu, Iancu Lungu, Pavel Părvu, Constantin I. Folia, Ión V. Agachi, Ión V. Galu, Ión Bălcă, Pavel Stan, G. Stan, Ștefan Morariu, Petcu Zamfir, Ión T. Pogoni, Dim. Munténu, I. Ciobotariu, Petrea P. Floria, Ștefan N. Mereor, Ión Gh. Preda, toți aceștia au dat fie-care câte 2 lei. Vasile Jalbă, D. N. Chirilă, Chiriaco Floria, Gh. I. Floria, N. D. Curténu, Constantin V. Zaharia, D. I. Morariu, Nicolae Morariu, Ștefan Munténu, Alexandru Moise. Ión T. Gheorghită, Teodor Petcu, Teodor Morariu, Constantin Gh. Morariu, aceștia au dat fie-care câte 1 leu.

Chiriarchia Dunărei de jos, exprimă mulțumiri D-lui M'hail Stăne-ou și soției sale Veronia precum și D-lui Ghiță Roman și soției sale Ana, ambii din Galați, cari au bine-voit a contribui primul cu suma de 40 lei; iar secundii de 10 lei, pentru pictura icônelor Prea Cuvioasa Parascheva și Sf. Martir Haralambie de la frontispiciul bisericii Prea Cuvioasa Parascheva (Sf. Vinerei) din urbea Galați.

Din partea Sântei Episcopii a Hușilor se aduc călduroase mulțumiri următoarelor persoane: D-lor Vasile C. Crucénu și Dimitrie Iliescu pentru că au dăruit bisericii parohiei Basga din județul Fălciu, o evanghelie, o panachidă și un sinodic. D-lor Vasile Bejan, Gavril Coșug și Ștefan Nantu, pentru că au dăruit bisericii parohiei Stănilesci, două prapore în valoare de 40 lei, un steag în valoare de 25 lei și o iconă a Domnului Christos în valoare de 24 lei. D-lui Vasile Marin, pentru că a dăruit bisericii parohiei Bozlea un rând complet de vestminte preoțesci în valoare de 200 lei.

Se aduc mulțumiri publice parohienilor din comuna Poiana Vârbilău jud. Prahova, cari au dăruit bisericii Sf. Dumitru din numita comună, bani pentru împrejmuirea curții ei și anume: Constantin Ionescu 105 lei 60 bani. Niță G. Frênculescu, primar, și C. Ionescu, notabil, produsul balului din séra de 12 Noembre 1895, dăruit în folosul bis. cu adresa primăriei No. 805, 80 lei. Christache D. Miculescu 30 lei. Preotul Ión Antonescu 20 lei. Thoma Căzănescu 20 lei. Nicolae I. Ivan, Nicolae Savulescu, Costache Popescu, Matache Frênculescu, Dumitru D. Magheru, Stan I. Duțu, Costache Duță Dima și Niță Ghiță Anghel, fie-care câte 10 lei. Niță Paraschiv și Vasile Paraschiv Vlad câte 8 lei. Ión N. Gornénu, Alexandru Bociu, Constantin Badea, Petre N. Popa, Samfir Petrache, Petre N. Tronariu, Anastase I. Bociu, Dimitrie Alexandrescu și Alexandru Dumitrache fie-care câte 5 lei. Stelian N. Tronariu, Vasile D. Slănicénu, Vasile Volcu, Nicolae Tronariu, Vasile P. Predoiu și Zoe Dobre fie-care câte 4 lei. Niță D. Chiriță, Ghiță Arvatu, Moise Paraschiv, Nicolae Vasilescu, Ghiță Dragomir, Ioniță Mihalache și Constantin Matheiú, fie-care câte 3 lei. Alexandru Anghel, Nae Frênculescu, Voica D. Gogan, Tomă Istrate, Stoica N. Gornénu, Alexandru Gornénu, Fan Voicilă, Ioniță Diniță, Alexandru I.

Duță și Christache G Locustoiu fie-care câte 2 lei. Fan D. Duțiu 1 lei 35 bani. Ioniță Apostol Chiriță 1 lei. Nicolae I. Stan Stoicanoiu 1 lei.

Dl. Constantin Iohim, din satul Dieneț, com. Păucești, jud. Bacău, dăruind în memoria decedatei sale soții, bisericii Sf. Voevođi din parohia Păucești, un rând veșminte preotești, de adamască de matasă în valoare de 100 lei, și D-nele Maria Gh. Roșu și Ecaterina Oprișanca, dăruind bisericii parohiale Prea Cuvioasa Parascheva din aceeași parohie, câte un lăvicior de lână în valoare de câte 8 lei, li se aduc mulțumiri prin publicitate.

Dl Gh. Borisov, proprietar din urba Târgu-Oena, jud. Bacău, dăruind bisericii filiale Sf. Gheorgha din satul Helegiu, com. Drăgușești, acel județ, un rând veșminte de valoare, i se aduce mulțumiri publice.

Dl. Ion Macoveiș, din comuna Broșteni, jud. Roman, prin testamentul autentificat de onor. Tribunal al județului Roman, lăsând bisericii filiale din octuna Țuseani din del, numita comună, trei ogore de pământ arabii, toate în c-time de 78 prăjină, în a căror stăpânire numita biserică a și intrat deja, i se aduce mulțumiri publice numitului donator.

Dl. Iancu Popovici, proprietar în comuna Căzăneșei, jud. Mehedinți, a legat cu peie 12 Minee noi pentru biserică filială cu hramul Intrarea în Biserică din acea localitate, pentru care i se aduce mulțumiri publice.

Dl. C. G. Vernescu, proprietarul moșiei Baia de Aramă, a dăruit bisericii parohiale cu hramul Sf. Voevođi din Baia de Aramă, cinci kilograme luminări de ceară de stup, trei chile unt-de lemn, jumătate chilo smirnă și două perechi perdele de atlas de mătășă pentru icoanele Măicii Domnului și a Domnului nostru Iisus Christos, mai în urmă a mai dăruit 6 kilograme luminări de ceară și două kilograme unt-de lemn; pentru aceste ofrande donate de către piosul donator i se aduce călduröse mulțumiri prin publicitate.

Dl. Gh. Constantin, din Bucuresei, bine-voind a dăruii bisericii parohiale, Adormirea, din comuna Fetești județul Ialomița, un rând complet de odăjdii preotești în valoare de 100 lei, o cruce de argint 40 lei și o colimvitră de aramă 40 lei, i se aduce mulțumiri prin publicitate.

Prea Cuviosul Arhimandrit Gherasim Saffirin, dăruind bibliotecii parohiale Costesci, jud. Vileșea, Istoria Românilor de A. D. Xenopol, în 12 volume și Tipicul bisericesc, în două broșuri, lucrat de P. C. Sa, i se aduce mulțumiri publice.

Locuitorii din comuna Cucuruzu au contribuit și au strâns suma de lei 302, cumpărând două costume odăjdii pentru biserica parohială, un costum în valoare de lei 120 și pentru biserica filială un costum în valoare de lei 120 și restul de lei 62 au cumpărat cărți bisericești editate de Sfântul Sinod pentru biserica filială. D-na Ióna C. Paichide a dăruit bisericii parohiale 3 perechi perdele de reșea și una masă, pentru care se aduce mulțumiri publice.

Epitropia parohiei Potlogi din județul Dâmbovița aduce mulțumiri publice D-lui N. Dobrescu, arendașul moșiei Potlogi, pentru că a dăruit bisericii un epitafr în valoare de 110 lei.

D-na Sevastița Mavromati, proprietăresa moșiei cătunului Brosténca, dăruind bisericii aceluși cătun un rând acopereminte pentru sfințele vase în valoare de 25 lei, i se aduce mulțumiri publice.

Se aduce mulțumiri publice persoanelor mai jos notate, cari au făcut donațiuni bisericii parohiale și filiale din parochia Plevna, județul Ialomița, și anume: Mirea Constantin, un pat de lemn pentru transportat morții costând 16 lei. Gh. Pasăre, două felinare cu codă de lemn 10 lei. Gh. Popa Dumitru, o pereche perdele de reșea 20 lei. Ana Dumitru Gîa, o candelă de metal 10 lei. Iacob Tomescu 2 lei. Mihail C. Enescu 5 lei, Ghiță N. Ursoiu 6 lei, Stoica Christea 3 lei, Ión R. Caraman 10 lei, Ș. Crăciunescu 2 lei, Gr. Ionescu 5 lei. Iancu Pavel 1 lei. Petrache Tudorache o pereche veștimente preoțești 265 lei, Idem un stég 60 lei, Apostol Tănase, o pereche perdele de borangie 20 lei, Parohul D. Paraschivescu, 4 perechi perdele de creton 20 lei, Alecu Răducan, o față masă de borangie 20 lei, Mirea Constantin, un pat de lemn pentru dus morții 16 lei.

Parochia bisericii Adormirea Maicii Domnului din comuna Mărtinești, aduce căldurose mulțumiri D-lui Alexandru A. Plagino, proprietar, pentru că a dăruit bisericii parohiale 100 lei, și feciorul D-sale Gheorge 20 lei, cari bani s'au întrebuințat la facerea unui zaplaz în fața bisericii parohiale. Asemenea se aduce mulțumiri publice tuturor locuitorilor închinători la biserica parohială în număr de 161, cari au contribuit la facerea unui Felon și unui Epitrafir de matase în valoare de 150 lei, precum și locuitorilor închinători la biserica filială din cătunul Tătăranu cu hramul Sf. Nicolae, cari au contribuit la facerea unui rând complet de veștimente preoțești în valoare de 140 lei.

Din partea Sântei Episcopii a Hușilor se aduce căldurose mulțumiri D-lui Simeon Alexandrescu, domiciliat în orașul Bărlad, pentru că a

dăruit bisericii filiale cu hramul Sfinții Voevođi, din parochia Șendrești, plasa Corod-Pereschiv, județul Tutova, un rând complect veșminte preoțești de adamască mătase în valoare de 240 lei.

D-na Smaranda Brăila, a dăruit bisericii parohiale Sf. Treime din Târgu-Oona, județul Bacău, o sobă de tuoi, o perdea de pânză națională și o pólă la iconostas de catifea cusute cu fir și brodarii, costând toate 8 l.; D-l Gh. Gógă cu soția sa Elena, au făcut un arc și iconostas de fer, care a costat 150 lei, tot la acea biserică; și D-l Ión Lăzărescu cu soția sa Ana, au făcut bisericii filiale „Sf. Gheorghe“ un cafas pentru oor și zugrăvind holta bisericii, pentru care au cheltuit suma de 150 lei, pentru aceste fapte pióse se aduc mulțumiri publice tuturor donatorilor.

D-l Mihail Străinu, șeful stației Ivești, din județul Tecuci, dăruind bisericii „Cuviósa Parascheva“, din parochia Diecheni, comuna Bucesți, acel județ, una perdea de pluș de mătase, cu o draperie de atlas și garnisită cu fir aurii, franguri și canafi, în valoare de 140 lei, i se aduce călduróse mulțumiri.

D-l Nicolae Boruniđ, din cătunul Greblești, comuna Căineni, județul Argeș, bine-voind, a oferit bisericii filiale Sf. Nicolae din acel cătun suma de lei 800, cu testament olograf, pe care l-a și încredințat în mâna Epitropiei odată cu arătata sumă și în condițiunea, ca jumătate din procente să se dea preoților pentru pomenirea sa și jumătate ajutor la cheltuelile bisericóilor din parohie. Pentru care faptă piósă se aduc mulțumiri publice.

D-na Ecaterina V. Timuș din Botoșani a donat bisericii Sf. M. M. Voevođi din urba Botoșani un rînd veșminte preoțești de catifea neagră în valoare de 150 lei. Poporeni bisericii Sf. M. M. Voevođi au făcut un rînd veșminte preoțești și un rînd acopereminte pe Sf. vase de adamască de mătase în valoare de 200 lei, precum și una masă pentru pangar în valoare de 8 lei; iar D-l Costache Dimitriu tot din acea parohie a donat bisericii un stihar preoțesc în valoare de 15 l. Pentru asemenea fapte pióse și demne de imitat și de alții, li se aduc mulțumiri publice.

Din inițiativa rēposatului preot Gheorghe Popovici, fostul paroh al comunei Scheia, județul Roman, și a D-lor Dimitrie Stroian, casier onorific (acum decedat), Gheorghie Tadi, Gheorghie Stroian, Iordache Pricopi și Theodor Pletosu din Scheia, s'a început, în anul 1878, clădirea unei biserici cu patronul „Nașterea Măcií Domnului“ la cimitirul acolei comune, care s'a terminat în anul present, cu ajutorul persoanelor, arătate mai jos: Fostul paroh Gheorghie Popovici, a dăruit produsul a 4 fálci semănătură (păpușoi) pe o vară din care, cu timpul, prin specularea lui de fostul casier Stroian s'a prins suma de

2677 lei și 5 b. Locuitorii acelei comuni, au dăruit venitul de pe dreptul da arendă, pe 5 ani, din care s'a încasat suma de 2937 lei și 50 b. plus 458 lei și 35 b. dați de numiții locuitori prin analoghie și de la diferite persoane s'au adunat 270 lei și 25 bani. Suma totală fiind dată cu împrumut, de casier s'au încasat ca procente 2519 lei și 20 bani; cu aceștia și cu capitalul adunat, răposatul Dimitrie Stroian, fiind și arhitect a început lucrarea și a terminat totă clădirea bisericii afară de mobilierul necesar, vasele sfințite, cărțile și veșmintele, pe cari D-l Stroian, nu le-a putut face din cauză că în 1896, a încetat din viață. Mai departe, lucrarea, a fost condusă de actualul paroh Sachelarul Vasile Lazăr, care cu ajutorul căpătat de la locuitorii comunei, în suma de 1800 lei, plus 1700 lei din budgetul comunei, pe trei ani, a făcut și zugrăvit catapetézma, care a costat 3200 lei; iar cu prisosul de 100 lei s'a făcut un podeș peste pârăul de dinaintea bisericii. Ca 300 lei adunați de la persoanele cari rămă sese datore D-lui D. Stroian, tot pentru biserică, s'au făcut strănile și ușile interioare. D-l Panaite Donici, proprietarul moșiei Valea Ursului (Roman) a dăruit un curpân pentru atârnat candelile în fața catapetézmei, în valoare de 200 lei. D-l Dimitrie Dominte, din comuna Cuza-Vodă (câștigătorul lotului celui mare de 50 mii lei de la lotăria Funcționarilor publici) a dăruit 1500 lei, cu cari s'au cumpărat veșmintele, cărțile, sf. vase și candelile necesare; iar Costache, fiul lui Dimitrie Dominte a dăruit 1080 lei, cu care s'a cumpărat un clopot. Se aduc călduröse mulțumiri prin publicitate atât donatorilor cât și inițiatorilor pentru aceste fapte lăudabile și demne de imitat de toți creștinii.

D-nul Gh. Haralambie împreună cu soția sa Ióna au dăruit bisericii din comuna Novaci, două perechi perdele de mătase pentru loanele Impărătești și o loană a Invierei Domnului; de asemenea D-l. Nicolae, din capitală, împreună cu soția sa Constantina, au dăruit tot acelei biserici o pereche cununii și 34 făclii luminări ciară curată și o luminare ca de 3 ohilo pentru eșitul cu sfințele daruri, pentru care li se aduc mulțamiri publice.

Chiriarchia Dunărei de jos, aduce mulțumiri publice locuitorului V. I. Poștaru din parochia Sabangia, județul Tulcea, care a oferit bisericii Sfinții Voevođi din ăia parochie, un rând acopereminte în valoare de 5 lei 45 bani.

D-nii Mihael Luchi și Iorgu Hartular, au dăruit Bisericii din parochia Cotnari, cel întâi un dulap în valoare de 40 lei, iar cel al doilea un acoperemint cusut în fir de aur pentru Sf. Potir în valoare de 100 lei, iar D-na Pulcheria Harhas, proprietară în comuna Cotnari, a dăruit bisericii din parochia Horodiștea, din com. Cotnari, un felon de matasă în valoare de 90 lei, pentru care se aduc mulțamiri călduröse prin publicitate.

D-na Domnica I. Antonescu, a dăruit bisericii Oborul Vechi din Bucuresci patru perdele de mătase garnite cu fir pentru icoanele Împărătești, pentru care i se aduce mulțămiri publice.

Defuncta Alexandrina Rizescu, prin legatul său înscris la Tribunalul Ilfov, a lăsat bisericii Amza 2000 lei în efecte, epitropia prin raportul No. 8 arată că a primit banii de la D-nele Maria Chirițescu și Elena G. Th. Ghica executorele testamentare. Epitropia numitei biserici aduce laude prin publicitate numitei defuncte, care, fiind în viață a fost inspirată de fapte pioase contribuind la înfrumusețarea bisericii.

DI. Ștefan D. Constantinescu, cu ocazia Pașcelui a dăruit bisericii Alexe din Bucuresci un policandru mare de alamă costând 2000 lei. Chiriarchia respectivă aduce mulțămiri prin publicitate numelui donator.

Se aduce mulțămiri publice Cucernicului paroh M. Strechescu și D-ior Ion Hristescu, Ion Amzulescu, I. Florescu, Nicolae Popescu, C. Ionescu, I. Ionescu, Dumitru Răduța, Ion I. Dumitru, C. Gărbanu, Dincă I. Ștefan, Ion Bojinescu, D. Dănilă, Andrei D. Zară și Ion Vârzarul, cari au oferit bisericii parohiale Sf. Nicolae, parohia Obârșia, județul Mehedinți, un rînd vestminte bisericesti în valoare de 180 lei.

DI. Păun I. Boiangiu, cântăreț în parohia Oboga jud. Romanați și soția sa Iona, au oferit bisericii filiale cu hramul Sf. Dimitrie din numita parohie: așternuturi pentru Sf. Masă, proscomidie, iconostas și masa de prinos, precum și perdele pentru toate icoanele din biserică, pentru indemnarea și a altora la asemenea fapte i pioase, se aduc mulțămiri publice.

DI. Peride dăruind bisericii Popa-Tatu din Capitală o candelă de argint în valoare de 55 lei și o pólă pietată pe atlas pentru Iconostas, epitropia numitei biserici îi aduce mulțămiri publice.

Numele enoriașilor Bisericii Precupeții Noi, cari au contribuit la facerea unui Policandru, a unui clopot, precum și a două sfeșnice, împărătești pentru biserică Precupeții-Noi din Bucuresți: Enache Lazăr 500 l. Frații G. și M. Cocioceanu 500 l. Pr. Econom Ion Rusescu 100 lei. Ghiță Rădulescu 100 l. Ghiță Dumitrescu 100 l. Pr. Athanasie Nicolescu 70 l. Tănase Ionescu 200 l. Costache Călinescu 100 l. Dimitrie Hernia 200 l. Nicolae Dănescu 100 l. Clayton & Shuttleworth 100 l. Radu Mănescu 40 l. Ștefan Vasiloș, Lt. Col. Tudoriu, Câmpăneanu Iosef, Vasile Ionescu și Ana Popescu fie-care câte 20 l. Elena Th. Augustin 40 l. Drăghicónu & C-ie, Ion Patiou, Costică Mihăescu, Stănică Georgescu, Gheorghe M. Călărașu, Ion N. Răsvan, Ștefan Ma-

rinescu, Un anonim, D-ru. Ene Chițu, Evdochia Andreescu, Christea G. Brutaru, Arghir N. Ghica și Dumitru Dumitrescu fie-care câte 20 lei; Paraschiv Georgescu 40 l. Gheorghe Stănescu 20 l. Alecu Simionescu 40 l. Grigore Anastasiade 20 l. Mihalache Chiriță 20 l. Constantin Caramalin 15 l. Nicolae Diamandescu, State Papaianus, Gheorghe Baleca, Ghiță Grigoriu, Costică M. Călărașu, Dimitrie Pandulescu, Spiru Godela, Stan Ionescu și Manda Gr. Stancu fie-care câte 10 lei. Petre Ionescu 20 l. Hîrjeș 10 l. Enahe Atanasiu, Gheorghe Dimitriade, Christache Slăvescu, Maria R. Călărașu, Lambru Vasiliu, Iosef Iolber și Anuța Văduva fie-care câte 5 l. Maria Văduva (Dambla-glîoia) 4 lei.

D-l Grigore Georgescu a văpsit gratis tot materialul necesar pentru confecționarea unui rînd de veșminte naționale necesare Bisericii filiale Sf. Nicolae din comuna Lumnicu, plasa Motru de jos, pendinte de parohia Degerați în valoare de lei 12. Ion Cernălanu a donat tot Bisericii filiale sf. Nicolae din comuna Lumnicu pendinte de parohia Degerați, plasa Motru de jos, un sfeșnic de lemn mare pentru a sta lângă iconostas, văpsit în diferite culori și un l litru unt-de-lemn în valoare de lei 25. D-șora Lelia C. Constantinescu a cumpărat și legat cu piele marochin o evanghelie ediția S-lui Sined în valoare de lei 22, tot Bisericii filiale Sf. Nicolae din comuna Lumnicu pendinte de Parohia Degerați, plasa Motru de jos, județul Mehedinți. Mihail M. Crețan a dăruit tot menționatei Biserici filiale sf. Nicolae din comuna Lumnicu, pendinte de parohia Degerați, plasa Motru de jos, județul Mehedinți, una candelă de metal completă și un litru unt-de-lemn în valoare de lei 6. Pentru plăsele D-lor fapte atât parohienii din șa comună cât și Epitropia le aduce numiților donatori mulțumiri publice.

D-l Nicolae Popescu, cântărețul parohiei Dragomiresci din comuna Cobia, a dăruit bisericii filiale din cătunul Căpșuna parohia Frăsinei comuna Cobia un steg în valoare de 30 lei. Pentru această faptă lăudabilă epitropia îl exprimă mulțumiri publice.

Locuitorul Marin C. Petre a oferit bisericii din comuna Socetu un rînd veșminte precești și luminări în valoare de 125 l. Pentru care i se aduce mulțumiri publice.

D-l Vasile C. Făcă, administratorul moșiei Sf. Spiridon din Iași făcînd donațiune bisericii parohiale din comuna Porcești, județul Roman, una cădelniță de argint în valoare de 150 lei, i se aduce mulțumiri publice.

Se aduc mulțumiri publice persónelor mai jos notate cari au dăruit mai multe obiecte bis. Sf. Voievođi (Roșoa) din Iași: 74 tuburi ou telurî pentru luminări în valoare de 296 l. Un policandru de alamă cu

12 luminări în valoare de 80 l. Un triod și un pentecostar legate cu piele marochin ediția Sf. Sinod aceste obiecte făcute de către Epitropie. Una cristelniță de aramă în greutate de 17½ kgr. valoarea 65 lei dăruită de către enoriașul Grig. Gurandeanu și soția sa Sultana. Un cercei de argint cu o plesă de aur valoarea 15 l. dat de D-l C. Vasiliu. Una perdea de stofă neagră pentru icoana Maica Domnului valoare 15 lei donată D-l Petru Urzică. Una scórță de lână cu alesi-turi valoare 40 lei, donată de D-l Ion S. Andrieșanu. Trei prostiri de broderie valoare a fiecărei de 10 lei, dăruite de D-nele Efrosina Fega, Maria Ion și Ana Mitescu. Una ouvertră de aclaz valoare 10 lei de D-na Maria Agapi. Un șal turcesc de lână (ca ouvertură) valoare 12 lei dat de D-na Maria Fulger. Patru perdele de hasă donat de D-l Christofor Falcoschi. Patru așternuturi (lăiceri de casă) dăruite de D-nele Maria Ión, Maria Constantinescu, și Elena Constantinescu.

D-na Sora Tache Temelie Diaconu a dăruit bisericii din comuna Stefești un rînd de veșminte preotești de damasc, lucrate cu fir, în valoare de 100 lei, pentru care i se aduce mulțumiri publice.

D-na Luxița T. Petrescu a dăruit bisericii filiale Isvoru din verde una pereche sfeșnice împărătești de alamă, în valoare de lei 622, pentru care se aduce căldurose mulțumiri publice.

D-na Elena G. Munténu a dăruit bisericii Spirea Nouă din capitală două icoane: Iisus Christos și Maica Domnului, îmbrăcate în argint. D-l Petrică Constantinescu a dăruit o perdea cusută cu mătase pentru ușile împărătești; iar D-na Maria Marinescu a dăruit două sfeșnice de bronz și o linguriță de argint poleită. Pentru care li se aduce mulțumiri publice.

D-l Ión Ionescu și soția sa Smaranda Ionescu au dăruit bisericii Precupeții Vechi din Capitală una candelă de argint; iar D-na Lucia una pólă de atlas pentru iconostas. Epitropia numitel bis. le aduce mulțumiri publice.

Chiriarchia Dunărei de jos aduce mulțamiri publice următoarelor persoane din parohia Făgărașu-Nou, din județul Constanța, cari au dăruit bisericii din acea parohie obiectele ce se arată în dreptul fiecărui și anume: Preotul Gh. Popescu, icoana Sf. M.M. Gheorghie, în valoare de 120 lei și a Sf. M. mina 35 lei Nicolae Sbarcea, icoana Mântuitorului în valoare de 120 lei, o cadelniță de argint 35 lei, o candelă de argint 31 lei, un epitrahil de catifea 20 lei, o incingătoare 3 lei și un sfeșnic mare de lemn 26 lei. Ión I. Nestor un clopot în valoare de 436 lei, un balansier de clopot 70 lei și o tócă de oțel 45 lei. Gh. Ocheșelu și Agapie Cârnu, un policandru, cu 18 lumini, în valoare de 400 lei. Gh. Ocheșelu un sfeșnic de argint 40 lei. Andreiș Petre un sf. Potir aurit în valoare de 80 lei și un acoperemint

de fir 5 lei. Dumitru Păcuraru icona Sf. M.M. Dimitrie în valoare de 120 lei. C stică I. Comănesou icona S-ților Impărați 35 lei. Duțu Boitônu, crucea d'asupra Catapetesmei 40 lei. Gh. Lăcătuș icona Bunei Vestiri 20 lei. Constantin Ocheșelu icona Sfintului Apostol Petru 15 lei. Niță Țițelu una candelă de argint 31 lei. Nicolae șerban idem 31 lei. Manase Cismașu, idem 31 lei. Gh. Rîmnicénu un sfeșnic mare de lemn în valoare de 26 lei. Ión C. Rîmnicénu, idem 26 lei. Agapie Cârnu, idem 26 lei. Stoica Stan, idem 26 lei. V. Gh. Vesténu, idem 26 lei. Ióchim Flocă un sfeșnic mic de lemn, val rea 12 lei și Stan Ocheșelu, idem 12 lei. Ión Ursu, una Evanghelie, valoarea 19 lei și Samoil Păcuraru un Octoih mare, valoarea 28 lei 30 bani. Următorilor persoane din parochia Gârliciu, jud. Constanța, cari au dăruit bisericilor din acea parochie obiectele arătate în dreptul fie-cărui, și anume: Tânase P. Cazacu și Dumitru St. Ifrim un epitaf, valoarea 150 lei. Tudor Oprea, un Mineiț pe luna Aprilie. Văduva Ióna V. Ghioo, Mineiț pe luna Maiu. Moise Cârjan una Psaltire. Florea Popa, i. R. Dimache, Négu Marcică, Petcu Bădău și Manea Gh. Ifrim 5 sfeșnice de lemn în valoare de 106 lei. Următorilor persoane din parochia Oltina, județul Constanța, cari au contribuit la cumpărarea de cărți bisericesti pentru biserică din acea parochie, cu sumele arătate în dreptul fie-cărui și anume: H. Popescu comerciant, 30 lei. Dumitru Zăinea 15 lei. Taroș H. Chircorian 20 lei. Iancu Zavergiu, Preotul Anghel Theodorescu, Cântărețul Carcel H. Négu, V. Gh. Mitu, N. Gh. Marin și Ión Gh. Marin fie-care câte 15 lei. Tonciu Iordan 30 lei. N. Moroianu 7 lei și Ión Manea 3 lei.

Se aduc mulțumiri publice numiților donatori cari au bine-voit a contribui la cumpărarea a un rînd Sf. Vase pentru biserică filială Sf. Dimitrie din cătuna Călugăreni parochia Gura-Largului, com. Călugăreni jud. Némț. Ión Chirilă 10 l. Grigore Țăranul, Smaranda Gh. a Iónel, Ión Vasile Iordache și Simion Iordache câte 2 l. Gav. N. a Ploșitei 1 l. 50 b. Vasile Pârveu 1 l. 50 b. Grigore Gh. Iosub 1 l. 20 b. Gh. Vigu, Ión Coșarea, Gh. D. Borșoel, Ión Alestari, Simion M. Popescu, Gh. Dornescu, Ión Nistor, Ión Popovici, Vasile Nistor, Casandra Gh. a Pântel, Ilie Luca, Gh. Ión Roșu, Gh. M. Dobóși, Dimitrie Matasă, Ión Vasile Iordache și Constantin Iftime a Luței fie-care câte 1 leu. Preotul Ión Țifescu 70 b. Smaranda Gh. Conțu 60 b. Vasile Grigore Ciucanu, Alexandru Galbaze, Ștefan Iosub, Ștefan Galbaze, Vasile Rotaru, Gavril Iftime Gavriluță, Ión Dumitru Vădana, Gavril Sórec, Toma Țăranu, Gervasie Rusu, Dimitrie Popescu, Ión Iftime V. Dornénu, Vasile Luca, Ión Luca, Vasile Ioniță Ciucan, Gavril a Iónel, Ion Ștefan Părjolea, Vasile Plășénu, Ión Gavril a Cosmei, Th. Constantin Bonțianu, Gh. Iftime a Luței, Gh. Grigorie Spătaru, Ión Dumitru Borșoel, Irimla Pintilie, Dumitru Chirilă și Aftanasie Splitaru fie-care câte 50 bani. Gh. Gh. Corómă 45 b. Nicolae Iftime a Luței 30 b. Vasile Chiruțe 30 b. Gh. Spătaru 30 b. Gh. Cureă 30 b. 8 ómeni fie-care câte 20 bani, de la mai mulți ómeni 14 l. 25 b

D-na Smaranda Gh. Mihalache din parohia Bălțățești, județul Némț a dăruit bisericeii cu patronul Sf. Voevođi din aceeași parohie și comuna Bălțățești, un rind veșminte preoțești și un rind procovețe toate acestea în valóre de 120, l. pentru care i se aduce mulțumiri publice.

D-l Ión Molotoe și soția sa Anastasia din comuna urbană Târgul Frumos, a dăruit bisericeii din parohia Buznea, una iconă Maica Domnului, cu strana ei de lemn zugrăvită și poleită în valóre de 360 l. cum și un policandru de alamă în valóre de 80 l. pentru care li se aduc mulțumiri publice.

D-l Ión Diaconul Grigorie, cântărețul bisericeii parohiale cu hramul Sf. Nicolae, din comuna Celariul, județul Romanați, a oferit numitei bisericeii un stég în valóre de 28 lei; iar D-l Ión Popescu a dăruit de asemenea un stég în valóre de 40 lei bisericeii filiale cu hramul Intrarea în Bisea ică, tot din aceeași localitate; pentru mulțumirea donatorilor și indemnul și al altora, li se aduce mulțumiri publice.

D-l Petre D. Roșca și soția sa Teodora, din comuna Bl. j. județul Romanați, dăruind bisericeii parohiale cu hramul Sf. Dimitrie din comuna Leotești, plasa Oltețul Oltu-de-sus, același județ, o pereche cununii de flori de sârmă în valóre de 12 lei li se aduce mulțumiri publice.

D-l Tache Nițu Scănteescu din comuna Stefești a dăruit bisericeii Nașterea Maicii Domnului din numita comună un iconostas de lemn lucrat în strug în valóre de 15 lei; Pentru care i se aduce mulțumiri publice.

D-l Petre Radu Spătaru sergent de oraș în Capitală, împreună cu D-nii Dumitru Ión și Damândi tot din capitală, au dăruit Bisericeii Adormirea din comuna Ruși-Așan una cruce de argint suflată cu aur pentru prastol, în valóre de 30 l. Li se aduc numiților mult mulțumiri publice.

